

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 3ης Αυγούστου 2011

σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA. 26980 [C 34/09 (πρώην N 588/08)] την οποία σκοπεύει να χορηγήσει η Πορτογαλία στην Petrogal

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2011) 5546]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2012/466/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις⁽¹⁾ και αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις τους,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 19ης Νοεμβρίου 2009, η Επιτροπή ενημέρωσε την Πορτογαλία σχετικά με την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης όσον αφορά την περιφερειακή ενίσχυση ad hoc υπέρ επενδυτικού σχεδίου της Petroleos de Portugal, Petrogal SA (στο εξής «Petrogal»), σχετικά με τις δραστηριότητες διύλισης της εταιρείας στα διυλιστήρια Sines και Matosinhos (το «επενδυτικό σχέδιο»). Με επιστολή της 9ης Δεκεμβρίου 2009, η Πορτογαλία διαβίβασε τη μη εμπιστευτική εκδοχή της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας με σκοπό τη δημοσίευσή της.
- (2) Με επιστολή της 17ης Δεκεμβρίου 2009, η Πορτογαλία ζήτησε να παραταθεί κατά ένα μήνα η προθεσμία υποβολής των παρατηρήσεών της. Στις 22 Δεκεμβρίου 2009, η Επιτροπή αποδέχθηκε αυτό το αίτημα. Με επιστολή της 21ης Ιανουαρίου 2010, η Πορτογαλία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της.

- (3) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.
- (4) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από την *Associação das Indústrias da Petroquímica, Química e Refinação*⁽³⁾, από την *Confederação da Indústria Portuguesa*⁽⁴⁾, από την *Associação para a eficiência energética*⁽⁵⁾, από τον ανταγωνιστή αριθ. 2⁽⁶⁾, από μια ανταγωνίστρια επιχείρηση της Petrogal⁽⁷⁾, από τον ανταγωνιστή αριθ. 1⁽⁸⁾⁽⁹⁾, από την *União Geral de trabalhadores*⁽¹⁰⁾, από τον δήμο του Sines⁽¹¹⁾, από την *Confederação Geral dos Trabalhadores Portugueses*⁽¹²⁾ και από την *Associação Industrial Portuguesa*⁽¹³⁾.
- (5) Με επιστολές της 9ης, 10ης, 17ης και 19ης Μαρτίου 2010, η Επιτροπή κοινοποίησε τις παρατηρήσεις αυτές στην Πορτογαλία, στην οποία δόθηκε η δυνατότητα να απαντήσει· οι παρατηρήσεις της Πορτογαλίας ελήφθησαν με επιστολή της 8ης Απριλίου 2010.
- (6) Με επιστολές της 15ης και 28ης Ιουλίου 2010⁽¹⁴⁾, η Επιτροπή ζήτησε περαιτέρω πληροφορίες, οι οποίες της διαβίβαστηκαν από την Πορτογαλία με επιστολές της 16ης και 23ης Αυγούστου 2010, αντίστοιχα.

⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.⁽³⁾ Επιστολή της 26ης Φεβρουαρίου 2010.⁽⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.⁽⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.⁽⁶⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, το εν λόγω ενδιαφερόμενο μέρος ζήτησε να μην αποκαλυφθεί η ταυτότητά του στο εξεταζόμενο κράτος μέλος, επικαλούμενο δυνητική ζημία.⁽⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.⁽⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 6.⁽⁹⁾ Επιστολή της 1ης Μαρτίου 2010.⁽¹⁰⁾ Επιστολή της 2ας Μαρτίου 2010.⁽¹¹⁾ Επιστολή της 10ης Μαρτίου 2010.⁽¹²⁾ Επιστολή της 11ης Μαρτίου 2010.⁽¹³⁾ Επιστολή της 18ης Μαρτίου 2010.⁽¹⁴⁾ Πορτογαλική εκδοχή της επιστολής (η αγγλική εκδοχή εστάλη στις 22 Ιουλίου 2010).⁽¹⁾ ΕΕ C 23 της 30.1.2010, σ. 34.

- (7) Με επιστολές της 4ης και 5ης Αυγούστου 2010, η Επιτροπή ζήτησε διευκρινίσεις από τους ανταγωνιστές αριθ. 1 και αριθ. 2, οι οποίες της διαβιβάστηκαν με επιστολές της 10ης και 15ης Σεπτεμβρίου 2010. Με επιστολή της 20ής Σεπτεμβρίου 2010, οι διευκρινίσεις αυτές διαβιβάστηκαν στην Πορτογαλία για υποβολή παρατηρήσεων.
- (8) Η Επιτροπή, με επιστολές της 17ης Σεπτεμβρίου και της 1ης Οκτωβρίου 2010, ζήτησε περισσότερες διευκρινίσεις από την Πορτογαλία. Η Πορτογαλία απάντησε στις 18 και 29 Οκτωβρίου 2010.
- (9) Με επιστολές της 13ης Οκτωβρίου 2010, ζητήθηκαν από τους ανταγωνιστές αριθ. 1 και αριθ. 2 συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τις απαντήσεις τους της 10ης και 15ης Σεπτεμβρίου 2010, αντίστοιχα.
- (10) Με επιστολές της 21ης και 28ης Οκτωβρίου 2010, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες από την Πορτογαλία. Η Πορτογαλία απάντησε με επιστολή της 12ης Νοεμβρίου 2010.
- (11) Με επιστολή της 10ης Νοεμβρίου 2010, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 υπέβαλε τις ζητηθείσες διευκρινίσεις σχετικά με την επιστολή του της 15ης Σεπτεμβρίου 2010. Στις 12 Νοεμβρίου 2010, οι διευκρινίσεις αυτές διαβιβάστηκαν στην Πορτογαλία για υποβολή παρατηρήσεων· η σχετική απάντηση ελήφθη στις 19 Νοεμβρίου 2010.
- (12) Με επιστολή της 30ής Νοεμβρίου 2010, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες από την Πορτογαλία. Η Πορτογαλία υπέβαλε την απάντησή της με επιστολή της 20ής Δεκεμβρίου 2010.
- (13) Με επιστολή της 11ης Νοεμβρίου 2010, η Επιτροπή ζήτησε από την Πορτογαλία να υποβάλει ανάλυση κόστους-οφέλους του επενδυτικού σχεδίου. Η Πορτογαλία υπέβαλε τις ζητηθείσες πληροφορίες την 1η Δεκεμβρίου 2010.
- (14) Με επιστολή της 6ης Ιανουαρίου 2011, η Πορτογαλία υπέβαλε πληροφορίες σχετικά με τους μετόχους της Petrogal.
- (15) Στις 12 Ιανουαρίου 2011, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ των πορτογαλικών αρχών, των εκπροσώπων της Petrogal και της Επιτροπής. Με επιστολή της 25ης Ιανουαρίου 2011, η Πορτογαλία υπέβαλε πληροφορίες σχετικά με ορισμένα από τα ζητήματα που εθίγησαν στη διάρκεια της σύσκεψης (π.χ. αξιολόγηση της αγοράς, ικανότητα της ενίσχυσης να λειτουργήσει ως κίνητρο).
- (16) Με επιστολές της 24ης Ιανουαρίου, της 16ης Μαρτίου και της 12ης Απριλίου 2011, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με το ενδεχόμενο αντίστροφο σενάριο στο επενδυτικό σχέδιο, στις οποίες η Πορτογαλία απάντησε με επιστολές της 7ης Φεβρουαρίου, και της 4ης και 29ης Απριλίου 2011, αντίστοιχα. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 7ης Ιουνίου 2011, η Επιτροπή ζήτησε από την Πορτογαλία να της διαβιβάσει τις πληροφορίες που δεν είχε υποβάλει στις προηγούμενες επιστολές της. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 9ης Ιουνίου 2011 και επιστολές της 11ης και 17ης Ιουνίου 2011, η Πορτογαλία υπέβαλε τις ζητηθείσες πληροφορίες σχετικά με ορισμένα από τα ζητήματα αυτά.
- (17) Με επιστολή της 24ης Ιουνίου 2011, η Επιτροπή ζήτησε από την Πορτογαλία να αποσαφηνίσει ορισμένες εκκρεμείς πληροφορίες σχετικά με την αγορά καυσίμου ντίζελ. Με

επιστολές της 30ής Ιουνίου και της 14ης Ιουλίου 2011, η Πορτογαλία υπέβαλε τις εν λόγω πληροφορίες. Με επιστολή της 20ής Ιουλίου 2011, οι πορτογαλικές αρχές δήλωσαν ότι συμφωνούν να εκδώσει η Επιτροπή την παρούσα απόφαση στην αγγλική γλώσσα.

2. ΛΕΙΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

2.1. Ο δικαιούχος

- (18) Ο δικαιούχος της κρατικής ενίσχυσης, η Petróleos de Portugal - Petrogal, SA (στο εξής «Petrogal»), είναι θυγατρική κατά 100 % της Galp Energia, SGPS, SA (στο εξής «Galp Energia»). Οι κυριότεροι μέτοχοι της Galp Energia είναι οι ENI SpA⁽¹⁵⁾ (33,34 %), Amorim Energia BV («Amorim Energia»)⁽¹⁶⁾ (33,34 %), Párrubica Participações Públicas («Párrubica»)(SGPS)⁽¹⁷⁾ (7 %), Fidelity International Limited (2,01 %), Caixa Geral de Depósitos SA («CGD»)⁽¹⁸⁾ (1 %), και άλλοι (23,31 %). Η Galp Energia είναι η εταιρεία χαρτοφυλακίου του ομίλου Galp Energia («Galp»). Δραστηριοποιείται στην αγορά πετρελαιοειδών (η οποία περιλαμβάνει δραστηριότητες διύλισης και εμπορίας, όπως οι πωλήσεις χονδρικής και λιανικής), καθώς και στην αγορά φυσικού αερίου.
- (19) Η πρώτη εταιρεία χαρτοφυλακίου συστάθηκε στις 22 Απριλίου 1999 με την επωνυμία GALP - Petróleos e Gás de Portugal SGPS, SA, με πρωταρχικό σκοπό την εμπορία πετρελαίου και φυσικού αερίου, συνενώνοντας δύο προϋπάρχουσες πορτογαλικές εταιρείες κρατικής ιδιοκτησίας οι οποίες τέθηκαν υπό τον έλεγχο της Galp Energia, συγκεκριμένα την Petrogal, η οποία δραστηριοποιείται κυρίως στον τομέα των πετρελαιοειδών, και την GDP - Gas de Portugal, SGPS, SA, η οποία δραστηριοποιείται κυρίως στον τομέα του φυσικού αερίου⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁵⁾ Η ENI SpA («ENI») είναι η δεσπόζουσα εταιρεία ενέργειας της Ιταλίας, και είναι εισηγμένη στα χρηματιστήρια του Μιλάνου και της Νέας Υόρκης (NYSE). Οι δραστηριότητές της στους τομείς εξερεύνησης και παραγωγής, φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, διύλισης και εμπορίας πετρελαιοειδών, πετροχημικών και μηχανικής, κατασκευών και υπηρεσιών γεώτρησης καλύπτουν 70 και πλέον χώρες. Η διυλιστική ικανότητα της ENI εκτείνεται στην Ιταλία, τη Γερμανία και την Τσεχική Δημοκρατία. Στην Ιταλία, συνίσταται σε πέντε διυλιστήρια πλήρους ιδιοκτησίας και συμμετοχή 50 % στο διυλιστήριο του Milazzo στη Σικελία. Όσον αφορά τα διυλιστήρια εκτός Ιταλίας, η ENI έχει περιορισμένες συμμετοχές σε διυλιστήρια στη Γερμανία και την Τσεχική Δημοκρατία. Στη Γερμανία, η ENI κατέχει μερίδιο 8,3 % στο γερμανικό διυλιστήριο Schwedt και 20 % στο Bayernoil, μια ολοκληρωμένη μονάδα που περιλαμβάνει τα διυλιστήρια Ingolstadt, Vohburg και Neustadt. Η διυλιστική ικανότητα της ENI στη Γερμανία ανέρχεται περίπου σε 70 kbb/d και χρησιμοποιείται κυρίως για την τροφοδοσία του δικτύου διανομής της ENI στη Βαυαρία και την Ανατολική Γερμανία. Όσον αφορά τη δραστηριότητα στην Τσεχική Δημοκρατία, η ENI έχει συνολικό μερίδιο 32,4 % στην Česka Rafinerska, η οποία περιλαμβάνει δύο διυλιστήρια, το Kralupy και το Litvinov. Το μερίδιο ικανότητας διύλισης της ENI ανέρχεται σε 53 kbb/d. Το 2007, η δυναμικότητα διυλιστικής παραγωγής της ίδιας της ENI στην Ιταλία και εκτός Ιταλίας ανήλθε σε 37,15 mmttonnes.

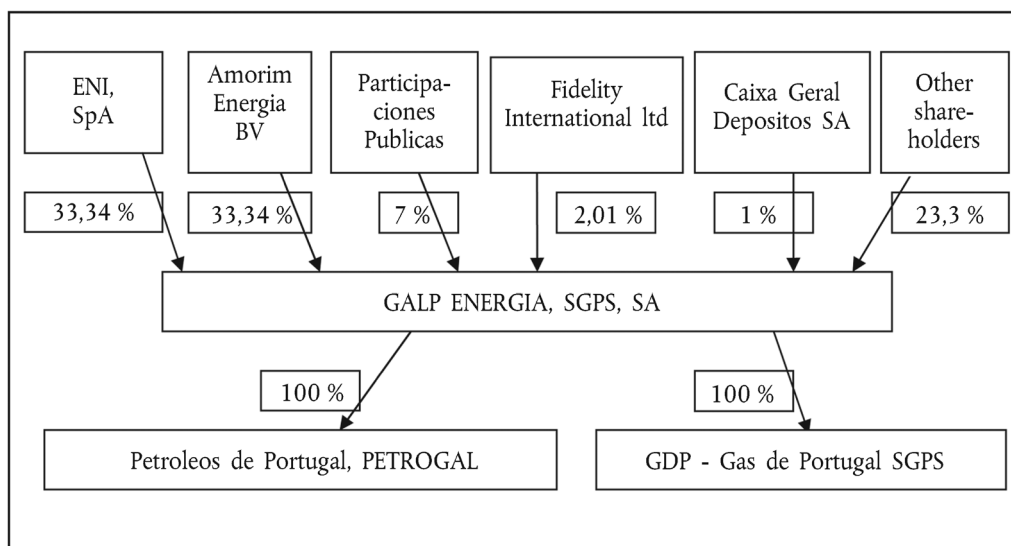
⁽¹⁶⁾ Η Amorim Energia έχει την έδρα της στις Κάτω Χώρες. Κυριότεροι μέτοχοι είναι οι Esperanza Holding BV (45 %), Power, Oil & Gas Investments BV (30 %), Amorim Investimentos Energéticos, SGPS, SA (20 %) και Oil Investments BV (5 %). Ο πορτογάλος επενδυτής Américo Amorim ελέγχει, άμεσα ή έμμεσα, το 55 % της Amorim Energia, ενώ το υπόλοιπο 45 % κατέχει η Sonangol, μέσω του ελέγχου που ασκεί στην Esperanza Holding BV. Η Sonangol είναι η κρατική εταιρεία πετρελαιοειδών της Αγκόλας.

⁽¹⁷⁾ Η Párrubica είναι η εταιρεία χαρτοφυλακίου για τα μετοχικά μερίδια του πορτογαλικού κράτους σε διάφορες εταιρείες

⁽¹⁸⁾ Η CGD είναι χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που ανήκει εξ ολοκλήρου στο πορτογαλικό κράτος.

⁽¹⁹⁾ Πηγή: Δικτυακός τόπος της Galp Energia: <http://www.galpennergia.com>

- (20) Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της Galp Energia περιλαμβάνουν επίσης λιανικό και χονδρικό εμπόριο προϊόντων διύλισης πετρελαίου στην Ιβηρική Χερσόνησο. Η εταιρεία κατέχει ηγετική θέση στην αγορά της Πορτογαλίας ⁽²⁰⁾, και επεκτείνει την παρουσία της στην Ισπανία.
- (21) Η Petrogal είναι ιδιοκτήτρια των δύο μοναδικών διυλιστηρίων στην Πορτογαλία. Τα διυλιστήρια αυτά βρίσκονται στο Sines και το Matosinhos. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες διύλισης περιλαμβάνουν το σύνολο των δραστηριοτήτων διύλισης, διανομής και υλικοτεχνικής υποστήριξης. Η Petrogal είναι η σημαντικότερη εταιρεία εμπορίας πετρελαιοειδών στην Πορτογαλία, καθώς και μία από τις σημαντικότερες στην Ιβηρική χερσόνησο. Στην πραγματικότητα διαχειρίζεται όλες τις εισαγωγές αργού πετρελαίου, καθώς και μέρος των πορτογαλικών εισαγωγών προϊόντων διυλιστηρίου. Διαχειρίζεται επίσης το 80 % της ικανότητας αποθήκευσης αργού πετρελαίου και προϊόντων διυλιστηρίου ⁽²¹⁾ και κατέχει σημαντική θέση όσον αφορά τις υποδομές υλικοτεχνικής υποστήριξης της Πορτογαλίας στον τομέα των πετρελαιοειδών.
- (22) Η Petrogal προσφέρει εκτεταμένο φάσμα προϊόντων στα οποία περιλαμβάνονται η βενζίνη, το ντίζελ, το καύσιμο αεριοθούμενων, το μαζούτ, η νάφθα, το υγραέριο (LPG), η άσφαλτος, καθώς και διάφοροι αρωματικοί υδρογονάνθρακες. Η επιχειρηματική δραστηριότητα διύλισης είναι υπεύθυνη για την προμήθεια πετρελαιοειδών που κατευθύνονται στα τμήματα λιανικής και χονδρικής πώλησης, καθώς και στις μονάδες εμπορίας υγραερίου της Petrogal, αλλά επίσης και σε ανταγωνιστές και αλλοδαπούς πελάτες· είναι επίσης υπεύθυνη για την εκμετάλλευση των στοιχείων του ενεργητικού που άπτονται της διύλισης και του εξοπλισμού υλικοτεχνικής υποστήριξης. Η Petrogal αποθηκεύει και μεταφέρει τα προϊόντα της χρησιμοποιώντας είτε τις δικές της εγκαταστάσεις αποθήκευσης, είτε τα μέσα υλικοτεχνικής υποστήριξης συνδεδεμένων εταιρειών.
- (23) Το σχήμα 1 παρουσιάζει τις οντότητες που ανήκουν στην Petrogal, καθώς και εκείνες επί των οποίων έχει δικαιώματα ελέγχου:

Η συμφωνία μετόχων

- (24) Η συμφωνία μετόχων υπεγράφη στις 29 Δεκεμβρίου 2005 μεταξύ της Amorim Energia, της ENI και της Rede Eléctrica Nacional de Portugal (REN), ενώ η CGD υπέγραψε τη συμφωνία στις 28 Μαρτίου 2006 (η «συμφωνία μετόχων»). Η συμφωνία μετόχων τέθηκε σε ισχύ στις 29 Μαρτίου 2006 για περίοδο οκτώ ετών. Σύμφωνα με το άρθρο 20 πρώτη παράγραφος στοιχείο γ) του πορτογαλικού κώδικα κινητών αξιών, τα δικαιώματα ψήφου που συνδέονται με τις μετοχές της Galp Energia τις οποίες κατέχουν οι συμβαλλόμενοι στη «συμφωνία μετόχων» παραχωρούνται αμοιβαία στα άλλα συμβαλλόμενα μέρη. Κατά συνέπεια, θεωρείται ότι η Galp Energia είναι μια εταιρεία που ελέγχεται από κοινού από τους μετόχους που έχουν υπογράψει τη «συμφωνία μετόχων».
- (25) Σύμφωνα με την Πορτογαλία, από τη «συμφωνία μετόχων» προκύπτει ότι οι μέτοχοι και, ιδίως, η ENI, δεν μπορούν να ασκήσουν έλεγχο και να καθορίσουν μόνοι τους τις στρατηγικές που αφορούν, αφενός, τις δικές τους δραστηριότητες διύλισης και, αφετέρου, τις δραστηριότητες διύλισης της Petrogal.

⁽²⁰⁾ Σύμφωνα με τον δικτυακό τόπο της Petrogal, το 2005, μέσω του δικτύου πρατηρίων υγρών καυσίμων που διαθέτει η Petrogal (837 στην Πορτογαλία και 223 στην Ισπανία), το μερίδιο της εταιρείας στη λιανική αγορά, με βάση τον όγκο των πωλήσεων, ανήλθε σε 37 % στην Πορτογαλία και σε 9 % στην Ιβηρική Χερσόνησο. Στη χονδρική αγορά, προμήθευσε 4 300 και πλέον βιομηχανικούς και εμπορικούς χρήστες συνολικά με 5,5 εκατ. τόνους προϊόντων διύλισης πετρελαίου, που αντιστοιχούν σε μερίδιο αγοράς της τάξης του 51 % στην Πορτογαλία και 11 % στην Ιβηρική Χερσόνησο.

⁽²¹⁾ Στοιχεία που περιλαμβάνονται στην έκθεση της πορτογαλικής αρχής ανταγωνισμού σχετικά με την αγορά καυσίμων στην Πορτογαλία της 2ας Ιουνίου 2008, σ. 9 — που δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.concorrencia.pt/Publicacoes/Autoridade.asp>

2.2. Το επενδυτικό σχέδιο της Petrogal

- (26) Το επενδυτικό σχέδιο θα επιτρέψει την αναδιάρθρωση και επέκταση των υφιστάμενων μονάδων διύλισης στο Sines και το Matosinhos, τα δύο μοναδικά διυλιστήρια που υπάρχουν στην Πορτογαλία. Ο επενδυτικό σχέδιο αποσκοπεί επίσης στην καλύτερη ενοποίηση και στη βελτίωση των αποτελεσμάτων συνέργιας μεταξύ των δυο διυλιστηρίων. Παρέχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν βαρύτερες ποιότητες αργού πετρελαίου.
- (27) Το επενδυτικό σχέδιο αποσκοπεί κυρίως στην αύξηση της παραγωγής ντίζελ εις βάρος της βενζίνης. Το επενδυτικό σχέδιο ορίζει ότι η αυξημένη χρήση βαριού αργού πετρελαίου θα μειώσει το κόστος των πρώτων υλών και θα προσφέρει ευελιξία όσον αφορά την προέλευση των προς επεξεργασία ποιοτήτων αργού πετρελαίου.
- (28) Όσον αφορά τη μετατροπή του διυλιστηρίου του Matosinhos, ο πιο συγκεκριμένος στόχος του επενδυτικού σχεδίου είναι η κατασκευή μιας νέας μονάδας απόσταξης υπό κενό για την παραγωγή πετρελαίου εσωτερικής καύσης κενού (VGO), καθώς και η κατασκευή μιας νέας μονάδας μείωσης του ιξώδους (ιξωδόλυσης) για την ήπια θερμική πυρόλυση του προκύπτοντος υπολείμματος απόσταξης υπό κενό.
- (29) Όσον αφορά τη μετατροπή του διυλιστηρίου του Sines, στόχος του επενδυτικού σχεδίου είναι η κατασκευή μιας νέας μονάδας υδρογονοπυρόλυσης, δηλαδή μιας μονάδας υδρογονοπυρόλυσης πετρελαίου εσωτερικής καύσης κενού, για την παραγωγή ντίζελ και καυσίμου αεριωθουμένων. Σύμφωνα με το επενδυτικό σχέδιο, η μονάδα υδρογονοπυρόλυσης θα χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη πετρέλαιο εσωτερικής καύσης κενού και πετρέλαιο εσωτερικής καύσης από ιξωδόλυση που παράγονται και στα δύο διυλιστήρια (Matosinhos και Sines), αξιοποιώντας έτσι πλήρως την παραγωγική ικανότητα των εγκαταστάσεων διύλισης στο πορτογαλικό έδαφος. Η επεξεργασία από την εν λόγω μονάδα θα ανέρχεται περίπου σε [] βαρέλια την ημέρα, χρησιμοποιώντας ως βασική πρώτη ύλη υπόλειμμα ατμοσφαιρικής απόσταξης περίπου [] ktonnet/έτος.
- (30) Τα προϊόντα που προκύπτουν από υδρογονοπυρόλυση [υγραέριο (LPG), βαριά νάφθα⁽²²⁾ και ντίζελ] είναι [...] υδρογονωμένα, γεγονός που τους προσδίδει ανώτερη ποιότητα. Το αποτέλεσμα του επενδυτικού σχεδίου αναμένεται συνεπώς ότι θα είναι μόνον η αύξηση της παραγωγής ντίζελ και βαριάς νάφθας.
- (31) Σύμφωνα με το επενδυτικό σχέδιο, μέρος της βαριάς νάφθας που παράγεται στο διυλιστήριο του Sines θα αποστέλλεται στο Matosinhos για να χρησιμεύει ως πρώτη ύλη για τη μονάδα αρωματικών υδρογονανθράκων της Petrogal⁽²³⁾, γεγονός που θα αποτελέσει ένα ακόμη βήμα προς την αυξημένη ολοκλήρωση των δύο διυλιστηρίων. Η αύξηση της παραγωγής βαριάς νάφθας είναι αναπόφευκτο τεχνικό επακόλουθο του σχεδίου μετατροπής του διυλιστηρίου του Sines.

⁽²²⁾ Η νάφθα είναι ελαφρύ κλάσμα διυλισμένου αργού πετρελαίου μεταξύ των αερίων και των πετρελαίων. Χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη από την πετροχημική βιομηχανία, δεδομένου ότι η πυρόλυσή της παρέχει διάφορα προϊόντα και μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως συστατικό της βενζίνης (ελαφρά νάφθα) ή για την παραγωγή αναμορφωμάτων (βαριά νάφθα).

⁽²³⁾ Το υπόλοιπο μέρος επαναχρησιμοποιείται αμέσως στο διυλιστήριο του Sines για την εσωτερική του παραγωγική διαδικασία.

- (32) Οι εργασίες όσον αφορά το επενδυτικό σχέδιο ξεκίνησαν το 2008 (η πρώτη διαταγή εκδόθηκε στις 14 Μαρτίου 2008 κατόπιν απόφασης που έλαβε το διοικητικό συμβούλιο στις 5 Μαρτίου 2008) και έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2010. Έως το 2011 αναμένεται να έχει επιτευχθεί πλήρης παραγωγική ικανότητα.

2.3. Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο

- (33) Παρά τη γεωγραφική απόσταση μεταξύ των δύο διυλιστηρίων (περίπου 450 χμ μέσω θαλάσσιων μεταφορών), η Πορτογαλία προτείνει να θεωρηθεί το επενδυτικό σχέδιο ενιαίο κατά την έννοια της παραγράφου 60 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013⁽²⁴⁾ (εφεξής «ΚΤΠΕ»). Οι πορτογαλικές αρχές επιβεβαιώνουν ότι η Petrogal δεν έλαβε καμία κρατική ενίσχυση κατά τα τρία έτη που προηγήθηκαν της έναρξης του κοινοποιηθέντος επενδυτικού σχεδίου.

2.4. Κόστος του επενδυτικού σχεδίου

- (34) Η επένδυση στο Sines αντιπροσωπεύει επενδυτικό κόστος ονομαστικής αξίας [] ευρώ. Το διυλιστήριο του Sines πρέπει να λάβει ενίσχυση ύψους [] ευρώ (σε ονομαστική αξία), που αντιστοιχεί σε ένταση ενίσχυσης 16 %. Όσον αφορά το διυλιστήριο του Matosinhos, η επένδυση ανέρχεται σε [] ευρώ (σε ονομαστική αξία) και το διυλιστήριο θα λάβει ενίσχυση ύψους [] ευρώ (σε ονομαστική αξία), που αντιστοιχεί σε ένταση ενίσχυσης 13 %.
- (35) Οι επιλέξιμες δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου ανέρχονται σε 974 064 894 ευρώ σε παρούσα αξία (1 058 934 146 ευρώ σε ονομαστική αξία) και αφορούν αποκλειστικά τον εξοπλισμό (καμία εδαφική έκταση ούτε κτίρια). Το ποσό της ενίσχυσης για τα δύο διυλιστήρια ανέρχεται σε 121 091 314 ευρώ σε παρούσα αξία (160 484 007 ευρώ σε ονομαστική αξία), που αντιστοιχεί σε ένταση ενίσχυσης 12,43 %. Ο πίνακας 1 παρουσιάζει την ετήσια κατανομή των επιλέξιμων δαπανών.

Πίνακας 1

Επιλέξιμες δαπάνες (σε EUR)	2007	2008	2009	2010	Σύνολο
Υλικά πάγια περιουσιακά στοιχεία	[] (*)	[]	[]	[]	1 058 934 146

(*) Δαπάνες για τις προπαρασκευαστικές μελέτες μηχανικής.

2.5. Χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου

- (36) Η Petrogal σκοπεύει να χρηματοδοτήσει το συγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο από τους ίδιους πόρους της, πέραν της κρατικής ενίσχυσης για την οποία έχει υποβάλει αίτηση (160 484 007 ευρώ σε ονομαστική αξία). Καμία άλλη πηγή κρατικής ενίσχυσης δεν προβλέπεται για τη χρηματοδότηση. Το επενδυτικό σχέδιο λαμβάνει επίσης δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συνολικού ύψους 500 εκατ. ευρώ, τα οποία εγκρίθηκαν το 2009. Η συνεισφορά του δικαιούχου για την κάλυψη των επιλέξιμων δαπανών ανέρχεται στο 36 % της επένδυσης.

⁽²⁴⁾ EE C 54 της 4.3.2006, σ. 13.

2.6. Ανώτατο όριο περιφερειακών ενισχύσεων

- (37) Σύμφωνα με τον πορτογαλική χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την περίοδο 2007-2013 ⁽²⁵⁾, οι περιφέρειες Alentejo και Norte, στις οποίες είναι εγκατεστημένα αντιστοίχως τα διυλιστήρια του Sines και του Matosinhos, είναι επιλέξιμες για περιφερειακή ενίσχυση δυνάμει της παρέκκλισης του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, με ανώτατο όριο για περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις προς μεγάλες επιχειρήσεις 40 % και 30 % αντίστοιχα του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης (ΑΙΕ).

2.7. Συμβολή στην περιφερειακή ανάπτυξη

- (38) Το επενδυτικό σχέδιο αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία περίπου 150 άμεσων και 450 έμμεσων θέσεων εργασίας και στις δύο περιφέρειες. Εξάλλου, σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπέβαλε η Πορτογαλία, κατά την περίοδο κατασκευής θα δημιουργηθούν επίσης περίπου 3 000 προσωρινές θέσεις εργασίας.

2.8. Μορφή της ενίσχυσης

- (39) Η κρατική ενίσχυση λαμβάνει τη μορφή ενίσχυσης ad hoc η οποία σχεδιάστηκε κατ' εφαρμογή των διατάξεων ενός καθεστώτος ενισχύσεων που έχει λήξει (N 97/1999) με βάση το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 409/99 της 15ης Οκτωβρίου 1999.

- (40) Μετά το ψήφισμα του πορτογαλικού Συμβουλίου Υπουργών της 6ης Μαρτίου 2008, υπεγράφησαν δύο συμβάσεις στις 10 Μαρτίου 2008 μεταξύ της πορτογαλικής κυβέρνησης, της Petrogal και της Galp Energia, με σκοπό τη χορήγηση της κρατικής ενίσχυσης. Ειδικότερα: «σύμβαση για τη χορήγηση φορολογικών πλεονεκτημάτων» και η «σύμβαση επενδύσεως» (στο εξής οι «συμβάσεις ενίσχυσης»).

- (41) Οι υπογραφείσες συμβάσεις ενίσχυσης προέβλεπαν τη χορήγηση πίστωσης φόρου υπό την αίρεση της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου. Η ενίσχυση θα λάβει τη μορφή πίστωσης φόρου που θα αφαιρεθεί από τις μελλοντικές καταβολές του φόρου εισοδήματος εταιρειών. Το ύψος της πίστωσης φόρου θα πρέπει να υπολογιστεί από τις πορτογαλικές αρχές ως ποσοστό της επιλέξιμης επένδυσης. Η πίστωση φόρου θα αφορά μόνο τους φόρους που προκύπτουν από το επενδυτικό σχέδιο. Στην περίπτωση που δεν κατέστη δυνατή η πλήρης αφαίρεση της πίστωσης φόρου, κάθε εκκρεμούσα πίστωση φόρου μπορεί να συνεχίσει να αφαιρείται έως τη λήξη της σύμβασης (δηλαδή την 31η Δεκεμβρίου 2016).

2.9. Ποσό της ενίσχυσης

- (42) Η Πορτογαλία σκοπεύει να χορηγήσει περιφερειακή ενίσχυση ύψους 160 484 007 ευρώ σε ονομαστική αξία που θα αρχίσει να χορηγείται το 2011. Ο πίνακας 2 κατωτέρω, τον οποίο διαβίβασαν οι πορτογαλικές αρχές, παρουσιάζει αναλυτικά το χρονοδιάγραμμα χορήγησης της ενίσχυσης:

Πίνακας 2

Έτος	Εκτιμώμενο φορολογητέο εισόδημα	Φόροι	Χρησιμοποίηση της πίστωσης φόρου (*)
2008			
2009			
2010			
2011	[]	[]	
2012	[]	[]	[]
2013	[]	[]	[]
2014	[]	[]	[]
2015	[]	[]	[]
2016	[]	[]	
			160 484 007

(*) Το εισόδημα προερχόμενο από ένα δεδομένο οικονομικό έτος θα φορολογείται το επόμενο έτος και, με τον τρόπο αυτόν, η χρησιμοποίηση της πίστωσης φόρου θα εφαρμόζεται το προσεχές έτος.

⁽²⁵⁾ Ο πορτογαλικός χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων εγκρίθηκε από την Επιτροπή με απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 2007, υπόθεση N 727/06 (EE C 68 της 24.3.2007, σ. 26).

- (43) Η Πορτογαλία επιβεβαίωσε ότι η ενίσχυση για το επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί να σωρευθεί με ενισχύσεις που ελήφθησαν από άλλες τοπικές, περιφερειακές και εθνικές πηγές ή από την ΕΕ για να καλυφθεί το ίδιο επιλέξιμο κόστος.

- (44) Επιπλέον, η ενίσχυση χορηγείται υπό τον όρο ότι η Petrogal θα διατηρήσει τις επενδύσεις στις ενισχυόμενες περιοχές για ελάχιστη περίοδο πέντε ετών μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.

- (45) Η Πορτογαλία επιβεβαίωσε ότι η χορήγηση της ενίσχυσης υποβλήθηκε προς έγκριση στην Επιτροπή.

- (46) Η Petrogal υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης όσον αφορά το συγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο στις 22 Ιανουαρίου 2007. Στις 23 Ιανουαρίου 2007, οι πορτογαλικές αρχές επιβεβαίωσαν εγγράφως στην Petrogal ότι, υπό την αίρεση λεπτομερούς επαλήθευσης, το επενδυτικό σχέδιο ικανοποιεί καταρχήν τους όρους επιλεξιμότητας που τίθενται από το «φορολογικό καθεστώς» πριν από την έναρξη των εργασιών του σχεδίου.

- (47) Η Πορτογαλία ανέλαβε τη δέσμευση να μην υπερβεί το μέγιστο ποσό ενίσχυσης και τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση, ακόμη και αν οι επιλέξιμες δαπάνες είναι υψηλότερες ή χαμηλότερες.

2.10. Γενικές διατάξεις

- (48) Η Πορτογαλία ανέλαβε τη δέσμευση να υποβάλει:
- εντός δύο μηνών από τη χορήγηση της ενίσχυσης, αντίγραφο του εγγράφου που εστάλη στην Petrogal για την κοινοποίηση της έναρξης ισχύος των συμβάσεων ενίσχυσης,
 - κάθε πέντε έτη, αρχής γενομένης από την ημερομηνία έγκρισης της ενίσχυσης από την Επιτροπή, ενδιάμεση έκθεση (η οποία θα περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα καταβαλλόμενα ποσά ενίσχυσης, σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης ενίσχυσης και σχετικά με κάθε άλλο επενδυτικό σχέδιο που δρομολογείται στην ίδια εγκατάσταση/στην ίδια μονάδα),
 - εντός έξι μηνών από την καταβολή της τελευταίας δόσης της ενίσχυσης, αναλυτική τελική έκθεση σύμφωνα με το κοινοποιηθέν χρονοδιάγραμμα χορήγησης.

3. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- (49) Στην απόφασή της να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης («απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας»), η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες όσον αφορά το συμβιβασμό της ενίσχυσης με τις διατάξεις των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (ΚΓΠΕ). Στο πλαίσιο αυτό, στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με τα θέματα που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 50 έως 64.

3.1. Συμβατότητα με τις γενικές διατάξεις των ΚΓΠΕ

Αρχική επένδυση

- (50) Στην παράγραφο 34 των ΚΓΠΕ περιγράφονται οι τυπικές κατηγορίες μιας αρχικής επένδυσης ως «επένδυση σε άυλα και υλικά περιουσιακά στοιχεία» με σκοπό:
- τη δημιουργία νέας εγκατάστασης,
 - την επέκταση υπάρχουσας εγκατάστασης,
 - τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας εγκατάστασης προς νέα, πρόσθετα προϊόντα,
 - θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία υπάρχουσας εγκατάστασης.

Επένδυση αντικατάστασης που δεν ικανοποιεί καμία από τις ως άνω προϋποθέσεις αποκλείεται από τον ορισμό της έννοιας της αρχικής επένδυσης.

- (51) Στο πλαίσιο αυτό, στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το αν το επενδυτικό σχέδιο, το οποίο αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό και στην ενίσχυση της ενσωμάτωσης των δύο διυλιστηρίων, στην αύξηση της παραγωγής ντίζελ (και εμμέσως νάφθας), με την παράλληλη μείωση της παραγωγής βενζίνης, μπορεί να θεωρηθεί αρχική επένδυση. Η Επιτροπή έκρινε ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν συνιστά ούτε δημιουργία νέας εγκατάστασης, ούτε διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης προς νέα, πρόσθετα προϊόντα. Θα μπορούσε,

ωστόσο, να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει ορισμένες πτυχές «επέκτασης» και «θεμελιώδους αλλαγής της παραγωγικής διαδικασίας».

Συνεκτική περιφερειακή ανάπτυξη

- (52) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή επισήμανε ότι, αφού το μέτρο ενίσχυσης έπρεπε να αξιολογηθεί ως ενίσχυση ειδικού σκοπού (ad hoc), η Πορτογαλία έπρεπε να αποδείξει ότι το επενδυτικό σχέδιο συμβάλλει στην ευόδωση μιας συνεκτικής στρατηγικής περιφερειακής ανάπτυξης κατά την έννοια της παραγράφου 10 των ΚΓΠΕ.
- (53) Ειδικότερα, στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το αν η αναμενόμενη συμβολή στην περιφερειακή ανάπτυξη αντισταθμίζει πραγματικά τις τομεακές επιπτώσεις της ενίσχυσης (ενίσχυση ύψους 160 εκατ. ευρώ η οποία δημιουργεί μόνον 150 άμεσες θέσεις εργασίας).
- (54) Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή τόνισε ότι υπήρχαν λόγοι να αμφιβάλλει για την αναγκαιότητα της ενίσχυσης, διότι καθίσταται προφανές από τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς της Petrogal του 2008 ότι το επενδυτικό σχέδιο αποτελεί συνιστώσα της βιομηχανικής στρατηγικής της εταιρείας και διότι, βάσει της ανάλυσης ενός αντίστροφου σεναρίου, το επενδυτικό σχέδιο θα μπορούσε να υλοποιηθεί και χωρίς τη χορήγηση ενίσχυσης. Η Επιτροπή ανέφερε ότι η ενίσχυση δεν φαινόταν απαραίτητη για την υλοποίηση της επένδυσης (οι εργασίες της οποίας ξεκίνησαν το 2008) και ότι η Petrogal θα μπορούσε να έχει εξετάσει και άλλες τοποθεσίες για την πραγματοποίησή της. Μια ενίσχυση που δεν είναι αναγκαία είναι απίθανο να συμβάλει στην περιφερειακή ανάπτυξη, ενώ θα μπορούσε να προκαλέσει ακόμη και απαράδεκτη νόθευση του ανταγωνισμού.

Επίσημη απαίτηση για παροχή κινήτρων

- (55) Η Επιτροπή, στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με την τήρηση των επίσημων απαιτήσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 38 των ΚΓΠΕ, δηλαδή να αποτελεί η ενίσχυση πραγματικό κίνητρο. Σε περίπτωση ενίσχυσης ειδικού σκοπού (ad hoc), η αρμόδια αρχή πρέπει να έχει συντάξει επιστολή προθέσεων, υπό την αίρεση της έγκρισης της ενίσχυσης από την Επιτροπή, ως προς τη χορήγηση της ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών του σχεδίου.
- (56) Στο πλαίσιο αυτό, στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το αν η έγγραφη επιβεβαίωση της Πορτογαλίας ότι, υπό την αίρεση λεπτομερούς επαλήθευσης, το επενδυτικό σχέδιο ήταν επιλέξιμο για χορήγηση κρατικής ενίσχυσης, ικανοποιούσε πράγματι τις απαιτήσεις της παραγράφου 38 των ΚΓΠΕ.

3.2. Αξιολόγηση της ενίσχυσης σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τις ενισχύσεις προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια

Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο

- (57) Η Πορτογαλία κοινοποίησε το επενδυτικό σχέδιο στα δύο διυλιστήρια ως ενιαίο επενδυτικό σχέδιο («ΕΕΣ»). Σύμφωνα με την παράγραφο 60 των ΚΓΠΕ, μια αρχική επένδυση θεωρείται ΕΕΣ όταν είναι αδιαίρετη από οικονομική άποψη, λαμβανομένων υπόψη των τεχνικών, λειτουργικών και στρατηγικών δεσμών, αλλά και της άμεσης γειτνίασης.

(58) Στο πλαίσιο αυτό, στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες, λαμβανομένης υπόψη της απόστασης μεταξύ των δύο διυλιστηρίων. Εξάλλου, η εξέταση του επενδυτικού σχεδίου ως ΕΕΣ συνεπάγεται την προσαρμογή του ανώτατου ορίου περιφερειακών ενισχύσεων, με βάση την κλίμακα προοδευτικής μείωσης που αναφέρεται στην παράγραφο 67 των ΚΓΠΕ.

Αξιολόγηση της ενίσχυσης σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 68 και 69 των ΚΓΠΕ

(59) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά την αξιολόγηση της ενίσχυσης βάσει των διατάξεων των δύο αυτών παραγράφων των ΚΓΠΕ.

(60) Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να καταλήξει όσον αφορά τα σχετικά προϊόντα του επενδυτικού σχεδίου. Δεν έχει ακόμη καταστεί σαφές αν τα προϊόντα είναι αποκλειστικά το ντίζελ και η νάφθα, όπως υποστήριξε η Πορτογαλία, ή αν θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλα προϊόντα που προκύπτουν από τη δραστηριότητα διύλισης. Η δυνητική δυνατότητα υποκατάστασης προϊόντων διυλιστηρίου από την πλευρά της προσφοράς πρέπει να εξεταστεί παράλληλα με το γεγονός ότι η νάφθα μπορεί να θεωρηθεί ενδιάμεσο προϊόν κατά την έννοια της παραγράφου 69 των ΚΓΠΕ.

(61) Η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά τη σχετική αγορά προϊόντος και διερωτάται κατά πόσον η αγορά αυτή πρέπει να τοποθετείται στο επίπεδο της εξόδου από το διυλιστήριο (εκ διυλιστηρίου) τόσο για το πετρέλαιο ντίζελ όσο και για τη νάφθα, όπως υποστηρίζει η Πορτογαλία.

(62) Η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το αν οι σχετικές γεωγραφικές αγορές των επίμαχων προϊόντων θα πρέπει να οριστούν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο (Ιβηρική Χερσόνησος) ή σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου («ΕΟΧ»).

(63) Εξάλλου, η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με το αν το μερίδιο αγοράς της Petrogal και των ομίλων Galp Energia και ENI στους οποίους ανήκει η Petrogal, ήταν μικρότερο από το 25 % της σχετικής αγοράς, σύμφωνα με το στοιχείο α) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ.

(64) Τέλος, σύμφωνα με το στοιχείο β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες, σε σχέση με όλα τα σχετικά προϊόντα, ως προς το αν η παραγωγική ικανότητα που δημιουργείται από το επενδυτικό σχέδιο υπερβαίνει το 5 % κάθε σχετικής αγοράς, υπολογιζόμενη βάσει των στοιχείων που αφορούν τη φαινόμενη κατανάλωση, και στην περίπτωση αυτή, αν ο μέσος ρυθμός αύξησης της φαινόμενης κατανάλωσης του εν λόγω προϊόντος κατά τα τελευταία πέντε έτη είναι υψηλότερος από τον μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

4.1. Παρατηρήσεις της Associação das Indústrias da Petroquímica, Química e refinação (AIPQR)

Αναγκαιότητα του επενδυτικού σχεδίου

(65) Για την AIPQR το επενδυτικό σχέδιο είναι ουσιώδες για την τόνωση της πορτογαλικής οικονομίας και αποτελεί μέσο για

την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας στον τομέα της διύλισης και των πετροχημικών προϊόντων. Αν δεν καθίστατο δυνατή η ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου ή αν δεν λάμβανε την αναγκαία υποστήριξη για την ολοκλήρωσή του, σοβαρές θα ήταν ενδεχομένως οι επιπτώσεις στην αυτονομία και την υποστήριξη της αλυσίδας παραγωγής πετροχημικών προϊόντων.

Προσέλκυση νέων επενδύσεων και ανάπτυξη νέων προϊόντων

(66) Η νέα μονάδα παραγωγής καθαρού τερεφθαλικού οξέος (PTA) την οποία σκοπεύει να δημιουργήσει η Artensa (Artenius - Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA, ισπανική θυγατρική της La Seda de Barcelona SA) στο Sines θα αυξήσει ουσιαστικά τις απαιτήσεις της La Seda όσον αφορά τη νάφθα. Ως εκ τούτου, η αύξηση της παραγωγής νάφθας από τη μονάδα υδρογονοπυρόλυσης της Petrogal είναι κεφαλαίωδους σημασίας για την πραγματοποίηση της επένδυσης της La Seda, και εκτιμάται ότι ανέρχεται σε περίπου 400 εκατ. ευρώ.

Μείωση του ελλείμματος ντίζελ και των πλεονασμάτων βενζίνης

(67) Η AIPQR εκτιμά ότι το επενδυτικό σχέδιο θα μειώσει το έλλειμμα ντίζελ σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Περιφερειακή ανάπτυξη και διεθνής αναγνώριση

(68) Η AIPQR θεωρεί ουσιαστική τη συνεισφορά της Petrogal ώστε να καταστεί εφικτή και να προωθηθεί η ανάπτυξη του κέντρου ανταγωνιστικότητας και τεχνολογίας στους κλάδους των διυλιστηρίων, των πετροχημικών προϊόντων και των βιομηχανικών εφαρμογών, στο πλαίσιο της στρατηγικής της Πορτογαλίας για την προώθηση βασικών κλάδων για τις εθνικές και περιφερειακές οικονομίες.

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

(69) Σύμφωνα με την AIPQR, το ντίζελ που λαμβάνεται με υδρογονοπυρόλυση είναι ανώτερης ποιότητας, εξασφαλίζοντας καύση υψηλότερης απόδοσης και ελαχιστοποίηση των προσμειξών στις εκπομπές καυσαερίων. Χάρη στην ποιότητα των προϊόντων ντίζελ και στην καλύτερη ενεργειακή απόδοση που θα πρέπει να επιτευχθεί με το επενδυτικό σχέδιο, η Petrogal θα μπορέσει να υλοποιήσει το σχέδιο δράσης της στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης για την περίοδο 2008-2011.

Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις

(70) Εξάλλου, η AIPQR εκτιμά ότι το επενδυτικό σχέδιο, εξεταζόμενο στο σύνολό του, θα συμβάλει στην κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα των περιφερειών Matosinhos και Sines, καθώς και στην κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα της χώρας.

4.2. Παρατηρήσεις της Associação para a eficiência energética (COGEN)

Προσφορά πετρελαίου ντίζελ

(71) Το επενδυτικό σχέδιο είναι χρήσιμο: παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία και αυξημένη αυτονομία εφοδιασμού όσον αφορά το πετρέλαιο ντίζελ.

Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

- (72) Σύμφωνα με την COGEN, το επενδυτικό σχέδιο θα εξασφαλίσει σημαντική προοπτική από πλευράς τεχνολογικής καινοτομίας και θα δημιουργήσει περίπου 150 άμεσες και 500 έμμεσες θέσεις εργασίας μεσαίου επιπέδου, όλες μόνιμες.

Ενεργειακή απόδοση

- (73) Από ενεργειακή άποψη, η COGEN θεωρεί ότι τα σχέδια μετατροπής των δύο διυλιστηρίων θα επιτρέψουν εξοικονόμηση ενέργειας της τάξης του 14 %. Εξάλλου η COGEN υπογραμμίζει ότι το επενδυτικό σχέδιο θα καταστήσει επίσης εφικτό ένα άλλο είδος επένδυσης που δεν προβλέπεται σε αυτό – ήτοι την εγκατάσταση δύο μονάδων συμπαραγωγής 82 MW, μιας σε κάθε διυλιστήριο, γεγονός που θα οδηγήσει σε αύξηση κατά περίπου 12 % της ικανότητας της Πορτογαλίας σε αυτή την τεχνολογία.

4.3. Παρατηρήσεις της Confederação da Indústria Portuguesa («CIP»)*Εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης μεταξύ ντίζελ και βενζίνης*

- (74) Η CIP εκτιμά ότι το επενδυτικό σχέδιο είναι προσαρμοσμένο στην πορτογαλική κατάσταση η οποία χαρακτηρίζεται από:

- i) ανισορροπία μεταξύ της κατανάλωσης ντίζελ για κινητήρες οχημάτων και της υφιστάμενης ικανότητας παραγωγής της Πορτογαλίας, με αποτέλεσμα τη χρόνια ανάγκη εισαγωγής μεγάλων ποσοτήτων ντίζελ και την πώληση στο εξωτερικό του πλεονάσματος βενζίνης·
- ii) μελλοντικά πλεονάσματα μαζούτ, δεδομένου ότι το μαζούτ δεν χρησιμοποιείται πλέον στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και το πορτογαλικό εθνικό πρόγραμμα για την κλιματική αλλαγή προβλέπει αντικίνητρα για τη χρήση του στη βιομηχανία εν γένει·
- iii) τάσεις των διεθνών αγορών να πραγματοποιούνται περισσότερες αγορές βαρύτερων και περισσότερο όξινων κλασμάτων αργού πετρελαίου, γεγονός που θα παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την επιλογή ποιοτήτων αργού πετρελαίου·

- iv) συμβολή στην ασφάλεια της τροφοδοσίας.

Ενεργειακή απόδοση

- (75) Η CIP εκτιμά ότι το επενδυτικό σχέδιο θα αυξήσει σημαντικά την ενεργειακή απόδοση των δύο διυλιστηρίων, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Πορτογαλία έναντι της ΕΕ όσον αφορά την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης στην Ευρώπη κατά 10 %.

Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

- (76) Η CIP εκτιμά ότι η αναμενόμενη αύξηση κατά περίπου 150 θέσεις υψηλής ειδίκευσης και 450 έμμεσες μόνιμες θέσεις εργασίας θα συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της Πορτογαλίας. Θα τονώσει την τοπική οικονομία στις οικείες περιφέρειες στις οποίες το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κατώτερο από τον εθνικό μέσο όρο, και θα οδηγήσει στη δημιουργία περίπου 5 000 προσωρινών θέσεων εργασίας κατά την περίοδο κατασκευής των εγκαταστάσεων.

4.4. Παρατηρήσεις της União Geral de Trabalhadores («UGT»)*Προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης*

- (77) Η UGT εκτιμά ότι το επενδυτικό σχέδιο θα προωθήσει την περιφερειακή ανάπτυξη και θα έχει θετική επίπτωση στην οικονομική ανάπτυξη, καθώς και στην κοινωνική και εδαφική συνοχή των οικείων περιφερειών. Οι περιφέρειες αυτές χαρακτηρίζονται από υψηλά επίπεδα ανεργίας, από οικονομικό ιστό που φανερώνει μικρή ποικιλομορφία και από κατά κεφαλήν ΑΕΠ χαμηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο. Το επενδυτικό σχέδιο θα ασκήσει σημαντική επίδραση στον βιομηχανικό ιστό των δύο περιφερειών, αλλά και στην Πορτογαλία συνολικά, δεδομένου ότι θα αναπτυχθούν δραστηριότητες επόμενου και προηγούμενου σταδίου, ιδίως σε τομείς όπως η μηχανική και τα έργα πολιτικού μηχανικού, η ηλεκτρική ενέργεια ή ακόμη, το εμπόριο και η εστίαση.

Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

- (78) Η UGT θεωρεί ότι το επενδυτικό σχέδιο θα ευνοήσει τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα από ραγδαία αύξηση της ανεργίας λόγω της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης. Το επενδυτικό σχέδιο καταρτίστηκε με σκοπό τη δημιουργία 150 άμεσων θέσεων εργασίας στα δύο διυλιστήρια, πολλές από τις οποίες θα είναι υψηλής ειδίκευσης. Αναμένεται να δημιουργηθούν ακόμη 450 έμμεσες θέσεις εργασίας, ενώ 5 000 προσωρινές θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν κατά την περίοδο κατασκευής. Το επενδυτικό σχέδιο θα συμβάλει στη διατήρηση ενός μέρους από τις 2 050 υφιστάμενες θέσεις εργασίας, οι οποίες θα απειλούνταν με κατάργηση σε περίπτωση μη πραγματοποίησης του σχεδίου.

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

- (79) Εξάλλου, η UGT εκτιμά ότι το επενδυτικό σχέδιο θα συμβάλει στην τήρηση αυστηρών περιβαλλοντικών προδιαγραφών και προδιαγραφών ασφάλειας, διότι τα διυλιστήρια θα είναι εξοπλισμένα με περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον τεχνολογία.

Ανεπαρκής προσφορά ντίζελ

- (80) Σύμφωνα με την UGT, το επενδυτικό σχέδιο είναι πολύ σημαντικό για τη βελτίωση της ανεπαρκούς ικανότητας παραγωγής και διύλισης ντίζελ της Πορτογαλίας. Η υφιστάμενη ικανότητα διύλισης είναι σαφώς υπερβολικά περιορισμένη ώστε να καλύψει την εγχώρια ζήτηση, γεγονός που εντείνει την εξάρτηση της Πορτογαλίας από τις εισαγωγές πετρελαίου ντίζελ από άλλες χώρες (αυξάνοντας έτσι τους στρατηγικούς κινδύνους). Η μείωση των εισαγωγών ντίζελ θα μείωνε επίσης το τρέχον έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου, το οποίο προκύπτει σε μεγάλο βαθμό από τους λογαριασμούς στον τομέα της ενέργειας.

Γενική συμβολή στην επίτευξη των κυριότερων στόχων της ΕΕ

- (81) Τέλος, η UGT επισημαίνει ότι το επενδυτικό σχέδιο είναι σημαντικό όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο ΕΕ, δεδομένου ότι στόχος τους είναι να συμβάλει στην ανάπτυξη μιας περισσότερο πράσινης και βιώσιμης οικονομίας.

4.5. Παρατηρήσεις του δήμου του Matosinhos

- (82) Ο δήμος του Matosinhos θεωρεί ότι η δημιουργία θέσεων εργασίας έχει μεγάλο αντίκτυπο στην περιοχή. Χάρη στη δημιουργία ειδικευμένων θέσεων εργασίας με μισθούς πάνω από τον περιφερειακό μέσο όρο, το διυλιστήριο του Matosinhos θα συμβάλει στην αύξηση της αγοραστικής δύναμης τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Θα συνεχίσει τον σημαντικό αντίκτυπο στην περιφερειακή ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, που δεν απορρέει μόνο από τη δραστηριότητα του διυλιστηρίου, αλλά και από τη δραστηριότητα εκατοντάδων εμπορικών και βιομηχανικών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, ιδίως σε περιφερειακό επίπεδο όπου το ποσοστό ανεργίας ανέρχεται σε 13 % (πάνω από τον εθνικό μέσο όρο). Ο δήμος του Matosinhos θεωρεί ότι το επενδυτικό σχέδιο έχει ζωτική σημασία για την περιφέρεια, τόσο από οικονομικής όσο και από κοινωνικής πλευράς.

4.6. Παρατηρήσεις του Δήμου του Sines

- (83) Ο Δήμος του Sines είναι πεπεισμένος για τη σημασία των νέων μονάδων παραγωγής του διυλιστηρίου του Sines για την ανάπτυξη της τοπικής και περιφερειακής οικονομίας. Αυτό θα επηρεάσει θετικά την κοινωνική ανάπτυξη της περιφέρειας, λόγω της δημιουργίας ειδικευμένων θέσεων εργασίας και της εμφάνισης περισσότερων και καλύτερων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

4.7. Παρατηρήσεις της Confederação Geral dos Trabalhadores Portugueses («CGTP»)

- (84) Η CGTP εκτιμά ότι το επενδυτικό σχέδιο παράγει πολύ θετικά αποτελέσματα για το περιβάλλον και το κρίνει σημαντικό για την περιφερειακή ανάπτυξη της Πορτογαλίας διότι:
- i) θα καταστήσει δυνατή την εξασφάλιση μεγαλύτερης διαφοροποίησης προϊόντων καλύτερης ποιότητας στην εθνική οργανική χημική βιομηχανία, καθώς και όσον αφορά τις εξαγωγές. Ως εκ τούτου, το επενδυτικό σχέδιο θα συμβάλει θετικά στην αξιοποίηση των χαρακτηριστικών εξειδίκευσης της μεταποιητικής βιομηχανίας·
 - ii) θα δημιουργήσει εκατοντάδες μόνιμες και μερικές χιλιάδες προσωρινές θέσεις εργασίας κατά το στάδιο κατασκευής των εγκαταστάσεων, γεγονός ακόμη σημαντικότερο αφού πρόκειται για περιφέρειες που εμφανίζουν ορισμένα από τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στην Πορτογαλία·
 - iii) θα αναπτύξει την τοπική οικονομία στους τομείς της στέγης, του εμπορίου και των ξενοδοχειακών μονάδων, μεταξύ άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων.

4.8. Παρατηρήσεις της Associação Industrial Portuguesa βιομηχανικών Associação Portuguesa («AIP»)

- (85) Η AIP αναφέρει ότι το επενδυτικό σχέδιο θα συμβάλει αποφασιστικά στην αύξηση του πλούτου στην περιφέρεια του Βορρά και στην περιφέρεια του Alentejo.
- (86) Η περιφέρεια του Βορρά, με ποσοστό ανεργίας 11,6 % έναντι 9,8 % του εθνικού μέσου όρου (στοιχεία του τρίτου τριμήνου του 2009), είναι σήμερα η περιφέρεια με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας, και ιδίως σημαντικής ανεργίας μακράς διάρκειας (οι μισοί άνεργοι αναζητούν εργασία επί

ένα έτος ή και περισσότερο). Στο σημερινό πλαίσιο κοινωνικής κρίσης, η δημιουργία 500 άμεσων και 200 μόνιμων έμμεσων θέσεων εργασίας, καθώς και 2 000 περίπου προσωρινών θέσεων εργασίας κατά το στάδιο της κατασκευής, ισοδυναμεί με τεράστια συμβολή για την περιφέρεια.

- (87) Η περιφέρεια του Alentejo συγκαταλέγεται σήμερα στις πορτογαλικές περιφέρειες με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας —10,2 % έναντι 9,8 % του εθνικού μέσου όρου (στοιχεία του τρίτου τριμήνου του 2009)— και ιδιαίτερα υψηλή ανεργία μακράς διάρκειας (το ήμισυ του άνεργου πληθυσμού αναζητεί εργασία για ένα έτος ή περισσότερο). Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία 100 άμεσων και 250 μόνιμων έμμεσων θέσεων εργασίας, καθώς και 3 000 περίπου προσωρινών θέσεων εργασίας κατά το στάδιο κατασκευής, ισοδυναμεί με σημαντική συνεισφορά για την περιφέρεια.

4.9. Παρατηρήσεις του ανταγωνιστή αριθ. 1

4.9.1. Παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας

Η αρχική επένδυση και τα χαρακτηριστικά του επενδυτικού σχεδίου ως ΕΕΣ

- (88) Σύμφωνα με τον ανταγωνιστή αριθ. 1, το επενδυτικό σχέδιο μπορεί να θεωρηθεί απλή «επέκταση υπάρχουσας εγκατάστασης» κατά την έννοια της παραγράφου 34 των ΚΓΠΕ. Το επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί να θεωρηθεί ενιαίο διότι τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της επένδυσης θα «μπορούσαν να διαιρεθούν από οικονομική άποψη» κατά την έννοια της παραγράφου 60 των ΚΓΠΕ. Πράγματι, τα διυλιστήρια του Sines και του Matosinhos είναι από γεωγραφική άποψη απομακρυσμένα μεταξύ τους. Το επενδυτικό σχέδιο καθορίζει σαφώς χωριστή επένδυση για κάθε διυλιστήριο. Τα διυλιστήρια μπορούν να επιλέξουν να εξοπλιστούν με μονάδες κενού και ιεωδόλυσης, αλλά όχι με μονάδα υδρογονοπυρόλυσης, και το αντίστροφο. Επομένως, οι επενδύσεις που προβλέπονται για τα δύο διυλιστήρια δεν συνδέονται κατ' ανάγκη άμεσα. Σε κάθε περίπτωση, τα διυλιστήρια θα μπορούσαν να λειτουργήσουν αυτόνομα, χωρίς να απαιτηθεί καμία ενσωμάτωση. Εξάλλου, το διυλιστήριο του Matosinhos θα μπορούσε να πωλήσει την παραγωγή πετρελαίου εσωτερικής καύσης κενού στις διεθνείς αγορές και η μονάδα υδρογονοπυρόλυσης που βρίσκεται στο Sines θα μπορούσε να χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη εισαγόμενο πετρέλαιο εσωτερικής καύσης κενού.

Συμβολή της ενίσχυσης στην περιφερειακή ανάπτυξη

- (89) Η Πορτογαλία ανέφερε μόνο τη δημιουργία άμεσων και έμμεσων θέσεων εργασίας ως συμβολή του επενδυτικού σχεδίου στην περιφερειακή ανάπτυξη. Για τον λόγο αυτό είναι αδύνατο να καταδείξει ότι το επενδυτικό σχέδιο συμβάλλει σε μια συνεπή στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης και ότι ανταποκρίνεται στον στόχο της οικονομικής συνοχής⁽²⁶⁾. Πολύ δύσκολα μπορεί να γίνει δεκτό ότι η δαπάνη ενός και πλέον εκατομμυρίου ευρώ ανά άμεση θέση εργασίας μπορεί να θεωρηθεί εξαιρετική συμβολή στην περιφερειακή ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, η αναλογία του ποσού της ενίσχυσης προς τις άμεσες θέσεις εργασίας για το επενδυτικό

⁽²⁶⁾ Κατά την έννοια του σημείου 11 της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 24ης Ιουνίου 2009 σχετικά με τα «κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια» (ΕΕ C 223 της 16.9.2009, σ. 3).

σχέδιο συγκρίνεται με προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής (οι οποίες παρουσιάζονται σε πίνακα που επανεξετάζει την αναλογία αυτή σε προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής). Επιπλέον, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν συνδέεται με εικαζόμενη αδυναμία της αγοράς.

Δημιουργία κινήτρων από την ενίσχυση

- (90) Όσον αφορά την επίσημη απαίτηση δημιουργίας κινήτρων, η Petrogal ουδέποτε έλαβε επιστολή προθέσεων από την Πορτογαλία, πριν από την έναρξη των εργασιών. Συνεπώς, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση δεν συνάδει με την παράγραφο 38 των ΚΓΠΕ.
- (91) Από την άποψη της οικονομικής αξιολόγησης, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι η ενίσχυση δεν πληροί τα κριτήρια αναγκαιότητας και δεν παράγει κανένα κίνητρο. Το επενδυτικό σχέδιο είναι μια παραγωγική επένδυση η οποία ενεργοποιήθηκε, σε οικονομικό επίπεδο, από την έλλειψη ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, και από τη δυνατότητα εξασφάλισης πρόσβασης σε βαρύτερο και φθηνότερο αργό πετρέλαιο. Είναι μια επένδυση που ανταποκρίνεται στη φυσική εξέλιξη της ζήτησης ντίζελ. Όλοι οι άλλοι επιχειρηματίες στην Ευρώπη πραγματοποιούν παρόμοιες επενδύσεις στις δικές τους μονάδες διύλισης χωρίς να λαμβάνουν κρατική ενίσχυση. Συνεπώς, τα γεγονότα δείχνουν ότι το επενδυτικό σχέδιο θα είχε πραγματοποιηθεί σε κάθε περίπτωση, γεγονός που δεν συνάδει με την παράγραφο 22 της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 24ης Ιουνίου 2009 ⁽²⁷⁾ («ανακοίνωση για την αναλυτική αξιολόγηση»).

Σχετικά προϊόντα

- (92) Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι τα σχετικά προϊόντα είναι:
- το καύσιμο ντίζελ (που είναι τελικό προϊόν),
 - η νάφθα (ενδιάμεσο προϊόν κατά την έννοια της παραγράφου 69 των ΚΓΠΕ), ως εκ τούτου τα πετροχημικά προϊόντα που προέρχονται από τη νάφθα πρέπει επίσης να θεωρούνται σχετικά προϊόντα,
 - τα υπολείμματα υδρογονοπυρόλυσης (όταν η μονάδα υδρογονοπυρόλυσης δεν είναι εξοπλισμένη με μονάδα ανακύκλωσης).

Προϊόντα και γεωγραφικές αγορές

— Ντίζελ

- (93) Σύμφωνα με τον ανταγωνιστή αριθ. 1, η Petrogal είναι η μοναδική επιχείρηση στην αγορά με ικανότητα διύλισης αργού πετρελαίου στην Πορτογαλία. Η Petrogal εφοδιάζει τους ανταγωνιστές της στην εν λόγω αγορά. Ελέγχει τις μεγαλύτερες εγκαταστάσεις εισαγωγής και αποθήκευσης βενζίνης και ντίζελ. Διαθέτει το πιο εκτεταμένο δίκτυο πρατηρίων καυσίμων στην Πορτογαλία. Η Petrogal κατέχει δεσπόζουσα θέση ή, τουλάχιστον, έχει σημαντική ισχύ στην αγορά σε πολλές αγορές πετρελαιοειδών στην Πορτογαλία. Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 εκτιμά ότι η αξιολόγηση της σχετικής

αγοράς δεν θα πρέπει να αφορά μόνο το επίπεδο εξόδου από το διυλιστήριο (εκ διυλιστηρίου), αλλά θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η κατάσταση που επικρατεί σε επίπεδο λιανικής και χονδρικής αγοράς ντίζελ όσον αφορά τον ανταγωνισμό.

— Νάφθα

- (94) Όσον αφορά τη νάφθα, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι η υπό αξιολόγηση σχετική αγορά προϊόντων δεν πρέπει να περιορίζεται στις πωλήσεις εκ διυλιστηρίου, αλλά θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει και όλες τις δραστηριότητες επόμενου σταδίου.
- (95) Όσον αφορά τη σχετική γεωγραφική αγορά, η αναλογία των συνολικών εισαγωγών και εξαγωγών ντίζελ σε σχέση με τις συνολικές πωλήσεις ντίζελ στην Πορτογαλία είναι υπερβολικά χαμηλή για να δικαιολογεί την επιλογή της περιφερειακής αγοράς ως σχετικής αγοράς. Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η πορτογαλική αγορά.

Μερίδια αγοράς

- (96) Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι οι δραστηριότητες της ENI στις επηρεαζόμενες αγορές προϊόντων θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη διότι, όταν μια εταιρεία μπορεί να ασκήσει καθοριστική επιρροή στην πολιτική πωλήσεων μιας άλλης εταιρείας, είναι απαραίτητο να εξετάζεται το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς και των δύο στις σχετικές αγορές.
- (97) Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 καταλήγει ότι, όσον αφορά το πετρέλαιο ντίζελ, παρατηρείται σημαντική υπέρβαση του ποσοστού 25 % που καθορίζεται στην παράγραφο 68 των ΚΓΠΕ. Συνεπώς, η ενίσχυση που χορηγήθηκε μέσω του επενδυτικού σχεδίου προορίζεται για τη στήριξη της επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά, επιτρέποντάς της να διατηρήσει και να αυξήσει την ισχύ της στην αγορά. Ο ανταγωνισμός θα πληγεί σοβαρά και η ενίσχυση θα προκαλέσει σημαντική νόθευση στις σχετικές αγορές.
- (98) Εν κατακλείδι, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 εκτιμά ότι πρόκειται για ενίσχυση λειτουργίας η οποία ενισχύει τη θέση της Petrogal ως επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές. Η ενίσχυση δεν συμβάλλει στη δημιουργία κανενός κινήτρου. Σε κάθε περίπτωση, οι αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης αντισταθμίζουν τις πιθανές θετικές.

4.9.2. Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν με επιστολές της 15ης Σεπτεμβρίου και 10ης Νοεμβρίου 2010 (σε απάντηση στις ερωτήσεις που υπέβαλε η Επιτροπή στις 5 Αυγούστου και στις 13 Οκτωβρίου 2010)

Παρόμοια ήδη εφαρμοσθέντα επενδυτικά σχέδια και βαθμός απόδοσης

- (99) Παρόμοια επενδυτικά σχέδια τέθηκαν σε εφαρμογή σε τέσσερα διυλιστήρια (La Rabida, Castellón, Cartagena και Bilbao), με τον ίδιο στόχο, δηλαδή την αύξηση της αποδοτικότητας των περιουσιακών στοιχείων μέσω της εγκατάστασης νέων μονάδων μετατροπής που μεγιστοποιούν την απόδοση μεσαίων αποσταγμάτων, μειώνουν την παραγωγή μαζούτ και επεξεργάζονται βαρύτερο αργό πετρέλαιο. Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 αναφέρεται επίσης σε παρόμοια επενδυτικά σχέδια στην Ιταλία (διυλιστήρια του Sannazzaro και του Τάραντα, από την ENI), στη Γερμανία (Bayernoil), στη Λιθουανία (Mazeikiu Nafta) και στη Λευκορωσία (Slavneft).

⁽²⁷⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 24ης Ιουνίου 2009 σχετικά με τα «κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια» (EE C 223 της 16.9.2009, σ. 3).

(100) Όσον αφορά ένα δυνητικό δείκτη αναφοράς του βαθμού απόδοσης για παρόμοιες επενδύσεις του κλάδου, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 δηλώνει ότι δεν γνωρίζει τέτοιο δείκτη: η αποδοτικότητα ενός επενδυτικού σχεδίου εξαρτάται συνήθως από το κόστος κεφαλαίου κάθε εταιρείας και από άλλους παράγοντες. Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 εκτιμά ότι, για την περίοδο κατά την οποία αποφασίστηκε το επενδυτικό σχέδιο, ο κατά προσέγγιση βαθμός απόδοσης στον κλάδο της διύλισης θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 %.

Φραγμοί στις εισαγωγές ντίζελ (εκ διυλιστηρίου)

(101) Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 αναφέρεται σε γενικές γραμμές στην ύπαρξη εισαγωγικών φραγμών όσον αφορά τη σχετική γεωγραφική αγορά. Θεωρεί ότι το κυριότερο πρόβλημα στην Πορτογαλία είναι η δεσπόζουσα θέση της Petrogal στην αγορά, αφού η εταιρεία ελέγχει το 100 % της ικανότητας διύλισης στην Πορτογαλία και, ως εκ τούτου, τους σημαντικότερους τερματικούς σταθμούς εισαγωγής και εξαγωγής. Επίσης υποστηρίζει ότι η Petrogal κατέχει δεσπόζουσα θέση όσον αφορά την ικανότητα αποθήκευσης προϊόντων, η οποία σύμφωνα με ορισμένες ανεξάρτητες πηγές ⁽²⁸⁾ αντιπροσωπεύει το 90 % της αγοράς. Αυτό εξασφαλίζει στην Petrogal μερίδιο στην πορτογαλική αγορά ίσο περίπου με το 45 % όσον αφορά τις λιανικές πωλήσεις και 80 % όσον αφορά τις χονδρικές πωλήσεις.

(102) Όσον αφορά το ερώτημα της Επιτροπής ως προς την ύπαρξη άρνησης να χορηγηθεί πρόσβαση στην ικανότητα αποθήκευσης της Petrogal, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 δεν ήταν σε θέση να περιγράψει μια τέτοια κατάσταση.

(103) Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 εκτιμά ότι η ικανότητα αποθήκευσης στην Πορτογαλία είναι περιορισμένη και ότι τα έξοδα αποθεματοποίησης είναι υψηλότερα σε σχέση με άλλες χώρες, όπως η Ισπανία και η Ιταλία, για παρόμοιες εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες (περίπου 25 % υψηλότερα).

(104) Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι δεν υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ της τιμής του εισαγόμενου ντίζελ και της τιμής του ντίζελ που αγοράζεται από την Petrogal, διότι οι τιμές είναι τιμαριθμοποιημένες βάσει των διεθνών τιμών συν το κόστος υλικοτεχνικής υποστήριξης.

4.10. Παρατηρήσεις του ανταγωνιστή αριθ. 2

4.10.1. Παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας

(105) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 εκτιμά ότι το επενδυτικό σχέδιο θα αυξήσει την ικανότητα παραγωγής ντίζελ της Petrogal κατά περίπου 2,5 εκατ. τόνους, μετατρέποντας την Πορτογαλία από μικρό εισαγωγέα σε σημαντικό εξαγωγέα ντίζελ.

Συμβολή της ενίσχυσης στην περιφερειακή ανάπτυξη και δημιουργία κινήτρων από την ενίσχυση

(106) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 εκφράζει αμφιβολίες όσον αφορά την αναγκαιότητα της ενίσχυσης, δεδομένου ότι η Petrogal ανήκει σε μια μεγάλη εταιρεία, τελεί υπό την κατοχή και τον έλεγχο της ENI. Η Petrogal είναι μια κερδοφόρα επιχείρηση, η οποία έχει πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις, τόσο προηγούμενου σταδίου, όσον αφορά τον κλάδο διύλισης στη Βραζιλία και την Αγκόλα, όσο και επόμενου σταδίου με

σκοπό τη διεύρυνση του δικτύου διανομής της στην Ισπανία. Κατέχει προνομιακή θέση στην Πορτογαλία, εφόσον είναι ιδιοκτήτρια των δύο μοναδικών διυλιστηρίων.

(107) Η Petrogal είναι καθετοποιημένη και είναι η μεγαλύτερη εταιρεία εμπορίας πετρελαιοειδών στην Πορτογαλία και ο τρίτος μεγαλύτερος ανταγωνιστής στην Ιβηρική Χερσόνησο.

(108) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2, εκτιμά ότι η κρατική ενίσχυση δεν πληροί τις τυπικές απαιτήσεις να αποτελεί πραγματικό κίνητρο, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 38 των ΚΓΠΕ. Το επενδυτικό σχέδιο είναι μια καθαυτό κερδοφόρα συναλλαγή που πληροί τους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στρατηγικούς στόχους της Petrogal, οι οποίοι θα υλοποιηθούν σε κάθε περίπτωση.

(109) Σύμφωνα με τον ανταγωνιστή αριθ. 2, το επενδυτικό σχέδιο θα συμβάλει στην ικανοποίηση της αυξανόμενης εγχώριας ζήτησης όσον αφορά το ντίζελ θα επιτρέψει στην Petrogal να καταστεί καθαρός εξαγωγέας προς άλλες αγορές (τη Γαλλία και την Ισπανία, για παράδειγμα), και θα αυξήσει το περιθώριο διύλισης της Petrogal.

(110) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 θεωρεί ότι η αναγκαιότητα της ενίσχυσης πρέπει να αξιολογηθεί με βάση τις διατάξεις του σημείου 2.3 της ανακοίνωσης για την αναλυτική αξιολόγηση.

(111) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 παραπέμπει στην έκθεση «PFC Energy» που αναφέρεται στην υποσημείωση 31, στην οποία διευκρινίζεται ότι το επενδυτικό σχέδιο της Petrogal ήταν ήδη πραγματικότητα το 2006. Το επενδυτικό σχέδιο μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο στις περιφέρειες Matosinhos και Sines (όχι επειδή πρόκειται για ενισχυόμενες περιοχές, αλλά επειδή εκεί βρίσκονται τα διυλιστήρια).

(112) Τέλος, ο ανταγωνιστής αριθ. 2 εκτιμά ότι, εξ ορισμού, δεν θα μπορούσε να υπάρχει άλλη τοποθεσία στην οποία να πραγματοποιηθεί επένδυση για την αναδιάρθρωση των υφιστάμενων διυλιστηρίων.

Σχετικά προϊόντα και σχετική αγορά

(113) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 υπέβαλε μόνο παρατηρήσεις σχετικά με το ντίζελ.

— Επίπεδο εκ διυλιστηρίου

(114) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 εξηγεί ότι, παρά την απουσία νομικών φραγμών στις εισαγωγές, αυτές υπόκεινται σε πολύ αυστηρές (αν όχι περιοριστικές) προϋποθέσεις που συνδέονται με ένα φάσμα φυσικών παραγόντων (έλλειψη χώρων αποθήκευσης των εισαγωγών, η τοποθεσία και το καθεστώς ιδιοκτησίας των χώρων αποθήκευσης, οι περιορισμοί που επιβάλλονται στο δευτερεύον δίκτυο υλικοτεχνικής υποστήριξης) και παραγόντων διάρθρωσης της αγοράς (ικανότητα καθορισμού των τιμών εκ διυλιστηρίου).

— Επίπεδο χονδρικού εμπορίου

(115) Οι άλλοι παράγοντες της πορτογαλικής αγοράς εισάγουν το 90 % των συνολικών εισαγωγών ντίζελ, γεγονός που τους θέτει σημαντικές δυσκολίες, όπως αναφέρεται στην έκθεση της πορτογαλικής αρχής ανταγωνισμού με τίτλο «Relatório final sobre os sectores dos combustíveis líquidos e do gás engarrafado em Portugal» ⁽²⁹⁾ (εφεξής «η έκθεση της Αρχής»). Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 θεωρεί ότι εξαιτίας όλων αυτών των παραγόντων η πορτογαλική αγορά είναι περισσότερο κλειστή σε σχέση με συγκρίσιμες αγορές σε άλλες χώρες.

⁽²⁸⁾ PCF Energy: Downstream Monitoring Service- Europe Portugal: Η Galp Energia ελέγχει περίπου το 90 % της συνολικής ικανότητας αποθήκευσης αργού πετρελαίου και άλλων προϊόντων στην Πορτογαλία.

⁽²⁹⁾ Ημερομηνία δημοσίευσης: 31 Μαρτίου 2009.

(116) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2, εκτιμά ότι η εκτίμηση της σχετικής αγοράς δεν θα πρέπει να περιορίζεται στο επίπεδο εκ διυλιστηρίου, αλλά θα πρέπει επίσης να καλύπτει και τους διαύλους διανομής και πώλησης (λιανικής και χονδρικής). Το επενδυτικό σχέδιο θα αυξήσει την παραγωγή κατά 2,5 εκατ. τόνους ετησίως, μετατρέποντας την Πορτογαλία σε χώρα με ετήσιο πλεόνασμα 1,6 εκατ. τόνους ντίζελ, συν 0,5 εκατ. τόνους βιοντίζελ ετησίως από το διυλιστήριο του Sines.

— Χονδρικό και λιανικό εμπόριο

(117) Σύμφωνα με την έκθεση της Αρχής, αυτό το επίπεδο πωλήσεων θεωρείται ως δεύτερο επίπεδο στη διάρθρωση της διανομής ντίζελ. Η τιμή του ντίζελ θα εξαρτηθεί από την τιμή αγοράς στο διυλιστήριο ή κατά την εισαγωγή, στην οποία προστίθεται το κόστος μεταφοράς και αποθήκευσης, καθώς και το περιθώριο επί των πωλήσεων.

(118) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 θεωρεί ότι η Petrogal ανταγωνίζεται και στο επίπεδο της διανομής, όπου κατέχει σαφές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα: κάθε ενίσχυση που χορηγείται για τη μείωση του κόστους που βαρύνει την Petrogal κατά την παραγωγή ντίζελ θα ενισχύσει περαιτέρω τη σημερινή δεσπόζουσα θέση της στην πορτογαλική αγορά (51 % στην αγορά χονδρικής και 37 % στην αγορά λιανικής).

Σχετική γεωγραφική αγορά

(119) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2, εκτιμά ότι η σχετική γεωγραφική αγορά πρέπει, το πολύ, να καλύπτει την Ιβηρική Χερσόνησο. Η σχετική γεωγραφική αγορά θα μπορούσε να είναι μόνον ο ΕΟΧ, αν οι εισαγωγές ντίζελ ανταγωνίζονταν πράγματι το ντίζελ που υφίσταται διύλιση στην Πορτογαλία (υποθέτοντας συγκεκριμένα ότι δεν υπάρχουν νομικοί ή οικονομικοί φραγμοί εισόδου).

(120) Η επενδυτική ενίσχυση θα επηρεάσει τους ανταγωνιστές της Petrogal στην αγορά της Ιβηρικής Χερσονήσου, δεδομένου ότι τα διυλιστήρια που βρίσκονται στην Ισπανία πραγματοποιήσαν παρόμοιες επενδύσεις (με λίαν παρεμφερείς στρατηγικούς στόχους) χωρίς να έχουν λάβει ενίσχυση.

(121) Αν οι χονδρικές και λιανικές πωλήσεις θεωρηθούν μέρος της σχετικής αγοράς προϊόντων, το μερίδιο αγοράς της Petrogal στην εθνική και την τοπική αγορά υπερβαίνει κατά πολύ το όριο του 25 % που καθορίζεται στην παράγραφο 68 των ΚΓΠΕ, και η ενίσχυση δεν θα πρέπει να χορηγηθεί.

Μερίδια αγοράς

(122) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 εκτιμά ότι, όσον αφορά την προφορά, οι χονδρικές αγορές βενζίνης και ντίζελ εμφανίζουν υψηλό βαθμό συγκέντρωσης (οι τέσσερις σημαντικότεροι ανταγωνιστές κατέχουν συνολικά μερίδιο αγοράς άνω του 95 %), όπως αναφέρει στην έκθεσή της η πορτογαλική αρχή ανταγωνισμού.

(123) Στην Πορτογαλία, το μερίδιο της Petrogal στη χονδρική αγορά ντίζελ τοποθετείται σε όγκο μεταξύ 35 % και 45 %. Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 κρίνει ότι το επενδυτικό σχέδιο θα οδηγήσει σε συμπληρωματική παραγωγική ικανότητα 2,5 εκατ. τόνων και ότι το σχέδιο αυτό, αν συνδυαστεί με τα άλλα σχέδια που έχει ήδη αναλάβει η Petrogal, θα επιτρέπει στην εταιρεία όχι μόνο να καλύψει την εγχώρια ζήτηση στην πορτογαλική αγορά ντίζελ, αλλά και να εξαγάγει σχεδόν 2 εκατ. τόνους ντίζελ προς τις γειτονικές χώρες (Ισπανία και Γαλλία).

4.10.2. Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν με επιστολή της 10ης Σεπτεμβρίου 2010, σε απάντηση στο αίτημα παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 4ης Αυγούστου 2010

Παρόμοια εκτελεσθέντα επενδυτικά σχέδια και βαθμός απόδοσης

(124) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 αναφέρει ότι δεν υπάρχει ενδεικτικός βαθμός απόδοσης σε τομεακό επίπεδο, δεδομένου ότι οι εταιρείες καθορίζουν τον δικό τους συντελεστή-στόχο και οι συντελεστές-στόχοι μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά κάθε επενδυτικού σχεδίου. Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 παραθέτει κατάλογο πέντε διυλιστηρίων που ανέλαβαν παρόμοια επενδυτικά σχέδια, το συνολικό ύψος των οποίων υπερβαίνει τα 6 δισεκατ. ευρώ, χωρίς τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης.

Φραγμοί στις εισαγωγές ντίζελ (σε επίπεδο εκ διυλιστηρίου)

(125) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 επισημαίνει ότι οι ικανότητες αποθήκευσης και οι λιμενικές εγκαταστάσεις είναι περιορισμένες. Ως εκ τούτου, οι αποστολές με προορισμό την Πορτογαλία αφορούν μικρότερες ποσότητες προϊόντων, γεγονός που συνεπάγεται υψηλότερο κόστος διανομής το οποίο επηρεάζει τα τελικά περιθώρια πωλήσεων λιανικής και χονδρικής.

(126) Όσον αφορά τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης, ο ανταγωνιστής αριθ. 2 αναφέρει ότι οι εγκαταστάσεις αυτές χρησιμοποιούνται κατά κανόνα από τον ιδιοκτήτη (όπως η Petrogal), για τις δικές του ανάγκες. Στην περίπτωση εγκαταστάσεων αποθήκευσης που ανήκουν σε τρίτους, είναι διαθέσιμος περιορισμένος χώρος αποθήκευσης λόγω των υφιστάμενων μακροχρόνιων συμβάσεων που έχουν ήδη υπογραφεί με άλλες επιχειρήσεις.

(127) Ο ανταγωνιστής αριθ. 2 εκτιμά ότι η Petrogal διατηρεί πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της όσον αφορά την τιμή πώλησης ντίζελ, η οποία εκτιμάται περίπου σε 3 έως 5 δολάρια ΗΠΑ/τόνο, λόγω της δεσπόζουσας θέσης της στον τομέα των εγκαταστάσεων αποθήκευσης.

5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

5.1. Παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας

(128) Η Πορτογαλία προέβη στη διόρθωση ότι η συνεδρίαση μεταξύ των πορτογαλικών αρχών και των υπηρεσιών της Επιτροπής πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαρτίου 2009. Διευκρινίζει ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν είναι σχέδιο αντικατάστασης ούτε πρόκειται για αναβάθμιση σχεδίου, αλλά για σχέδιο μετατροπής το οποίο συνεπάγεται ουσιαστική αλλαγή της διεργασίας διύλισης με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση της αυξανόμενης ζήτησης ντίζελ. Η Πορτογαλία προσθέτει ότι η ΕΤΕπ θα χρηματοδοτήσει το σχέδιο και ότι η ενίσχυση, υπό μορφή πίστωσης φόρου, θα αρχίσει να χορηγείται το 2011. Επίσης, θεωρεί ότι η αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου ως ενίσχυσης ειδικού σκοπού (ad hoc) δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε αυστηρότερους κανόνες αξιολόγησης. Στην πραγματικότητα, η σύμβαση επενδυτικού σχεδίου και η σύμβαση ενίσχυσης που συνήφθησαν μεταξύ της Πορτογαλίας και του δικαιούχου εξαρτώνται από την απόφαση έγκρισης της Επιτροπής. Δεδομένου ότι οι συμβάσεις επένδυσης και ενίσχυσης είχαν ήδη υποβληθεί στην Επιτροπή κατά το στάδιο της κοινοποίησης, η Πορτογαλία προτείνει να αποσταλεί διοικητική επιστολή—στην οποία να επισυνάπτονται οι συμβάσεις επένδυσης και ενίσχυσης που αναφέρονται στη σελίδα 8 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας— στην οποία να προσδιορίζεται η έναρξη ισχύος των συμβάσεων αυτών.

5.1.1. Παρατηρήσεις όσον αφορά το επενδυτικό σχέδιο

Το επενδυτικό σχέδιο ως αρχική επένδυση

- (129) Η Πορτογαλία θεωρεί ότι το επενδυτικό σχέδιο αποτελεί αρχική επένδυση που εμπίπτει στις ακόλουθες κατηγορίες: επέκταση υφιστάμενης μονάδας ή θεμελιώδη αλλαγή της διαδικασίας παραγωγής.

Θεμελιώδης αλλαγή της συνολικής παραγωγικής διαδικασίας

- (130) Σύμφωνα με την Πορτογαλία, η νέα μονάδα απόσταξης υπό κενό και η νέα μονάδα υδρογονοπυρόλυσης θα επιτρέψουν την παραγωγή μεγαλύτερων ποσοτήτων ντίζελ και, ως εκ τούτου, την προσαρμογή της παραγωγής ντίζελ στις ανάγκες της αγοράς. Η προσαρμογή αυτή δεν είναι δυνατή με τη σημερινή διάρθρωση του συστήματος διύλισης που προσφέρει πολύ μικρή ευελιξία για μετατροπή της παραγωγής από βενζίνη σε ντίζελ.

Επέκταση της υπάρχουσας εγκατάστασης

- (131) Η νέα μονάδα απόσταξης υπό κενό και η μονάδα ιξώδουλοσης στο Matosinhos, η νέα μονάδα υδρογονοπυρόλυσης στο Sines και οι αρχικές προϋπάρχουσες μονάδες διύλισης θα λειτουργούν ταυτόχρονα. Συνεπώς, η Πορτογαλία θεωρεί ότι το επενδυτικό σχέδιο αποτελεί επέκταση του υφιστάμενου συστήματος παραγωγής, συνοδευόμενη από θεμελιώδη αλλαγή της παραγωγικής διαδικασίας.

Το σχέδιο ως ενιαίο επενδυτικό σχέδιο (ΕΕΣ)

- (132) Οι πορτογαλικές αρχές εξηγούν ότι η νέα διάταξη του τρόπου παραγωγής θα ενισχύσει τους συμπληρωματικούς δεσμούς μεταξύ των δύο διυλιστηρίων σε επιχειρησιακό και λειτουργικό επίπεδο: το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης και [] θα μεταφερθεί από το Matosinhos στο Sines και η βαριά νάφθα [] θα μεταφερθεί από το Sines στο Matosinhos. Το επενδυτικό σχέδιο λαμβάνει χώρα σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα διύλισης: Τα διυλιστήρια Sines και Matosinhos είναι άρρηκτα συνδεδεμένα, ιδίως για τη βελτιστοποίηση της παραγωγής ντίζελ. Το μόνο που δεν τηρείται είναι το γεωγραφικό κριτήριο («άμεση γεωγραφική εγγύτητα»). Ωστόσο, η υποδιαίρεση του επενδυτικού σχεδίου σε δύο μέρη θα ήταν τεχνητή, δεδομένου ότι το σχέδιο είναι αδιαίρετο από τεχνική, λειτουργική και στρατηγική άποψη⁽³⁰⁾.

5.1.2. Παρατηρήσεις σχετικά με τον χαρακτηρισμό της αγοράς και των σχετικών προϊόντων

Σχετικά προϊόντα

- (133) Η Πορτογαλία θεωρεί ότι τα σχετικά προϊόντα είναι το ντίζελ και η βαριά νάφθα, εκ των οποίων το ντίζελ αποτελεί την οικονομική κινητήρια δύναμη της επένδυσης και η βαριά νάφθα ένα αναπόφευκτο από τεχνική άποψη υποπροϊόν της παραγωγής στο διυλιστήριο του Sines.
- (134) Όσον αφορά τη βαριά νάφθα που παράγεται από τα αναδιατεταγμένα διυλιστήρια, θα χρησιμοποιείται στην εγχώρια αγορά, στην παραγωγή αρωματικών υδρογονανθράκων της Petrogal στο Matosinhos, και επίσης θα αντικαταστήσει τις εισαγωγές (το 92 % των οποίων προέρχεται από χώρες εκτός ΕΕ). Το επενδυτικό σχέδιο θα αυξήσει μόνο την παραγωγή βαριάς νάφθας στο διυλιστήριο του Sines (κατά [200-250]

κtonne ετησίως)⁽³¹⁾. Η αυξημένη παραγωγή βαριάς νάφθας στο Sines θα αντικαταστήσει τις ποσότητες που εισάγονται σήμερα στο Matosinhos και δεν θα πωληθεί σε τρίτους.

- (135) Η Πορτογαλία διευκρίνισε ότι καμία επένδυση στο διυλιστήριο του Matosinhos δεν αφορά τις ειδικές μονάδες επεξεργασίας βαριάς νάφθας σε αναμόρφωμα, ένα ενδιάμεσο προϊόν για την παραγωγή αρωματικών υδρογονανθράκων (κυρίως παραγώνων νάφθας), και στη συνέχεια μεταποίηση του αναμορφώματος στη μονάδα αρωματικών υδρογονανθράκων της Petrogal στο Matosinhos για να ληφθούν παράγωγα νάφθας (τα οποία πωλούνται στην αγορά σε τιμές της αγοράς στη βιομηχανία πετροχημικών δεύτερης γενιάς). Η τιμή αναμορφώματος που χρησιμοποιείται από τη μονάδα αρωματικών υδρογονανθράκων θα παραμείνει αμετάβλητη, καθόσον είναι τιμαριθμοποιημένη στο [10-20] % της ιστιμίας εισαγωγής νάφθας και στο [80-90] % της ιστιμίας εξαγωγής βενζίνης.

Σχετική γεωγραφική αγορά

Όσον αφορά το ντίζελ

- (136) Η Πορτογαλία εκτιμά ότι η σχετική εθνική αγορά είναι μια αγορά ανοικτή και ανταγωνιστική χωρίς φραγμούς στις συναλλαγές. Οι τιμές του ντίζελ βασίζονται στην τιμή του αργού πετρελαίου και στο κόστος διύλισης. Οι εταιρείες διύλισης πρέπει να αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό των εισαγωγών. Η Πορτογαλία εκτιμά ότι η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η αγορά της Βορειοδυτικής Ευρώπης.

Όσον αφορά τη νάφθα

- (137) Σε προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής αναφέρεται ότι η νάφθα είναι ένα προϊόν που αποτελεί αντικείμενο διεθνών συναλλαγών και ότι η σχετική αγορά προϊόντος καλύπτει τουλάχιστον τη Δυτική Ευρώπη.

Μερίδιο αγοράς του δικαιούχου

- (138) Σε επίπεδο ομίλου (χωρίς να ληφθούν υπόψη τα στοιχεία της ENI διότι η εταιρεία αυτή δεν προβαίνει σε δραστηριότητες διύλισης ή λιανικής πώλησης στην αγορά της Ιβηρικής Χερσονήσου, και λαμβανομένου υπόψη ότι ο δείκτης Herfindahl-Hirschman Index (HHI) εμφανίζει χαμηλό επίπεδο συγκέντρωσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο), το μερίδιο αγοράς είναι χαμηλότερο από 25 % σε περιφερειακό επίπεδο.

5.1.3. Παρατηρήσεις όσον αφορά το σχέδιο στο πλαίσιο μιας περιφερειακής, εθνικής και ευρωπαϊκής στρατηγικής

- (139) Η Πορτογαλία υπογραμμίζει ότι το επενδυτικό σχέδιο συνάδει με τους στρατηγικούς στόχους που έχουν τεθεί σε εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο. Η μεγιστοποίηση της παραγωγής ντίζελ, η οποία εκτιμάται σε [1-3] εκατ. τόνους/έτος μετά το 2011, θα επιτρέψει την καλύτερη αξιοποίηση της ικανότητας επεξεργασίας του εθνικού συστήματος διύλισης. Θα επιτρέψει επίσης την καλύτερη ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, θα αντισταθμίσει το σημαντικό έλλειμμα ντίζελ και θα μειώσει το πλεόνασμα της παραγωγής βενζίνης.

⁽³¹⁾ Αυτή η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας αφορά εξ ολοκλήρου το διυλιστήριο του Sines. Ο όγκος της νάφθας, που προβλέπεται να μεταφερθεί από το Sines στο Matosinhos, σε αντικατάσταση των εισαγωγών, θα ανέρχεται σε 143 κtonne/έτος, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες του διυλιστηρίου του Matosinhos. Το υπόλοιπο 69 κtonne/έτος θα χρησιμοποιείται για την εσωτερική διαδικασία μεταποίησης του διυλιστηρίου του Sines, ιδίως ως πρώτη ύλη για τις μονάδες αναμόρφωσης με λευκόχρυσο (platforming) ώστε να αυξηθεί η παραγωγή του υδρογόνου που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία της μονάδας υδρογονοπυρόλυσης.

⁽³⁰⁾ Κριτήρια που αναφέρονται στην υποσημείωση 55 της παραγράφου 60 των ΚΓΠΕ.

Ενεργειακή εξάρτηση της ΕΕ

- (140) Σύμφωνα με την Πορτογαλία, το επενδυτικό σχέδιο θα μειώσει την εξάρτηση από τις εισαγωγές ρωσικού ντίζελ, που είναι ένας από τους στόχους που ενέκριναν η Επιτροπή [στη «Δεύτερη επισκόπηση της ενεργειακής στρατηγικής του 2008: σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ενεργειακή ασφάλεια και αλληλεγγύη ⁽³²⁾] και τα κράτη μέλη.
- (141) Η ζήτηση ντίζελ έχει ήδη αυξηθεί και θα συνεχίσει να αυξάνεται κατά την περίοδο 2000-2025, αλλά τα διυλιστήρια, στην παρούσα διάρθρωσή τους, μπορούν μόνο οριακά να προσαρμοστούν στην εξέλιξη της ζήτησης αν προβούν σε σημαντικές επενδύσεις με στόχο την αναδιάρθρωση. Η επένδυση της Petrogal προβλέπει την αύξηση της ζήτησης και μειώνει την εξάρτηση από τις εισαγωγές και τους συναφείς κινδύνους στον τομέα του εφοδιασμού.
- (142) Το επενδυτικό σχέδιο θα προωθήσει τη μείωση των ατμοσφαιρικών εκπομπών, ενώ θα βελτιστοποιήσει την ενεργειακή απόδοση των εγκαταστάσεων. Τα προβλεπόμενα μέτρα εξορθολογισμού της ενέργειας επιτρέπουν τη μείωση της τρέχουσας κατανάλωσης ενέργειας στα διυλιστήρια κατά [] %.
- (143) Όταν ξεκινήσει η παραγωγή στα αναδιαρθρωμένα διυλιστήρια, θα γίνεται επεξεργασία του ίδιου φορτίου, αλλά η ικανότητα μετατροπής θα είναι αισθητά μεγαλύτερη, η κατανάλωση ενέργειας θα είναι χαμηλότερη και οι εκπομπές θα μειωθούν.

Σύνοψη των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων και σημασία τους

- (144) Σύμφωνα με την Πορτογαλία, πολύ σημαντικός θα είναι ο αντίκτυπος στην ατμοσφαιρική ρύπανση, διότι το επενδυτικό σχέδιο θα μειώσει το ποσοστό των αναπόφευκτων σταθερών εκπομπών που προέρχονται από τα διυλιστήρια και θα συμβάλει έτσι στην επίτευξη των περιφερειακών και εθνικών στόχων για τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα.
- (145) Σε περιφερειακό επίπεδο, η σημασία του επενδυτικού σχεδίου αναγνωρίζεται στο μέτρο που περιλαμβάνει επίσης την εισαγωγή του φυσικού αερίου στο χαρτοφυλάκιο καυσίμων των διυλιστηρίων και την αντικατάσταση της σημερινής μονάδας παραγωγής ατμού από μια μονάδα συμπαραγωγής.
- (146) Σε εθνικό επίπεδο, τα περιβαλλοντικά οφέλη μπορούν να αξιολογηθούν σε σχέση με τη συμβολή του σχεδίου στην επίτευξη των στόχων που θεσπίζονται στο εθνικό πρόγραμμα για τη μείωση των εκπομπών ρύπων που περιέχουν διοξείδιο του θείου και οξείδια του αζώτου ⁽³³⁾.
- (147) Το επενδυτικό σχέδιο θα βελτιώσει την ποιότητα του ντίζελ, και, κατά συνέπεια, θα μειώσει τις εκπομπές ρύπων των οχημάτων. Θα έχει επίσης θετικό αντίκτυπο στους βιολογικούς παράγοντες (χλωρίδα και πανίδα) και στο φυσικό τοπίο.

⁽³²⁾ COM(2008) 781 τελικό.

⁽³³⁾ Στο πλαίσιο της οδηγίας 2001/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2001, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους.

5.1.4. Παρατηρήσεις σχετικά με τη συμβολή στην περιφερειακή ανάπτυξη

Πλαίσιο

- (148) Η Πορτογαλία υπογραμμίζει τη σημαντική συμβολή του επενδυτικού σχεδίου στην περιφερειακή ανάπτυξη, δεδομένης της εφαρμογής του σε δύο μειονεκτικές περιφέρειες, που αμφότερες πλήττονται από υψηλό ποσοστό ανεργίας. Και οι δύο περιφέρειες είναι περιοχές επιλέξιμες δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, με τυποποιημένο ανώτατο όριο περιφερειακής ενίσχυσης για μεγάλες επιχειρήσεις 40 % (για το Sines, στην περιφέρεια του Alentejo) και 30 % (για το Matosinhos, στην περιφέρεια του Βορρά), σύμφωνα με τον πορτογαλικό χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων. Και οι δύο περιφέρειες εντάσσονται στον στόχο σύγκλισης (όπως καθορίζεται στην περιφερειακή πολιτική της ΕΕ), με κατά κεφαλήν ΑΕΠ χαμηλότερο από το 75 % του ευρωπαϊκού μέσου όρου.
- (149) Η Πορτογαλία θεωρεί ότι τα διυλιστήρια του Sines και του Matosinhos αποτελούν θεμελιώδεις πυλώνες των περιφερειακών οικονομιών. Η Πορτογαλία προβλέπει ότι το επενδυτικό σχέδιο θα έχει εξαιρετικά θετικά αποτελέσματα στην απασχόληση και, γενικότερα, στον οικονομικό ιστό των περιφερειών του Βορρά και του Alentejo.

i) Sines

- (150) Το διυλιστήριο του Sines βρίσκεται στην περιφέρεια του Alentejo, μια περιφέρεια με ΑΕΠ 6 % κάτω από τον εθνικό μέσο όρο. Η περιφέρεια χαρακτηρίζεται από περιορισμένη πυκνότητα επιχειρήσεων και από έλλειψη προηγμένων υπηρεσιών για την υποστήριξη της ανάπτυξης και για την καινοτομία. Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2009, το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 10,2 %, δηλαδή 0,4 % πάνω από τον εθνικό μέσο όρο, και έκτοτε σημείωσε αύξηση και το τρίτο τρίμηνο του 2010 έφθασε στο 11,6 % (0,7 % πάνω από τον εθνικό μέσο όρο).

ii) Matosinhos

- (151) Το διυλιστήριο στο Matosinhos βρίσκεται στην περιοχή του Πόρτο στην περιφέρεια του Βορρά. Η περιφέρεια του Βορρά είναι σήμερα η φτωχότερη περιφέρεια επιπέδου NUTS II (ονοματολογία εδαφικών στατιστικών μονάδων) της Πορτογαλίας, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ το 2008 περίπου κατά 20 % χαμηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο. Η περιφέρεια έχει ποσοστό οικονομικής ανάπτυξης κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και της Πορτογαλίας και εμφανίζει χαμηλά επίπεδα ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων. Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε, από 11,6 % το τρίτο τρίμηνο του 2009 έφθασε στο 13,2 % το ίδιο τρίμηνο του 2010, ποσοστό σαφώς υψηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο (9,8 % το 2009 και 10,9 % το 2010).

5.1.5. Θέσεις εργασίας και κατάρτιση

Δημιουργία άμεσων θέσεων εργασίας

- (152) Σύμφωνα με την Πορτογαλία, το επενδυτικό σχέδιο θα δημιουργήσει, στο στάδιο λειτουργίας του, περίπου 150 νέες θέσεις εργασίας που συνδέονται άμεσα με την εκμετάλλευση των μονάδων επεξεργασίας στα δύο διυλιστήρια.

(153) Η αναλογία μεταξύ των επενδυτικών δαπανών και του αριθμού των δημιουργούμενων άμεσων θέσεων εργασίας φανερώνει ότι ο τομέας της διύλισης χαρακτηρίζεται από υψηλή ένταση κεφαλαίου. Ο τομέας αυτός απαιτεί, εξάλλου, ειδικευμένη και υψηλού επιπέδου κατάρτιση.

Δημιουργία έμμεσων και προσωρινών θέσεων εργασίας

(154) Το επενδυτικό σχέδιο παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες να δημιουργήσει έμμεσες θέσεις εργασίας, δεδομένου ότι οι νέες μονάδες θα αυξήσουν την τεχνολογική πολυπλοκότητα των διυλιστηρίων, και θα απαιτήσουν περισσότερες παρεμβάσεις συντήρησης. Ως αποτέλεσμα της πολιτικής υπεργολαβίας στην οποία θα προσφύγουν τα διυλιστήρια, θα αυξηθεί η ζήτηση παροχής υπηρεσιών από ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Η Πορτογαλία θεωρεί ότι η «αναδιάταξη των μονάδων διύλισης θα έχει αξιοσημείωτη επίπτωση στον εθνικό βιομηχανικό ιστό, ιδίως στους κλάδους της μηχανικής, της ηλεκτρικής ενέργειας και των κατασκευών. Εκτιμάται ότι κατά την πλέον δραστήρια περίοδο των κατασκευών περίπου 3 000 εργάτες θα απασχοληθούν στην κατασκευή των δύο διυλιστηρίων» και «αναμένεται να δημιουργηθούν περίπου 450 έμμεσες μόνιμες θέσεις εργασίας». Αυτές οι θέσεις εργασίας απαιτούν ειδικευμένο προσωπικό, που κατά κανόνα αμειβεται πάνω από τον μέσο όρο της αγοράς, γεγονός που θα έχει σημαντικό κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο στην τοπική κοινότητα, ιδίως στην περιοχή του Sines.

(155) Όσον αφορά το ερώτημα κατά πόσον είναι δικαιολογημένη η αναλογία που προβλέπεται στο επενδυτικό σχέδιο, δηλαδή τρεις νέες έμμεσες θέσεις εργασίας για κάθε δημιουργούμενη άμεση θέση εργασίας —και η εφαρμοζόμενη μέθοδος— η Πορτογαλία απάντησε ότι η αναλογία αυτή θα πρέπει να συγκριθεί με εκείνες που ισχύουν για άλλα επενδυτικά σχέδια στον ίδιο τομέα. Λαμβάνοντας ως σημείο αναφοράς δύο άλλα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που ενέκρινε η Επιτροπή (αποφάσεις N 898/06 και N 899/06, που αφορούν αντίστοιχως τα πετροχημικά σχέδια της Repsol Polimeros και της Artensa) ⁽³⁴⁾, η Πορτογαλία εκτιμά ότι η αναλογία άμεσων/έμμεσων θέσεων εργασίας που προτείνεται στο επενδυτικό σχέδιο είναι πιο συνετή και ρεαλιστική από εκείνη της Repsol Polimeros (15 νέες έμμεσες θέσεις εργασίας για κάθε δημιουργούμενη άμεση θέση εργασίας), έστω και αν και στα δύο αυτά σχέδια πρόκειται για εγκαταλελειμμένες βιομηχανικές εκτάσεις. Η Πορτογαλία επεσήμανε επίσης ότι τα ποσά που προβλέπονται για το επενδυτικό σχέδιο είναι παραπλήσια εκείνων του σχεδίου της Artensa που είναι ένα σχέδιο που ξεκινάει εκ του μηδενός (σε αναξιοποίητη περιοχή). Η Πορτογαλία λαμβάνει επίσης υπόψη το κριτήριο αναφοράς που έχει θεσπίσει η εταιρεία HSB Solomon Associates LLC σχετικά με τον κλάδο των πετρελαιοειδών: τον δείκτη απόδοσης προσωπικού (Personnel Efficiency Index, PEI). Ο δείκτης αυτός αντικατοπτρίζει τον αριθμό ωρών εργασίας ανά ισοδύναμο ικανότητας απόσταξης (Equivalent Distillation Capacity, EDC), δηλαδή, σε γενικές γραμμές, τον αριθμό των δημιουργούμενων θέσεων εργασίας ανά βαρέλι επεξεργασμένου αργού πετρελαίου. Στην τελευταία δημοσιευμένη έκθεση (στοιχεία 2008), ο δικαιούχος παρουσίασε συνολικό δείκτη [50 έως 70], έναντι αξίας 113,7 για τον μέσο όρο της μελέτης, και 206,8 για τον μέσο όρο της

νότιας και Κεντρικής Ευρώπης. Ο δείκτης αυτός αντανάκλα τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται εντός του διυλιστηρίου, [], καθώς και την ύπαρξη ενός συνόλου δραστηριοτήτων υποστήριξης που βασίζονται στην αδιάλειπτη παροχή εξωτερικών υπηρεσιών. Η Πορτογαλία θεωρεί ότι αυτή η προσφυγή σε εξωτερικές υπηρεσίες εγγυάται τη δημιουργία έμμεσων θέσεων εργασίας και δικαιολογεί την πρόβλεψη αναλογίας έμμεσων προς άμεσες θέσεις εργασίας υψηλότερης από εκείνη του σχεδίου της Artensa. Ως εκ τούτου, η Πορτογαλία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, σε σύγκριση με τις αποδόσεις της Επιτροπής που αναφέρονται στην παρούσα αιτιολογική σκέψη, η στρατηγική αυτή χρησιμοποιείται στην ακραία μορφή της στο σχέδιο της Repsol Polimeros (ελάχιστη χρησιμοποίηση εσωτερικών και μέγιστη χρησιμοποίηση εξωτερικών πόρων). Η περίπτωση της Artensa εμφανίζει την αντίθετη κατάσταση, δηλαδή ισορροπία στη χρησιμοποίηση εσωτερικών και εξωτερικών πόρων. Η Πορτογαλία εκτιμά ότι η προτεινόμενη αναλογία 3:1 αντιστοιχεί στην αναλογία του κλάδου διύλισης και αντικατοπτρίζει ορθά τον βαθμό εξωτερικής ανάθεσης των δραστηριοτήτων της Petrogal (όπως στον τομέα της συντήρησης).

(156) Σε μεταγενέστερες παρατηρήσεις της, η Πορτογαλία, προς επίρρωση της δήλωσης αυτής, αναφέρεται σε πιο πρόσφατο έγγραφο ⁽³⁵⁾ της Επιτροπής το οποίο, κατά την άποψη της Πορτογαλίας, εμφανίζει αναλογία μεταξύ 4:1 και 6:1: «έτσι ενώ ο κλάδος απασχολεί άμεσα μόνον 100 000 άτομα στην ΕΕ, μπορεί να θεωρηθεί ότι 400 000 έως 600 000 θέσεις εργασίας εξαρτώνται άμεσα από τη βιομηχανία διύλισης της ΕΕ». Το ίδιο έγγραφο, στην υποσημείωση 41, αναφέρεται σε «ακόμη 600 000 θέσεις εργασίας στους τομείς της υλικότεχνης υποστήριξης και του μάρκετινγκ», που θα επέτρεπαν ακόμη και αναλογία 12:1.

Διατήρηση υφιστάμενων θέσεων εργασίας

(157) Κατά το στάδιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας, με βάση ένα άλλο έγγραφο (ανάλυση κόστους/οφέλους) που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή, η Πορτογαλία υπολογίζει τον αριθμό των θέσεων εργασίας που διατηρούνται χάρη στο επενδυτικό σχέδιο, διότι είναι σαφές ότι σε ένα αντίστροφο σενάριο που δεν θα περιλάμβανε επένδυση η Petrogal θα είχε υιοθετήσει ορισμένα μέτρα αναδιάρθρωσης, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης του εργατικού δυναμικού. Αν το επενδυτικό σχέδιο δεν υλοποιείτο, θα υπήρχε «συνολική απώλεια 1 240 θέσεων εργασίας - 150 άμεσων + 450 έμμεσων θέσεων εργασίας (συνδεδεμένων άμεσα με το σχέδιο) επιπλέον της εκτιμώμενης απώλειας 160 άμεσων + 480 έμμεσων θέσεων εργασίας λόγω της εφαρμογής μέτρων μείωσης του κόστους για την αντιμετώπιση των μειωμένων περιθωρίων διύλισης των διυλιστηρίων με βάση τη σημερινή τους διάταξη».

Αντίκτυπος στην κοινωνική και οικονομική ευημερία των περιφερειών

(158) Η Πορτογαλία υπογραμμίζει ότι το επενδυτικό σχέδιο θα χρησιμοποιήσει κυρίως ειδικευμένους εργαζόμενους, οι οποίοι αμειβονται με [] τον μέσο μισθό της αντίστοιχης τοπικής αγοράς. Οι προκύπτουσες κοινωνικοοικονομικές

⁽³⁴⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 10ης Ιουλίου 2007 για την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 898/06 — REPSOL Polimeros (EE C 220 της 20.9.2007, σ. 3), και απόφαση της Επιτροπής της 10ης Ιουλίου 2007 για την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 899/06 Artensa — (Artenius) — Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA (EE C 227 της 27.9.2007, σ. 2).

⁽³⁵⁾ Σημείο 3.2.7 «Impacts of restructuring of the sector», στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Refining and the Supply of Petroleum Products in the EU» της 17ης Νοεμβρίου 2010, το οποίο επισυνάπτεται ως παράρτημα της «Ανακοίνωσης της Επιτροπής για τις προτεραιότητες ενεργειακής υποδομής για το 2020 και μετέπειτα», SEC(2010) 1398 τελικό, το οποίο δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής.

συνέπειες για τις τοπικές κοινότητες θα συμβάλουν στην ανάπτυξη άλλων επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων. Το επενδυτικό σχέδιο θα ωφελήσει επομένως τη δημιουργία και ανανέωση των υποδομών και εγκαταστάσεων στις περιφέρειες του Πόρτο και του Sines, παρέχοντας εξάλλου στις εν λόγω περιφέρειες τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να προχωρήσουν σε μια νέα φάση εξέλιξης όσον αφορά την ποιότητα ζωής και την ανταγωνιστικότητα.

- (159) Στην απάντησή της, η Πορτογαλία τονίζει επίσης ότι «κατά το στάδιο της κατασκευής, το σχέδιο θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στον εθνικό βιομηχανικό ιστό, προωθώντας τη δημιουργία και την ανάπτυξη τοπικών επιχειρήσεων. Όταν το σχέδιο λειτουργήσει πλήρως, θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που θα συνδέονται με τη συντήρηση και έτσι θα συνεχίσει να εδραϊώνει την περιφερειακή δυναμική». Επομένως, «με την πρωτοβουλία αυτή, η Petrogal θα συμβάλει στην εξισορρόπηση της ανταγωνιστικότητας των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο. Τέλος, το σχέδιο θα έχει θετικό αντίκτυπο στις επιχειρήσεις της περιφέρειας του Alentejo και στο άνοιγμά τους στις ξένες αγορές».
- (160) Εξάλλου, με την αύξηση της ροής πρώτων υλών και μεταποιημένων προϊόντων μεταξύ των δύο διυλιστηρίων, το επενδυτικό σχέδιο αναμένεται να έχει πολύ θετικό αντίκτυπο στις λιμενικές υποδομές του Sines και του Leixões⁽³⁶⁾, αυξάνοντας σημαντικά τη δραστηριότητά τους και τη χρησιμοποίηση της παραγωγικής τους ικανότητας και, κατά συνέπεια, και τα αποτελέσματα της εκμετάλλευσης.
- (161) Τέλος, η Πορτογαλία εκτιμά ότι η Petrogal προβλέπει ότι το επενδυτικό σχέδιο θα έχει περίοδο εκμετάλλευσης άνω των 30 ετών, γεγονός που αποδεικνύει τη μακροχρόνια δέσμευσή της σε περιφερειακούς, εθνικούς και ευρωπαϊκούς στόχους.

Κατάρτιση και πρωτόκολλα

- (162) Το επενδυτικό σχέδιο θα συμβάλει επίσης στην ενίσχυση του περιφερειακού δυναμικού σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Για την κατάρτιση του προσωπικού που θα ασχοληθεί με το επενδυτικό σχέδιο, είτε πρόκειται για νεοπροσλαμβανόμενους είτε για ήδη εργαζόμενους, θα δημιουργηθούν δομές επαγγελματικών προσόντων και κατάρτισης, σε συνεργασία με το τεχνικό κολέγιο του Alentejo Litoral⁽³⁷⁾ στο κέντρο επιχειρήσεων της βιομηχανικής ζώνης του Sines⁽³⁸⁾ (ZILS).
- (163) Όσον αφορά τη σύνδεση με τα σχέδια E & A και τη συνεργασία με τα πανεπιστήμια, η Πορτογαλία διευκρινίζει ότι τα δύο διυλιστήρια συνιστούν κέντρα περιφερειακής ανάπτυξης στον χώρο της έρευνας και της κατάρτισης. Σύμφωνα με την Πορτογαλία, το επενδυτικό σχέδιο αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο και να προσελκύσει νέες συμφωνίες μεταξύ της Petrogal και εκπαιδευτικών επιστημονικών και τεχνολογικών ιδρυμάτων.

Ποσό της ενίσχυσης ανά δημιουργούμενη από το επενδυτικό σχέδιο θέση εργασίας

- (164) Η Πορτογαλία υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με την αναλογία επένδυσης/δημιουργούμενων θέσεων εργασίας, που θα μπορούσαν να δείξουν πόσο εύλογο είναι αυτή η αναλογία, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι ο κλάδος της διύλισης είναι ένας κλάδος που χαρακτηρίζεται από υψηλή ένταση κεφα-

λαίου και απαιτεί εργατικό δυναμικό υψηλής ειδίκευσης και σημαντικές επενδύσεις στην κατάρτιση ειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Εξίσου υψηλές αναλογίες μεταξύ της ενίσχυσης και των δημιουργούμενων θέσεων εργασίας εγκρίθηκαν από την Επιτροπή για τα πετροχημικά σχέδια της Repsol Polímeros και της Artensa⁽³⁹⁾.

Ανάλυση κόστους-οφέλους

- (165) Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής για εκπόνηση ανάλυσης κόστους-οφέλους και αξιολόγηση του σχεδίου ανάλογες με εκείνες που απαιτούνται για τα μεγάλα σχέδια που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία⁽⁴⁰⁾, η Πορτογαλία υπέβαλε έγγραφο με σκοπό κυρίως τον υπολογισμό των κοινωνικών και οικονομικών οφελών που απορρέουν από το επενδυτικό σχέδιο. Το έγγραφο τονίζει τον οικονομικό αντίκτυπο λόγω των θετικών αποτελεσμάτων της επένδυσης, όπως: φόρος που πρέπει να καταβάλει το σχέδιο· άμεση απασχόληση (φόροι)· έμμεση απασχόληση (φόροι)· μείωση των ενισχύσεων για την καταπολέμηση της ανεργίας· φόρος κατανάλωσης (ΦΠΑ)· μείωση των εκπομπών CO₂ στους κλάδους των μεταφορών και της βιομηχανίας· μείωση τόκων του δημόσιου εξωτερικού χρέους της Πορτογαλίας· φορτίο και επισταλίες (φόροι)· συμπληρωματικά έσοδα για τον λιμένα του Leixões· και υποστήριξη για την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων.

- (166) Τα τοπικά οφέλη του επενδυτικού σχεδίου συνίστανται σε: φόρο κατανάλωσης (ΦΠΑ)· συμπληρωματικά έσοδα για τον λιμένα του Leixões· και στήριξη για την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων (συνολικά 49 εκατ. ευρώ σε καθαρή παρούσα αξία), ενώ τα υπόλοιπα οφέλη πρέπει να θεωρηθούν εθνικής εμβέλειας (συνολικά 454 εκατ. ευρώ σε καθαρή παρούσα αξία), που ωφελούν ολόκληρη την εθνική οικονομία και μπορούν επομένως να διατεθούν μόνον εν μέρει στις ενδιαφερόμενες περιφέρειες. Αν υποθεθεί ότι αυτά τα εθνικά οφέλη θα διανεμηθούν στις πορτογαλικές περιφέρειες ανάλογα με το αντίστοιχο οικονομικό τους βάρος, αφού οι περιφέρειες Norte και Alentejo αντιπροσώπευαν το 34,8 % του εθνικού ΑΕΠ της Πορτογαλίας το 2007, το συνολικό περιφερειακό πλεονέκτημα (195 εκατ. ευρώ σε καθαρή παρούσα αξία) υπερβαίνει κατά πολύ το κόστος της ενίσχυσης που χορηγείται στο συγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο (121 εκατ. ευρώ σε καθαρή παρούσα αξία).

5.1.6. Παρατηρήσεις σχετικά με την αναγκαιότητα της ενίσχυσης

Δημιουργία κινήτρων από την ενίσχυση

- (167) Η Πορτογαλία υπογράμμισε ότι η ενίσχυση συνέβαλε αποτελεσματικά και αποφασιστικά στην απόφαση της Petrogal να προβεί στην επένδυση, διότι ήταν απαραίτητη ώστε να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα. Μετά την παραλαβή της επιστολής επιλεξιμότητας των εθνικών αρχών, της 23ης Ιανουαρίου 2007, το διοικητικό συμβούλιο της Galp ενέκρινε στις 5 Μαρτίου 2008 το επενδυτικό σχέδιο. Η πρώτη δέσμευση για την παραγγελία εξοπλισμού ανάγεται στις 14 Μαρτίου 2008, δηλαδή μετά την υπογραφή των συμβάσεων ενίσχυσης με την πορτογαλική κυβέρνηση στις 10 Μαρτίου 2008.

⁽³⁹⁾ Βλέπε υποσημείωση 34.

⁽⁴⁰⁾ Ανάλυση κόστους-οφέλους των επενδυτικών σχεδίων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, βλέπε σημείο E του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής (ΕΕ L 371 της 27.12.2006, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 832/2010 (ΕΕ L 248 της 22.9.2010, σ. 1).

⁽³⁶⁾ Το Leixões είναι ο λιμένας του Matosinhos.

⁽³⁷⁾ Escola Tecnológica do Litoral Alentejano.

⁽³⁸⁾ Zona Industrial e Logística de Sines.

Αναγκαιότητα της ενίσχυσης

- (168) Το επενδυτικό σχέδιο δεν θα είχε τεθεί σε εφαρμογή χωρίς την ενίσχυση, διότι, στην περίπτωση αυτή, η αποδοτικότητα του δεν θα ήταν αιτιολογημένη.
- (169) Το 2001, το διοικητικό συμβούλιο της Galp αντιτάχθηκε σε προγενέστερο σχέδιο για αναβάθμιση του διυλιστηρίου του Matosinhos, διότι η απόδοση του σχεδίου σε απασχολούμενο κεφάλαιο (ROCE) ήταν χαμηλότερη από το μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου (WACC) του κλάδου διύλισης της Galp Energia.
- (170) Το 2005, το διοικητικό συμβούλιο της Galp επανεξέτασε τη στρατηγική δυνατότητα δρομολόγησης σχεδίου μετατροπής των δύο διυλιστηρίων. Μετά τη μελέτη, στους κόλπους της εταιρείας, πολλών εναλλακτικών επενδυτικών σχεδίων, το σχέδιο μετατροπής των Sines και Matosinhos υποβλήθηκε προς έγκριση στο διοικητικό συμβούλιο τον Μάρτιο του 2008. Ο εσωτερικός βαθμός απόδοσης που συνδέεται με την αναθεωρημένη επένδυση ύψους [] εκατ. ευρώ υπολογίστηκε σε [8-10] % ελλείψει κάθε κινήτρου, δηλαδή [] % ποσοστιαίες μονάδες περισσότερες από το μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου (WACC) της Galp Energia για τις δραστηριότητες διύλισης (υπολογιζόμενο σε [7-9] %).
- (171) Η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Galp τον Μάρτιο του 2008 βασίστηκε στην ακόλουθη ανάλυση της ευαισθησίας του εσωτερικού βαθμού απόδοσης (IRR) του επενδυτικού σχεδίου.

Πίνακας 3

Με την ενίσχυση	(καθαρή παρούσα αξία)	[100-150] εκατ. EUR
	Βαθμός απόδοσης/IRR	[9-11] %
Χωρίς την ενίσχυση	(καθαρή παρούσα αξία)	[1-50] εκατ. EUR
	Βαθμός απόδοσης/IRR	[8-10] %

Πηγή: GALP

- (172) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής της Galp Energia της 10ης Ιανουαρίου 2008, το WACC και η εσωτερική ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση «hurdle rate» (επασφάλιστρο κινδύνου προστιθέμενο στο κόστος κεφαλαίου)⁽⁴¹⁾ για τον τομέα εφοδιασμού, διύλισης και υλικοτεχνικής υποστήριξης ανήλθαν σε [7-9] % και [10-12] %, αντίστοιχα.
- (173) Η Πορτογαλία ανέφερε τα δύο αυτά μέτρα, δηλαδή το μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου (WACC) και η εσωτερική ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση που καθόρισε η Galp Energia, ήταν σύμφωνα με την πάγια πρακτική του κλάδου διύλισης και ότι η χρησιμοποίηση αυτών των οικονομικών κριτηρίων είναι κοινά αποδεκτή από όλες τις μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου. Προς επίρρωση των δηλώσεων αυτών, η Πορτογαλία υπέβαλε στην Επιτροπή πίνακα ο οποίος καταρτίστηκε το 2010 από τις εταιρείες Citigroup, Bloomberg και Broker Research, ο οποίος συγκρίνει το WACC σημαντικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα.
- (174) Η Πορτογαλία υποστηρίζει ότι η απόφαση της επένδυσης ήταν και παραμένει σύμφωνη με την πρακτική και τις τρέχουσες απαιτήσεις αποδοτικότητας που απαιτεί ο δικαιούχος σε όλα του τα σχέδια. Για τον υπολογισμό της αποδοτικότητας, εκτός από την έννοια του WACC, ως πρόσθετο κριτήριο χρησιμοποιείται η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση. Οι

προβλέψεις μελλοντικών ταμειακών ροών είναι, εν γένει, υποθετικές. Υπάρχει πάντοτε κάποια αβεβαιότητα (κίνδυνος) που συνδέεται με τις προβλέψεις των ταμειακών ροών· όσο πιο μακρινές ημερολογιακά, τόσο μεγαλύτερη η πιθανότητα να είναι η εκτίμηση αόριστη και εσφαλμένη. Ο καλύτερος τρόπος για την αντιμετώπιση της αβεβαιότητας είναι η προσθήκη ενός επασφάλιστρου κινδύνου στο κόστος του κεφαλαίου (WACC) και η χρησιμοποίηση του συντελεστή του ως ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό αποδοτικότητας για την επένδυση (ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση). Η διαφορά μεταξύ της αξίας της ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης και της αξίας του WACC αντιστοιχεί, συνεπώς, στο συμπληρωματικό όφελος που αναμένεται όταν αποφασίζεται αν θα πραγματοποιηθεί μια επένδυση, διότι λαμβάνει υπόψη τον μεγαλύτερο κίνδυνο που περιλαμβάνεται στις προβλέψεις των μελλοντικών ταμειακών ροών. Η Πορτογαλία ανέφερε ότι από το 2002 λαμβάνεται υπόψη η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση στην ανάλυση και την απόφαση επενδυτικών σχεδίων της Galp Energia. Διαπιστώθηκε ότι, κατά το έτος αυτό, η εφαρμοστέα στα σχέδια ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση αντιστοιχούσε στο WACC αυξημένο με απόκλιση [1-5] % ποσοστιαίων μονάδων. Το 2006, η Galp Energia αποφάσισε να υπολογίσει την ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση με έναν ελαφρώς διαφορετικό τρόπο· συγκεκριμένα, αντί να προσθέσει [1-5] ποσοστιαίες μονάδες στο WACC, ο όμιλος επέλεξε να αυξήσει το WACC κατά [10 - 50] % ($WACC_{2006} + \text{ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση}_{2006} = [1,1-1,5] \times WACC_{2006}$). Το νέο αυτό κριτήριο προέκυψε από μια εσωτερική στάθμιση βάσει της οποίας η προσφυγή στο ποσοστό, για τη βάση του υπολογισμού, φαινόταν πιο εύλογη και συνεκτική από τη χρησιμοποίηση μιας απόλυτης αξίας, λόγω των διαφορετικών επιπέδων μέσου σταθμισμένου κόστους κεφαλαίου (WACC) που αφορούν κάθε τομέα δραστηριοτήτων. Για να ολοκληρώσει την εξήγησή της, η Πορτογαλία διαβίβασε στην Επιτροπή τα διαφορετικά μέσα σταθμισμένα κόστη κεφαλαίου (WACC) και τις ελάχιστες ποσοστιαίες αποδόσεις που εφαρμόσε η Galp Energia μεταξύ των ετών 2002 και 2006 σε κάθε τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας: εφοδιασμός και διύλιση, εμπορία πετρελαιοειδών, εξερεύνηση και παραγωγή, φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια.

- (175) Η Πορτογαλία υποστήριξε ότι σύμφωνα με τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα για τα σχέδια αυτού του είδους, και δεδομένου ότι ο βαθμός μεταβολής της επένδυσης εξακολουθεί να είναι σημαντικός σε αυτό το αρχικό στάδιο τεχνικής ανάπτυξης (Front End Engineering Design), το διοικητικό συμβούλιο της Galp δεν θεώρησε βιώσιμο, για ένα σχέδιο αυτής της σημασίας, βαθμό απόδοσης τόσο κοντινό στο WACC, διότι η απόδοσή του θα μπορούσε εύκολα να είναι μικρότερη από την τιμή αναφοράς.
- (176) Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τη χορήγηση του φορολογικού κινήτρου στο επενδυτικό σχέδιο, η απόδοση του επενδυτικού σχεδίου τοποθετείται μεταξύ [9-11] %, επίπεδο το οποίο, λόγω του στρατηγικού χαρακτήρα του επενδυτικού σχεδίου, θεωρείται ως το ελάχιστο αποδεκτό για τη δρομολόγηση και την έγκριση των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν έναντι των προμηθευτών εξοπλισμού.
- (177) Η Πορτογαλία υπέβαλε έναν κατάλογο εναλλακτικών επενδυτικών σχεδίων τα οποία θα μπορούσε να έχει αναλάβει η Petrogal κατά τον χρόνο που αποφασίστηκε το επενδυτικό σχέδιο. Λόγω των περιορισμένων χρηματοδοτικών πόρων για νέες επενδύσεις, διάφοροι τομείς δραστηριότητας της Galp Energia ανταγωνίζονται μεταξύ τους για τους περιορισμένους αυτούς πόρους και η πολιτική που εφαρμόζεται όσον αφορά την επιλογή είναι πολύ αυστηρή.

(41) Περισσότερες επεξηγήσεις στην αιτιολογική σκέψη 232.

- (178) Ωστόσο, αν δεν είχε υπογραφεί η σύμβαση ενίσχυσης με το πορτογαλικό κράτος και αν το επενδυτικό σχέδιο δεν είχε τεθεί σε εφαρμογή, η ανταγωνιστικότητα των δύο διυλιστηρίων θα είχε αναπόφευκτα επιδεινωθεί. Σύμφωνα με την Πορτογαλία, αν δεν είχε δρομολογηθεί το επενδυτικό σχέδιο, η χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας των διυλιστηρίων θα είχε μειωθεί στο [80-90] % προκειμένου να ανταποκριθεί στην πτωτική τάση της αγοράς όσον αφορά τη ζήτηση βενζίνης και μαζούτ (δεδομένου ότι οι μελέτες προβλέπουν σημαντική πτώση της ζήτησης την περίοδο 2008 - 2020, με μειώσεις μεταξύ [20-30] % και [40-50] %). Τα διυλιστήρια θα είχαν διατηρήσει πολύ μικρό περιθώριο διύλισης. Για την αντιστάθμιση αυτής της κατάστασης, θα εφαρμοζόταν ένα δραστικό πρόγραμμα αναδιάρθρωσης που θα συνεπαγόταν περικοπές θέσεων εργασίας.
- (179) Δεδομένου ότι η Επιτροπή αμφέβαλε κατά πόσον το διοικητικό συμβούλιο της Galp είχε λάβει υπόψη στην απόφασή του τις αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον, ζητήθηκε από την Πορτογαλία να υποβάλει λεπτομερή ανάλυση του αντίστροφου σεναρίου που δεν προβλέπει επενδυτικό σχέδιο. Για τον σκοπό αυτό, η Πορτογαλία κλήθηκε να αξιολογήσει τον εσωτερικό βαθμό απόδοσης (IRR) του επενδυτικού σχεδίου, λαμβάνοντας υπόψη τη δυνητική αποδοτικότητα των διυλιστηρίων αν δεν είχε τεθεί σε εφαρμογή το επενδυτικό σχέδιο, καθώς και τη μείωση των περιθωρίων διύλισης.
- (180) Το αντίστροφο σενάριο της Πορτογαλίας συνοψίζεται στον πίνακα 4:

Πίνακας 4

		Επιχειρηματικό σενάριο	Νέα οριστική αξία της επένδυσης
Με την ενίσχυση	ΚΠΑ (καθαρή πραγματική αξία)	[200-250] εκατ. EUR	[150-200] εκατ. EUR
	Βαθμός απόδοσης/IRR	[10-12] %	[10-12] %
Χωρίς την ενίσχυση	ΚΠΑ (καθαρή πραγματική αξία)	[100-150] εκατ. EUR	[100-150] εκατ. EUR
	Βαθμός απόδοσης/IRR	[9-11] %	[9-11] %

- (181) Σύμφωνα με την Πορτογαλία, «το γεγονός ότι ένα σχέδιο μπορεί να έχει ιδιαίτερη σημασία για μια εταιρεία, ακόμη και στρατηγική σημασία, δεν σημαίνει ότι το σχέδιο αυτό είναι το μόνο δυνατό ή ότι δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, αν ο βαθμός απόδοσης δεν ικανοποιεί τις ελάχιστες αποδεκτές απαιτήσεις» (όπως συνέβη το 2001).

5.2. Παρατηρήσεις που υπέβαλε η Πορτογαλία σχετικά με τα σχόλια τρίτων μερών

- (182) Η Πορτογαλία υπογραμμίζει το υψηλό επίπεδο συμμετοχής διαφόρων οντοτήτων (δήμων και κοινοτήτων, συνδικάτων, τομεακών και βιομηχανικών ενώσεων) και απαρτίζει όλες

τις παρατηρήσεις που υποστηρίζουν την αξία του επενδυτικού σχεδίου από πλευράς περιφερειακής ανάπτυξης και ενεργειακής απόδοσης.

5.2.1. Παρατηρήσεις σχετικά με σχόλια των ανταγωνιστών αριθ. 1 και αριθ. 2

- (183) Η Πορτογαλία, στις παρατηρήσεις που κατέθεσε στις 21 Ιανουαρίου 2010, εξηγεί ότι η αγορά πρώτων υλών κενού χαρακτηρίζεται από εξαιρετικά αστάθεια και δεν προσφέρει την απαιτούμενη σταθερότητα για τον εφοδιασμό πετρελαίου εσωτερικής καύσης κενού που απαιτείται για την τροφοδοσία μονάδας υδρογονοπυρόλυσης αντίστοιχου μεγέθους με εκείνη του Sines. Η Πορτογαλία επιβεβαιώνει ότι η παραγωγή υπολειμμάτων υδρογονοπυρόλυσης είναι σχεδόν ασήμαντη, δεδομένου ότι η μονάδα υδρογονοπυρόλυσης θα χρησιμοποιεί την τεχνολογία iso-cracking.

Η συνεισφορά του σχεδίου στην περιφερειακή ανάπτυξη

- (184) Η Πορτογαλία υπενθυμίζει ότι το επενδυτικό σχέδιο θα τονώσει την περιφερειακή ανάπτυξη στις μειονεκτικές περιφέρειες (δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας, κατάρτιση εργαζομένων, οικονομίες κλίμακας, μεταφορά τεχνολογίας, δευτερογενείς συνέπειες κ.λπ.) ακόμη και αν αφορά ήδη υφιστάμενα διυλιστήρια και το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνεται από όλα τα θετικά σχόλια που διατυπώθηκαν. Η Πορτογαλία υπογραμμίζει επίσης τη στρατηγική σημασία και την περιβαλλοντική αξία του επενδυτικού σχεδίου προς ανάρτηση των σχολίων που διατυπώθηκαν σύμφωνα με τα οποία η απασχόληση είναι το μόνο όφελος σε περιφερειακό επίπεδο.

- (185) Όσον αφορά τον πίνακα που κατήρτισε το τρίτο μέρος, ο ανταγωνιστής αριθ. 1, στον οποίο γίνεται σύγκριση της αναλογίας «ενίσχυση ανά δημιουργούμενη θέση εργασίας» σε άλλα περιφερειακά σχέδια ενίσχυσης ειδικού σκοπού (ad hoc) (βλέπε αιτιολογική σκέψη 89), η Πορτογαλία επισήμανε ότι δεν συμπεριλαμβάνονται άλλα σχέδια στον κλάδο της διύλισης ούτε σχέδια σε άλλο κλάδο υψηλής έντασης κεφαλαίου. Για τον λόγο αυτό, το επενδυτικό σχέδιο δεν πρέπει να συγκριθεί με τα σχέδια που αναφέρονται στον πίνακα, αλλά με τις ενισχύσεις που παρέχονται σε μεγάλα επενδυτικά σχέδια στον ίδιο οικονομικό τομέα (βλέπε την απόφαση της Επιτροπής της 10ης Ιουλίου 2007 για την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 898/06 — Repsol Polimeros και την απόφαση της 10ης Ιουλίου 2007 για την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 899/06 — Artensa (Artenius) — Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos SA, στις οποίες η αναλογία «ενίσχυση/δημιουργούμενες θέσεις εργασίας» θα είναι συγκρίσιμη με εκείνη του σχεδίου για την Petrogal).

- (186) Αντίστοιχα, εάν η αναλογία «έμμεσες/άμεσες θέσεις εργασίας» συγκριθεί με συγκρίσιμα σχέδια (όπως τα σχέδια που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 185), προκύπτουν ισοδύναμα αριθμητικά στοιχεία.

Αναγκαιότητα της ενίσχυσης

- (187) Η Πορτογαλία υπενθυμίζει ότι το επενδυτικό σχέδιο επικυρώθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της GALP, τον Μάρτιο του 2008, μετά την παραλαβή γραπτής επιβεβαίωσης από τις πορτογαλικές αρχές τον Ιανουάριο του 2007, ότι το επενδυτικό σχέδιο ήταν επιλέξιμο για ενίσχυση. Συνεπώς, η ενίσχυση χορηγήθηκε υπό όρους (συγκεκριμένα απαιτείτο η έγκριση της Επιτροπής) πριν από την έναρξη των εργασιών. Η πρώτη βέβαιη παραγγελία πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο 2008, μετά την υπογραφή των συμβάσεων ενίσχυσης από την Petrogal.

(188) Η Πορτογαλία αντικρούει τα σχόλια τρίτων μερών σύμφωνα με τα οποία η Petrogal είχε ήδη από το 2006 αποφασίσει να θέσει σε εφαρμογή το επενδυτικό σχέδιο.

Πίνακας 5

Εισαγωγές και εξαγωγές ντίζελ

Έτος		2006	2007	2008	2009
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	Σύνολο (σε Ktonnes)	638	776	1,011	1,478
	Petrogal	[]	[]	[]	[]
	Άλλες	[]	[]	[]	[]
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	Σύνολο (σε Ktonnes)	314	192	164	95
	Petrogal	[]	[]	[]	[]
	Άλλες	[]	[]	[]	[]

Πηγή: Δεδομένα της DGEG και της Petrogal.

(189) Η Πορτογαλία παραδέχεται ότι εκπονήθηκαν μελέτες σκοπιμότητας πριν ληφθεί η οριστική απόφαση. Μολονότι οι πληροφορίες αυτές είναι απολύτως αναγκαίες για τη λήψη απόφασης από το διοικητικό συμβούλιο της GALP, αυτό δεν σημαίνει ότι το διοικητικό συμβούλιο της GALP είχε ήδη λάβει την απόφασή του.

(190) Η Πορτογαλία υποστηρίζει ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν θα μπορούσε να τεθεί σε εφαρμογή χωρίς τη χορήγηση ενίσχυσης.

(191) Η Πορτογαλία εξηγεί ότι ο εσωτερικός βαθμός απόδοσης (IRR) του επενδυτικού σχεδίου ήταν ανεπαρκής σε σύγκριση με το επίπεδο κινδύνου και την ελκυστικότητα άλλων σχεδίων ([]) τα οποία είναι αποφασιστικής σημασίας για την ανάπτυξη της Galp Energia. Από αυτό προκύπτει ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν θα είχε προχωρήσει χωρίς τη χορήγηση ενίσχυσης.

Σχετικό προϊόν και σχετική γεωγραφική αγορά

(192) Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις τρίτων μερών, η Πορτογαλία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η σχετική γεωγραφική αγορά δεν περιορίζεται στην πορτογαλική αγορά αλλά επεκτείνεται, τουλάχιστον, στην αγορά της Ιβηρικής Χερσονήσου.

(193) Η Πορτογαλία προσδιορίζει ότι τα μερίδια της Petrogal στην αγορά ντίζελ (παράδοση εκ διυλιστηρίου — χονδρική και λιανική πώληση) δεν θα υπερβούν ποτέ το 25 % εάν η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η Ιβηρική Χερσόνησος ή ευρύτερη.

(194) Η Πορτογαλία επιβεβαιώνει ότι, σε κάθε περίπτωση, το επενδυτικό σχέδιο δεν θα έχει αντίκτυπο στις αγορές χονδρικής και λιανικής ντίζελ, δεδομένου ότι η τιμή εκ διυλιστηρίου καθορίζεται κάτω από τους όρους της αγοράς: η Petrogal λειτουργεί παθητικά ως προς τη διαμόρφωση των τιμών. Στην αντίθετη περίπτωση, οι πελάτες της Petrogal θα στρέφονταν εύκολα στις εισαγωγές, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την Πορτογαλία, δεν υπάρχουν φραγμοί [τεχνικοί, δασμολογικοί, υλικοτεχνικής υποστήριξης ⁽⁴²⁾ κ.λπ.] για τις εισαγωγές ντίζελ από άλλα κράτη μέλη. Οι πορτογαλικές απαιτήσεις στον τομέα των εισαγωγών συνάδουν με τις απαιτήσεις της ΕΕ.

(195) Η Πορτογαλία υπέβαλε αριθμητικά στοιχεία που ανταποκρίνονται στα συγκεντρωτικά δεδομένα για τις (θαλάσσιες και χερσαίες) εισαγωγές ντίζελ στο πορτογαλικό έδαφος.

(196) Επιπλέον, η Πορτογαλία διαθέτει επαρκή ικανότητα αποθήκευσης: οι πορτογαλικές αρχές προσκόμισαν δεδομένα τα οποία δείχνουν ότι οι διάφοροι επιχειρηματίες έχουν επιλέξει διαφορετικές στρατηγικές επιλογές (επένδυση σε ικανότητα αποθήκευσης ή συμβάσεις μίσθωσης) και ότι και οι δύο εναλλακτικές λύσεις είναι δυνατές και βιώσιμες. Οι κυριότεροι επιχειρηματίες δεν έχουν αυξήσει την ικανότητα αποθήκευσης, παρά τις ευκαιρίες που εμφανίστηκαν στην αγορά και αυτό αποτελεί ένδειξη ότι οι πόροι αποθήκευσης που διαθέτουν επαρκούν για την υποστήριξη των εμπορικών τους δραστηριοτήτων. Η Πορτογαλία επισημαίνει ότι οι συνολικές εισαγωγές ντίζελ σημειώνουν συνεχή αύξηση σε αντίθεση με την ελαφρά μείωση των εξαγωγών. Η τάση αυτή οφείλεται στη συνεχή ανάπτυξη της αγοράς και στο αυξανόμενο έλλειμμα της παραγωγικής ικανότητας σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, τα αριθμητικά στοιχεία του 2009 αντανακλούν τις επιπτώσεις του ατυχήματος που συνέβη στο διυλιστήριο του Sines, το οποίο καθυστέρησε τη λειτουργία και την παραγωγή του διυλιστηρίου για αρκετές εβδομάδες. Οι επιχειρηματίες αναγκάστηκαν να αυξήσουν τις εισαγωγές τους κατά τη διάρκεια εκείνου του έτους, αποδεικνύοντας έτσι την ύπαρξη εναλλακτικών δυνατοτήτων εφοδιασμού.

(197) Η εισαγωγή πετρελαίου ντίζελ στην Πορτογαλία αντιπροσώπευε το 27,2 % της συνολικής κατανάλωσης ντίζελ, το 2009. Τα προηγούμενα έτη, ο μέσος όρος εισαγωγών ντίζελ σε σχέση με την ετήσια κατανάλωση στην Πορτογαλία (σχεδόν 5,4 Mtonnes) ανήλθε περίπου σε 14 %.

(198) Ως εκ τούτου, η Πορτογαλία θεωρεί ότι η πορτογαλική αγορά ντίζελ είναι ανοικτή και ανταγωνιστική, ότι ευνοεί τις συναλλαγές και οι τιμές βασίζονται στην τιμή αργού πετρελαίου, στις δαπάνες διύλισης και καθορίζονται με βάση την εναλλακτική λύση των εισαγωγών σε τιμές *Platts*.

(199) Όσον αφορά τη βαριά νάφθα, η Πορτογαλία θεωρεί ότι η αγορά καλύπτει τουλάχιστον τον ΕΟΧ, δεδομένου ότι η νάφθα είναι προϊόν που γίνεται αντικείμενο συναλλαγών σε ολόκληρο τον κόσμο.

⁽⁴²⁾ Η ικανότητα αποθήκευσης τρίτων μερών ανέρχεται σε 428 000 m³, το οποίο αντιπροσωπεύει ικανότητα παράδοσης 2,9 εκατ. τόνων τον χρόνο (με βάση 8 ανανεώσιμες αποθεμάτων ετησίως). Αυτό αντιπροσωπεύει πάνω από το ήμισυ της εθνικής αγοράς. Επιπλέον, η εισαγωγή ντίζελ γίνεται επίσης με χερσαίες μεταφορές μέσω του ισπανικού δικτύου διανομής.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

6.1. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

- (200) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, στον βαθμό που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός εάν η παρούσα Συνθήκη ορίζει άλλως.
- (201) Η ενίσχυση που χορήγησε η Πορτογαλία στην Petrogal θα λάβει τη μορφή πίστωσης φόρου. Συνεπώς, μπορεί να θεωρηθεί ότι η στήριξη αυτή χορηγείται από το κράτος μέλος και με κρατικούς πόρους κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.
- (202) Η ενίσχυση χορηγείται σε μία μόνο εταιρεία, την Petrogal, και ως εκ τούτου είναι επιλεκτική.
- (203) Η ενίσχυση χορηγείται για επένδυση που αποσκοπεί στην αύξηση της παραγωγής πετρελαίου ντίζελ και βαριάς νάφθας. Δεδομένου ότι τα προϊόντα αυτά αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών, το μέτρο αυτό ενδέχεται να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Petrogal θα απαλλάξει την εταιρεία από δαπάνες τις οποίες κανονικά θα επωμιζόταν η ίδια. Κατά συνέπεια, η Petrogal θα τύχει οικονομικού πλεονεκτήματος έναντι των ανταγωνιστών της. Κατά συνέπεια, με το να ευνοεί την Petrogal και την παραγωγή της με αυτό τον τρόπο, η ενίσχυση νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.
- (204) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.
- (205) Εφόσον είναι σαφές ότι η ενίσχυση αυτή συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, πρέπει να εξεταστεί αν το μέτρο αυτό μπορεί να θεωρηθεί συμβίβασιμο με την κοινή αγορά.

6.2. Νομιμότητα του μέτρου ενίσχυσης

- (206) Η Πορτογαλία, με κοινοποίηση της ενίσχυσης πριν από την έναρξη της εκτέλεσής της, τήρησε την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

6.3. Νομική βάση της αξιολόγησης

- (207) Δεδομένου ότι στόχος της ενίσχυσης είναι η προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης, η βάση για την εκτίμηση της συμβατότητας της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά είναι οι κατευθυντήριες γραμμές για τις περιφερειακές ενισχύσεις (ΚΓΠΕ) και, ιδίως, οι διατάξεις του σημείου 4.3 των ΚΓΠΕ που αφορούν ενισχύσεις σε μεγάλα επενδυτικά σχέδια, καθώς και τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση των

περιφερειακών ενισχύσεων σε μεγάλα επενδυτικά σχέδια που προβλέπονται στην ανακοίνωση για την αναλυτική αξιολόγηση), εκτός εάν η επίσημη διαδικασία έρευνας καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν γίνεται υπέρβαση των κατώτατων ορίων των ΚΓΠΕ που προβλέπονται στο στοιχείο α) της παραγράφου 68 («έλεγχος του μεριδίου αγοράς») και στο στοιχείο β) της παραγράφου 68 («έλεγχος παραγωγικής ικανότητας και επιδόσεων στην αγορά»).

- (208) Η Επιτροπή πρέπει να διενεργήσει την αξιολόγησή της σε τρία στάδια:

— πρώτον, να αξιολογήσει τη συμβατότητα με τις γενικές διατάξεις των ΚΓΠΕ,

— δεύτερον, να ελέγξει αν δεν πληρούνται τα κριτήρια σχετικά με το μερίδιο της αγοράς και την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας, καθώς και τις επιδόσεις στην αγορά που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 [οι έλεγχοι των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68],

— τρίτον, ανάλογα με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης στο δεύτερο στάδιο, μπορεί να προβεί σε αναλυτική αξιολόγηση.

6.4. Συμβατότητα με τις γενικές διατάξεις των ΚΓΠΕ — επαλήθευση των αμφιβολιών που διατυπώθηκαν στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας

- (209) Η Επιτροπή έλεγξε αν η χορηγηθείσα ενίσχυση ήταν σύμφωνη με τις γενικές διατάξεις των ΚΓΠΕ. Η αξιολόγηση αυτή οδήγησε στις ακόλουθες παρατηρήσεις:

Αρχικό επενδυτικό σχέδιο

- (210) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσον το επενδυτικό σχέδιο αποτελούσε αρχική επένδυση ή αν θα μπορούσε να θεωρηθεί επένδυση αντικατάστασης.

- (211) Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Πορτογαλία στις αιτιολογικές σκέψεις 130 και 131, σύμφωνα με τις οποίες οι επενδύσεις οδήγησαν σε επέκταση υφιστάμενης εγκατάστασης και σε θεμελιώδη αλλαγή της συνολικής παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης εγκατάστασης και, κατά συνέπεια, η επένδυση μπορεί να θεωρηθεί αρχική επένδυση κατά την έννοια της παραγράφου 34 των ΚΓΠΕ.

- (212) Πράγματι, η νέα μονάδα απόσταξης υπό κενό και η μονάδα εξωδύσης στο Matosinhos, καθώς και η νέα μονάδα υδρογονοπυρόλυσης στο Sines θα λειτουργήσουν ταυτόχρονα με τις αρχικές ήδη υφιστάμενες μονάδες διύλισης. Ως εκ τούτου, το επενδυτικό σχέδιο δεν συνιστά αντικατάσταση, αλλά επέκταση του συστήματος παραγωγής. Επιπλέον, το επενδυτικό σχέδιο θα μετατρέψει τα διυλιστήρια με την εξασφάλιση νέων τεχνολογικών υποδομών που καθιστούν δυνατή τη μετατροπή βαρύτερων κλασμάτων αργού πετρελαίου σε βενζίνη και ντίζελ.

- (213) Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 δεν προβάλλει αντιρρήσεις ως προς τον αρχικό χαρακτήρα της επένδυσης, αλλά θεωρεί ότι η επένδυση αποτελεί απλή επέκταση υφιστάμενης εγκατάστασης.
- (214) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, το επενδυτικό σχέδιο αποτελεί αρχική επένδυση κατά την έννοια της παραγράφου 34 των ΚΓΠΕ και, ως εκ τούτου, αίρονται οι αμφιβολίες σχετικά με τον αρχικό επενδυτικό χαρακτήρα του επενδυτικού σχεδίου.

Δημιουργία κινήτρων

- (215) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με τη δημιουργία κινήτρων σε σχέση με τις ισχύουσες απαιτήσεις για ενίσχυση ειδικού σκοπού (ad hoc), όπως ορίζεται στην παράγραφο 38 των ΚΓΠΕ. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσο η γραπτή επιβεβαίωση της Πορτογαλίας, σύμφωνα με την οποία, με την επιφύλαξη λεπτομερέστερης επαλήθευσης, το επενδυτικό σχέδιο πληροί τους όρους επιλεξιμότητας που προβλέπει το καθεστώς ενίσχυσης⁽⁴³⁾, θα μπορούσε να αντικαταστήσει την απαιτούμενη επιστολή προθέσεων.
- (216) Η παράγραφος 38 των ΚΓΠΕ προβλέπει ότι: «Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι η περιφερειακή ενίσχυση θα αποτελέσει πραγματικό κίνητρο για την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών οι οποίες σε διαφορετική περίπτωση δεν θα πραγματοποιούνταν στις ενισχυόμενες περιφέρειες. Έτσι, οι ενισχύσεις αυτές είναι δυνατόν να χορηγηθούν στο πλαίσιο καθεστώτων μόνον εφόσον ο δικαιούχος έχει υποβάλει σχετική αίτηση και η αρμόδια για τη διαχείριση του καθεστώτος αρχή έχει εν συνεχεία επιβεβαιώσει εγγράφως ότι, υπό την αίρεση λεπτομερούς επαλήθευσης, το σχέδιο ικανοποιεί καταρχήν τους όρους επιλεξιμότητας που τίθενται από το καθεστώς πριν από την έναρξη των εργασιών του σχεδίου. [...] Σε περίπτωση ενίσχυσης ειδικού σκοπού (ad hoc), η αρμόδια αρχή πρέπει να έχει συντάξει επιστολή προθέσεων, υπό την αίρεση της έγκρισης της ενίσχυσης από την Επιτροπή, ως προς τη χορήγηση της ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών του σχεδίου. Εάν οι εργασίες αρχίσουν πριν από την ικανοποίηση των όρων που τίθενται στην παρούσα παράγραφο, ολόκληρο το σχέδιο δεν θα είναι επιλέξιμο για ενίσχυση.»
- (217) Η «έναρξη των εργασιών» ορίζεται στην υποσημείωση 40 των κατευθυντήριων γραμμών είτε ως έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών, είτε ως πρώτη επίσημη δέσμευση για την παραγγελία εξοπλισμού.
- (218) Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις ακόλουθες τεκμηριωμένες πληροφορίες που υπέβαλε η Πορτογαλία:
- η Petrogal υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης στις 22 Ιανουαρίου 2007,

- η Πορτογαλία επιβεβαίωσε την αρχή επιλεξιμότητας του σχεδίου ενίσχυσης στις 23 Ιανουαρίου 2007,
- η ενίσχυση εγκρίθηκε από το πορτογαλικό Συμβούλιο Υπουργών στις 6 Μαρτίου 2008, αλλά η χορήγηση της ενίσχυσης εξαρτάται από την έγκριση της Επιτροπής και η Petrogal δεν θα λάβει ενίσχυση πριν από το 2011 (μόλις ολοκληρωθεί η επένδυση),
- το διοικητικό συμβούλιο της Petrogal χορήγησε άδεια για παραγγελίες εξοπλισμού στις 8 Μαρτίου 2008,
- η πρώτη ανάληψη δέσμευσης για παραγγελία εξοπλισμού πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαρτίου 2008. Οι κατασκευαστικές εργασίες σχετικά με το επενδυτικό σχέδιο άρχισαν τον Νοέμβριο του 2008 στο Sines και τον Ιανουάριο του 2009 στο Matosinhos.

- (219) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι συμβάσεις ενίσχυσης που υπογράφηκαν στις 10 Μαρτίου 2008 μεταξύ της Πορτογαλίας και της Petrogal, καθώς και η δημοσίευση των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Υπουργών, της 6ης Μαρτίου 2008, που δημοσιεύθηκαν στην πορτογαλική Επίσημη Εφημερίδα⁽⁴⁴⁾, ισοδυναμούν τουλάχιστον με επιστολή προθέσεων, και πρέπει να θεωρηθούν ως ισχυρότερη απόδειξη επίσημης δημιουργίας κινήτρων από την επιστολή προθέσεων που απαιτείται βάσει της παραγράφου 38 των ΚΓΠΕ. Αυτές οι συμβάσεις ενίσχυσης υπογράφηκαν πριν από την έναρξη των εργασιών του επενδυτικού σχεδίου.
- (220) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι έχουν αρθεί οι αμφιβολίες όσον αφορά την επίσημη δημιουργία κινήτρων.

Συνεισφορά στην περιφερειακή ανάπτυξη και αναγκαιότητα της ενίσχυσης

- (221) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά τη συνεισφορά της επένδυσης στην περιφερειακή ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εξέφρασε επίσης αμφιβολίες σχετικά με την αναγκαιότητα της ενίσχυσης και τόνισε ότι «μη αναγκαία ενίσχυση είναι απίθανο να συμβάλει στην περιφερειακή ανάπτυξη και μπορεί να οδηγήσει σε απαράδεκτη νόθευση του ανταγωνισμού»⁽⁴⁵⁾.
- ### Αναγκαιότητα της ενίσχυσης
- (222) Οι ανταγωνιστές αριθ. 1 και αριθ. 2 επισήμαναν ότι η Petrogal θα είχε πραγματοποιήσει το επενδυτικό σχέδιο ακόμη και χωρίς ενίσχυση. Κατά την άποψή τους, πρόκειται για οικονομικά παραγωγική επένδυση λόγω της ανισορροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης πετρελαίου ντίζελ και της δυνατότητας πρόσβασης σε βαρύτερο και φθηνότερο αργό πετρέλαιο. Όλες οι επιχειρήσεις στην Ευρώπη πραγματοποιούν παρόμοιες επενδύσεις στα διυλιστήριά τους χωρίς να τυγχάνουν κρατικής ενίσχυσης.

⁽⁴³⁾ Στην προκειμένη περίπτωση, ο δικαιούχος υπέβαλε, στις 22 Ιανουαρίου 2007, αίτηση ενίσχυσης στο πλαίσιο καθεστώτος που είχε λήξει (βλέπε αιτιολογική σκέψη 46 ανωτέρω). Η ενίσχυση κοινοποιήθηκε αρχικά ως αίτηση ενίσχυσης σε ατομική βάση στο πλαίσιο καθεστώτος που έχει λήξει. Η κοινοποίηση τροποποιήθηκε αργότερα, η δε ενίσχυση κοινοποιήθηκε ως ενίσχυση ειδικού σκοπού (ad hoc) εκτός του πλαισίου του καθεστώτος που είχε λήξει.

⁽⁴⁴⁾ *Resolução do Conselho de Ministros* αριθ. 55/2008, που δημοσιεύθηκε στο *Diário da República* I, σειρά αριθ. 60 της 26.3.2008, σ. 1734.

⁽⁴⁵⁾ Βλέπε σημείο 3.3 της απόφασης της Επιτροπής της 19ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης C 34/09 (πρώην N 588/08) — PT- LIP — PETROGAL SA.

- (223) Επομένως, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο η ενίσχυση είναι απαραίτητη για να δημιουργήσει πραγματικό κίνητρο για επένδυση, η οποία διαφορετικά δεν θα λάμβανε χώρα στις δύο ενισχυόμενες περιφέρειες ή να εξεταστεί κατά πόσο το επενδυτικό σχέδιο θα είχε σε κάθε περίπτωση πραγματοποιηθεί. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή πρέπει να εξακριβώσει αν η ενίσχυση μετέβαλε τη συμπεριφορά της Petrogal, ώστε η εταιρεία να προβεί σε συμπληρωματικές επενδύσεις στις εν λόγω περιφέρειες.
- (224) Από ό,τι φαίνεται, η στρατηγική απόφαση για την πραγματοποίηση της επένδυσης λήφθηκε το 2006. Αυτό αντανάκλαται σε έγγραφο που δημοσιεύθηκε από την Galp Energia τον Οκτώβριο του 2006 ⁽⁴⁶⁾. Όπως αναφέρεται στην ετήσια έκθεση της Galp Energia για το 2006, το διοικητικό συμβούλιο έλαβε την εκτελεστική απόφαση σχετικά με το επενδυτικό σχέδιο στις 23 Ιανουαρίου 2007 ⁽⁴⁷⁾ και στις 5 Μαρτίου 2008 (δηλαδή μετά την παραλαβή της επιστολής επιλεξιμότητας από τις εθνικές αρχές στις 23 Ιανουαρίου 2007). Το διοικητικό συμβούλιο έλαβε την επιχειρησιακή απόφαση να παραγγείλει τον αρχικό εξοπλισμό που συνδέεται με το επενδυτικό σχέδιο στις 14 Μαρτίου 2008.
- (225) Η Πορτογαλία δήλωσε ότι η Petrogal δεν είχε πραγματοποιήσει την επένδυση μέχρι το 2008 λόγω της ανεπαρκούς οικονομικής της βιωσιμότητας και ότι το διοικητικό συμβούλιο της Galp αποφάσισε τελικά να προχωρήσει σε παραγγελίες εξοπλισμού και σε κατασκευαστικά έργα μόνο μετά την έγκριση του σχετικού ψηφίσματος του Συμβουλίου Υπουργών από την πορτογαλική κυβέρνηση.
- (226) Η Πορτογαλία ισχυρίζεται ότι η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης ήταν αποφασιστικής σημασίας για την απόφαση της Petrogal να πραγματοποιήσει την επένδυση. Χωρίς την ενίσχυση, το επενδυτικό σχέδιο θα είχε εγκαταλειφθεί. Η Petrogal θα είχε εφαρμόσει εναλλακτικό σχέδιο αναδιάρθρωσης για να προσαρμόσει τις δραστηριότητες διύλισης σύμφωνα με τις νέες συνθήκες της αγοράς και τις νέες συνθήκες εφοδιασμού σε αργό πετρέλαιο. Επιπλέον, οι διαθέσιμοι δημοσιονομικοί πόροι θα είχαν χρησιμοποιηθεί για επενδύσεις σε εναλλακτικά σχέδια που δεν αφορούσαν τη δραστηριότητα διύλισης.
- (227) Η Πορτογαλία υπέβαλε έγγραφα της Petrogal τα οποία περιλαμβάνουν ανάλυση του αναμενόμενου εσωτερικού βαθμού απόδοσης του επενδυτικού σχεδίου και του μέσου σταθμισμένου κόστους κεφαλαίου (WACC), καθώς και κατάλογο πιθανών εναλλακτικών επενδύσεων που θα μπορούσε να είχε πραγματοποιήσει η Galp Energia με τα διαθέσιμα κονδύλια.
- (228) Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα έγγραφα που υποβλήθηκαν στο διοικητικό συμβούλιο της Galp στις 23 Ιανουαρίου 2007 και στις 5 Μαρτίου 2008 ήταν αποφασιστικής σημασίας για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας της ενίσχυσης, δεδομένου ότι η απόφαση του Συμβουλίου βασίστηκε στα έγγραφα αυτά.
- (229) Σύμφωνα με την Πορτογαλία, από τους υπολογισμούς που υποβλήθηκαν στο διοικητικό συμβούλιο της Galp, το 2008, προκύπτει ότι, λόγω της απουσίας ενίσχυσης, ο εσωτερικός βαθμός απόδοσης του επενδυτικού σχεδίου ήταν [8-10] %, δηλαδή, αρκετά υψηλότερος από το μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου (WACC) [7-9] % της Petrogal.
- (230) Ωστόσο, η Πορτογαλία εξήγησε ότι οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της GALP βασίστηκαν σε μια προσέγγιση βάσει της ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης, η οποία είχε ήδη υιοθετηθεί το 2002. Η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση, ή το ελάχιστο αποδεκτό ποσοστό απόδοσης (MARR), είναι το ελάχιστο ποσοστό απόδοσης για σχέδιο που ένας φορέας λήψης αποφάσεων είναι διατεθειμένος να δεχτεί πριν από την έναρξη του σχεδίου, δεδομένων των κινδύνων και του κόστους ευκαιρίας για παραίτηση από άλλα σχέδια. Άλλες εκφράσεις που χρησιμοποιούνται για την «ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση» είναι «καταληκτικό ποσοστό (cut-off rate)» ή «ποσοστό αναφοράς».
- (231) Από το 2006, όσον αφορά τις δραστηριότητες διύλισης, η εσωτερική ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση ανερχόταν σε [110-150] % του WACC, δηλαδή μεταξύ [10-12] %. Κανονικά, δεν λαμβάνεται απόφαση επένδυσης εάν ο υπολογισμός του εσωτερικού βαθμού απόδοσης δεν υπερβαίνει αυτό το κατώτατο όριο. Στην περίπτωση αυτή, η ενίσχυση αυξάνει τον εσωτερικό βαθμό απόδοσης κατά [1-3] ποσοστιαίες μονάδες, ώστε να ανέλθει από [8-10] % σε [9-11] %, όπως φαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 171 του πίνακα 3 για τους υπολογισμούς που υποβλήθηκαν στο διοικητικό συμβούλιο, το 2008. Μολονότι ο προσαρμοσμένος εσωτερικός βαθμός απόδοσης της ενίσχυσης εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλότερος από την εσωτερική ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση, το διοικητικό συμβούλιο της Galp έκρινε ότι το συμπληρωματικό περιθώριο ασφάλειας που δημιουργήθηκε λόγω της ενίσχυσης ήταν επαρκές για να του επιτρέψει να εγκρίνει τελικά το επενδυτικό σχέδιο.
- (232) Η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση είναι ένα μέσο που χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις σε περιπτώσεις λήψης αποφάσεων που συνεπάγονται σημαντικά επίπεδα κινδύνου και, ως εκ τούτου, μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τον εκάστοτε κίνδυνο. Η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση ενδέχεται επίσης να επηρεαστεί από το νόμισμα στο οποίο γίνεται ο υπολογισμός: έτσι σε νομισματικές περιφέρειες με υψηλά επίπεδα πληθωρισμού, η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση θα είναι υψηλότερη απ' ό, τι στις περιφέρειες με σταθερές τιμές.

⁽⁴⁶⁾ GALP ENERGIA SGPS SA, *Prospecto de oferta pública de venda e de admissão à negociação*, Οκτώβριος 2006, που δημοσιεύεται στο Διαδίκτυο στη διεύθυνση: <http://web3.cmvnm.pt/sdi2004/emitentes/docs/fsd11332.pdf>. Το κείμενο αυτού του εγγράφου έχει ως εξής: «Optimizar as Capacidades de Refinação. A Galp Energia pretende adaptar os activos de refinação às exigências do mercado, expandindo e modernizando a refinaria de Sines, onde planeia investir num novo projecto de conversão que deverá estar concluído no final de 2010. A Galp Energia tem como objectivo não só aumentar a rentabilidade dos investimentos através da optimização das matérias-primas e da gama de produtos refinados, mas também melhorar a integração das duas refinarias existentes, de modo a retirar vantagens das suas diferentes características de refinação e alcançar um processo integrado e complementar de refinação. Está em curso a avaliação de duas alternativas para a configuração do novo projecto de conversão na refinaria de Sines, o montante de investimento está estimado em aproximadamente 1 000 milhões de Euros e o aumento esperado na margem de refinação é de cerca de US\$3,0 por barril após a conclusão do projecto».

⁽⁴⁷⁾ GALP ENERGIA, ετήσια έκθεση 2006, διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο www.galpenenergia.com. Στη σελίδα 19, το κείμενο αυτού του εγγράφου έχει ως εξής: «Σχέδιο μετατροπής και βελτιστοποίηση των διυλιστηρίων. Στις 23 Ιανουαρίου 2007, το διοικητικό συμβούλιο ενέκρινε το σχέδιο μετατροπής και τις διαδικασίες βελτιστοποίησης των διυλιστηρίων Sines και Πόρτο με σκοπό την αύξηση της παραγωγής ντίζελ κατά 2,5 εκατ. τόνους και τη μείωση της παραγωγής μαζούτ. Η αύξηση της παραγωγής ντίζελ προβλέπεται ότι θα ανταποκριθεί στην αύξηση της ζήτησης στην αγορά της Ιβηρικής Χερσονήσου και ότι θα αποφέρει κέρδος από τη διαφορά μεταξύ των τιμών ντίζελ και μαζούτ στις διεθνείς αγορές. Οι επενδύσεις αυτές θα καταστήσουν επίσης δυνατή την επεξεργασία βαρύτερου αργού πετρελαίου».

- (233) Μέχρι σήμερα, οι αποφάσεις κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των περιφερειακών ενισχύσεων δεν χρησιμοποιούσαν την έννοια της «ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης» για να αποφανθούν σχετικά με την αναγκαιότητα της ενίσχυσης και τα κίνητρα που παρέχει. Η έννοια της «ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης» δεν αναφέρεται στην ανακοίνωση για την αναλυτική αξιολόγηση. Ωστόσο, η έννοια της «ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης» έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε περιορισμένο αριθμό αποφάσεων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων (όπως στην απόφαση της Επιτροπής της 23ης Φεβρουαρίου 2011 για την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 204/2010 — Σουηδία — Ενίσχυση για έρευνα και ανάπτυξη υπέρ της Volvo Aero for Trent XWB ICC, η οποία δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*) που έχουν εγκριθεί κυρίως βάσει του κοινοτικού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία⁽⁴⁸⁾, για σχέδια που συνεπάγονται υψηλό βαθμό κινδύνου.
- (234) Η Πορτογαλία υπογραμμίζει ότι το επενδυτικό σχέδιο διατρέπει πολλαπλούς κινδύνους που δικαιολογούν τη χρήση της προσέγγισης της ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης. Το επενδυτικό σχέδιο είναι η μεγαλύτερη παραγωγική επένδυση που έχει πραγματοποιηθεί ποτέ στην Πορτογαλία. Η εκτέλεσή του θα διαρκέσει αρκετά έτη. Οι εκτιμήσεις κόστους για το επενδυτικό σχέδιο παρουσιάζουν εξαιρετικές δυσκολίες: πράγματι, η Πορτογαλία υπέβαλε αριθμητικά στοιχεία που δείχνουν ότι οι αρχικές εκτιμήσεις κόστους ήταν στην πραγματικότητα πολύ μεγαλύτερες. Δεδομένου ότι η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου έχει μακροπρόθεσμο προσανατολισμό, οι μακροπρόθεσμες προβλέψεις όσον αφορά τα περιθώρια διύλισης είναι εξαιρετικά δύσκολες, ιδίως σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, μακροπρόθεσμα, τα παραδοσιακά αυτοκίνητα με κινητήρες εσωτερικής καύσης μπορούν να αντικατασταθούν από ηλεκτρικά αυτοκίνητα και άλλα είδη αυτοκινήτων.
- (235) Εμπειρική μελέτη⁽⁴⁹⁾ του 2006, η οποία αναλύει περισσότερες από 100 δηλώσεις ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης (κυρίως από επιχειρήσεις της Βόρειας Αμερικής), αναφέρει μέση ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση 14,1 % και διαφορά σε απόλυτες τιμές 5 % μεταξύ του WACC και της ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης, δηλαδή περίπου 155 % του WACC. Με βάση τις πληροφορίες αυτές, η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση που εφαρμόζουν η Petrogal και η Galp Energia στον τομέα της διύλισης δεν φαίνεται εκ πρώτης όψεως υπερβολική.
- (236) Βάσει των ανωτέρω στοιχείων και, κυρίως, βάσει των ειδικών χαρακτηριστικών του κλάδου και της υπόθεσης (συγκεκριμένα των σημαντικών κινδύνων που συνεπάγεται το μέγεθος του επενδυτικού σχεδίου και η μακροπρόθεσμη περίοδος εκμετάλλευσής του), η Επιτροπή θεωρεί ότι, προκειμένου να αποφασιστεί εάν η ενίσχυση είναι ή όχι απαραίτητη ως κίνητρο για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, μπορεί να ληφθεί υπόψη η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση.
- (237) Οι ανταγωνιστές αριθ. 1 και αριθ. 2 επιβεβαίωσαν ότι για τις δραστηριότητες διύλισης δεν υπάρχουν τομεακοί δείκτες αναφοράς. Ωστόσο, ο ανταγωνιστής αριθ. 1 δήλωσε ότι θα θεωρούσε ότι ένας δείκτης αναφοράς (συγκεκριμένα, ποσοστό απόδοσης 10 %) επαρκεί για την εκτέλεση του επενδυτικού σχεδίου. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι αυτό το ποσοστό αναφοράς 10 % πλησιάζει πολύ τον εσωτερικό βαθμό απόδοσης μετά την ενίσχυση [9-11] % που είχε υποβληθεί το 2008 στο διοικητικό συμβούλιο της GALP. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό που ένας ανταγωνιστής μπορεί να θεωρήσει απαραίτητο για την επίτευξη αποδεκτού εσωτερικού βαθμού απόδοσης.
- (238) Συνεπώς, φαίνεται ότι το μέτρο ενίσχυσης προσεγγίζει περισσότερο τον εσωτερικό βαθμό απόδοσης που έχει υπολογιστεί για την ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση της Petrogal και για το ποσοστό αναφοράς που αναφέρει ο ανταγωνιστής αριθ. 1. Μετά την ενίσχυση, ο εσωτερικός βαθμός απόδοσης δεν υπερβαίνει ούτε την ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση της Petrogal ούτε το ποσοστό αναφοράς του ανταγωνιστή της, και αυτό σημαίνει ότι η ενίσχυση δεν ήταν υπερβολική. Το γεγονός ότι η απόφαση επένδυσης ελήφθη, το 2008, στο πλαίσιο συνθηκών κατά τις οποίες ο προσαρμοσμένος για την ενίσχυση εσωτερικός βαθμός απόδοσης ήταν ακόμη πολύ χαμηλότερος από την ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση, δεν αρκεί για να προκαλέσει αμφιβολίες σχετικά με τη σημασία της ελάχιστης ποσοστιαίας απόδοσης. Με βάση προηγούμενες δηλώσεις του διοικητικού συμβουλίου της GALP, προκύπτει σαφώς ότι το διοικητικό συμβούλιο γνώριζε τη στρατηγική σημασία του επενδυτικού σχεδίου προκειμένου να σταματήσει η πτωτική πορεία των περιθωρίων διύλισης. Μολονότι η ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση δεν είχε πλήρως επιτευχθεί, αυτό το στρατηγικό στοιχείο φαίνεται ότι ήταν αρκετό για να δικαιολογήσει περιορισμένη απόκλιση σε σχέση με την ελάχιστη ποσοστιαία απόδοση.
- (239) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση είναι απαραίτητη ως επενδυτικό κίνητρο και ότι δεν έχει υπερβεί το απαιτούμενο ποσό για τον σκοπό αυτό. Από την άποψη αυτή, δεν είναι απόλυτα σωστός ο ισχυρισμός ότι όλες οι επιχειρήσεις στην Ευρώπη έχουν πραγματοποιήσει παρόμοιες επενδύσεις στα διυλιστήριά τους χωρίς κρατική ενίσχυση. Για παράδειγμα, η Επιτροπή εξέτασε άλλα μέτρα ενίσχυσης που εφαρμόστηκαν σε ανάλογες επενδύσεις. Αυτό προκύπτει ιδίως από την απόφαση N283/2004⁽⁵⁰⁾ της Επιτροπής σχετικά με μονάδα υδρογονοσυρόλωσης αποστάγματος.

Συνεισφορά σε περιφερειακό επίπεδο

- (240) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 10 των ΚΓΠΕ, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβολή της ενίσχυσης και του επενδυτικού σχεδίου στην περιφερειακή ανάπτυξη, τονίζοντας τον περιορισμένο αριθμό των θέσεων εργασίας (150) που δημιουργήθηκαν σε σύγκριση με το ποσό της ενίσχυσης (160 εκατ. ευρώ) και διερωτήθηκε για το κατά πόσον η αναμενόμενη συμβολή στην περιφερειακή ανάπτυξη μπόρεσε πραγματικά να αντισταθμίσει τις τομεακές επιπτώσεις που προκύπτουν από την ενίσχυση.
- (241) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όπως υπογραμμίστηκε επίσης από τον ανταγωνιστή αριθ. 1, το ποσό της ενίσχυσης για κάθε νέα θέση εργασίας, είναι σαφώς υψηλότερο από το επίπεδο της ενίσχυσης ανά θέση εργασίας σε προηγούμενες πρόσφατες υποθέσεις ενισχύσεων ειδικού σκοπού (ad hoc) (βλέπε αιτιολογική σκέψη 89). Το συμπέρασμα στο οποίο

⁽⁴⁸⁾ EE C 323 της 30.12.2006, σ. 1.

⁽⁴⁹⁾ Meier I. και Tarhan V., *Corporate investment decision practices and the hurdle rate premium puzzle*, February 2006, Southern Finance Association Meetings, Destin, France, Φεβρουάριος 2006.

⁽⁵⁰⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Οκτωβρίου 2004, σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης — N 283/04 — Γαλλία — που χορηγήθηκε στην Total (Gonfreville) (EE C 136 της 3.6.2005, σ. 44).

κατέληξαν πολλές αρνητικές αποφάσεις⁽⁵¹⁾ είναι ότι η συμβολή σε περιφερειακό επίπεδο ήταν ανεπαρκής σε σύγκριση με τον αριθμό των δημιουργούμενων θέσεων εργασίας.

- (242) Η Πορτογαλία αναγνωρίζει ότι το ποσό της ενίσχυσης για κάθε άμεση θέση εργασίας που δημιουργείται είναι πολύ υψηλό. Ωστόσο, αυτό εξηγείται από την υψηλή ένταση κεφαλαίου του επενδυτικού σχεδίου που χαρακτηρίζει τις επενδύσεις στον τομέα αυτό: η Επιτροπή ενέκρινε στο παρελθόν⁽⁵²⁾ αιτήσεις που υποβλήθηκαν για καθεστώς ατομικών ενισχύσεων στον τομέα αυτό, στο πλαίσιο των οποίων το ποσό ενίσχυσης ανά δημιουργούμενη θέση εργασίας ήταν ακόμη υψηλότερο. Η Πορτογαλία θεωρεί ότι, εκτός από τη χορήγηση ενίσχυσης για κάθε άμεση θέση εργασίας, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες, όπως ο αριθμός των έμμεσα δημιουργούμενων θέσεων εργασίας, ο αριθμός των προσωρινών θέσεων εργασίας και άλλα σχετικά θέματα.
- (243) Σε προηγούμενες αποφάσεις της, η Επιτροπή λάμβανε πάντα υπόψη την άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας. Επιπλέον, η έμμεση δημιουργία θέσεων εργασίας ελήφθη υπόψη σε πολλές αποφάσεις⁽⁵³⁾.
- (244) Η Πορτογαλία ισχυρίστηκε αρχικά ότι κάθε άμεση θέση εργασίας που δημιουργείται (ή χάνεται) θα οδηγούσε επίσης σε τρεις έμμεσες θέσεις εργασίας. Η αναλογία αυτή 3: 1 δικαιολογήθηκε σε σχέση με άλλες πορτογαλικές υποθέσεις στον ίδιο τομέα⁽⁵⁴⁾, στις οποίες η Επιτροπή έχει δεχθεί στο παρελθόν παρόμοιες ή μεγαλύτερες αναλογίες. Η δυνατότητα δημιουργίας έμμεσων θέσεων εργασίας συνδέεται με τις δραστηριότητες συντήρησης, που αποτελούν ενδεχομένως το εξειδικευμένο τμήμα της αγοράς που θα επωφεληθεί περισσότερο από το σχέδιο. Η δυνατότητα αυτή θα είναι αποτέλεσμα της αυξανόμενης τεχνολογικής πολυπλοκότητας των διυλιστηρίων που συνεπάγεται την ανάθεση υπηρεσιών σε υπαλλήλους και τεχνικούς με πολύ υψηλό επίπεδο ειδίκευσης.
- (245) Η Πορτογαλία, προς επίρρωση των επιχειρημάτων της παρέπεμψε σε πρόσφατο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής σχε-

τικά με τη βιομηχανία πετροχημικών⁽⁵⁵⁾, στο οποίο αναφέρεται ότι, εάν στην ΕΕ ο αριθμός των άμεσων θέσεων εργασίας σ' αυτόν τον κλάδο παραγωγής ανέρχεται μόνο σε 100 000 εργαζομένους, μπορεί να θεωρηθεί ότι τουλάχιστον 400 000 έως 600 000 θέσεις εργασίας εξαρτώνται άμεσα από τη βιομηχανία διύλισης στην ΕΕ. Στην υποσημείωση 41 του ίδιου εγγράφου αναφέρονται άλλες 600 000 θέσεις εργασίας στον τομέα της υλικοτεχνικής υποστήριξης και του μάρκετινγκ. Με βάση τις δηλώσεις αυτές, μπορεί να δικαιολογηθεί αναλογία υψηλότερη από 3:1, δηλαδή 4:1 έως 6:1, και μάλιστα 12:1 εφόσον ληφθεί υπόψη η δημιουργία θέσεων εργασίας στο επίπεδο της υλικοτεχνικής υποστήριξης και του μάρκετινγκ.

- (246) Η Πορτογαλία επισήμανε επίσης ότι, σε περίπτωση αντίστροφου σεναρίου κατά το οποίο δεν υφίσταται «ούτε ενίσχυση, ούτε σχέδιο», η Petrogal θα είχε αναδιαρθρώσει τα διυλιστήριά της και θα είχε περιορίσει το εργατικό δυναμικό της με αποτέλεσμα την απώλεια 160 άμεσων θέσεων εργασίας. Κατά την εκτίμησή της σχετικά με τη συμβολή των ενισχύσεων αυτών στην περιφερειακή ανάπτυξη, η Επιτροπή θα πρέπει, ως εκ τούτου, να λάβει υπόψη τη δημιουργία ή τη διατήρηση 310 άμεσων θέσεων εργασίας⁽⁵⁶⁾, καθώς και περίπου 930⁽⁵⁷⁾ έως 3 720 έμμεσων θέσεων εργασίας που θα προκύψουν ενδεχομένως από το επενδυτικό σχέδιο, γεγονός το οποίο θα μετριάσει το υπερβολικό ποσό της ενίσχυσης για κάθε άμεση θέση εργασίας.
- (247) Επιπλέον, η Πορτογαλία υπογράμμισε το γεγονός ότι το επενδυτικό σχέδιο αποτελεί τη σημαντικότερη επένδυση που έχει αναληφθεί ποτέ στην Πορτογαλία και ότι, κατά τη διάρκεια του κατασκευαστικού σταδίου, θα δημιουργηθούν στις εν λόγω περιφέρειες 3 000 προσωρινές θέσεις εργασίας.
- (248) Επίσης, σε προηγούμενες αποφάσεις⁽⁵⁸⁾ για την έγκριση περιφερειακών ενισχύσεων *ad hoc*, η Επιτροπή αναφέρθηκε στη σημασία των ακόλουθων παραγόντων:
- της αύξησης του εισοδήματος των εργαζομένων (δημιουργία καλύτερα αμειβόμενων άμεσων και έμμεσων θέσεων εργασίας),
 - της κοινωνικής ευημερίας στην περιφέρεια (χάρη στη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών και των συνθηκών διαβίωσης, καθώς και των χορηγιών υπέρ τοπικών εκδηλώσεων),
 - της ενίσχυσης του δυναμικού σε ανθρώπινο κεφάλαιο (μέσω της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και των προγραμμάτων διδακτορικών σπουδών),

⁽⁵¹⁾ Βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 15ης Σεπτεμβρίου 2010 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης C 8/09 (πρώην N 357/08) *Friel Acerra* (EE L 46 της 19.2.2011, σ. 28), απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2007 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης C 12/07 (πρώην N 799/06) *Glunz & Jensen*, EE L 178 της 5.7.2008, σ. 38, και απόφαση της 4ης Ιουνίου 2008, σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης C 57/07 (πρώην N 843/06) *Alas Slovakia* (EE L 248 της 17.9.2008, σ. 19).

⁽⁵²⁾ Βλέπε τις αποφάσεις της Επιτροπής της 10ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 898/06 — Repsol Polimeros και της 10ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 899/06 — Artensa (Artenius) — Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos SA, στις οποίες η αναλογία «ενίσχυση/δημιουργούμενες θέσεις εργασίας» ήταν σε συγκρίσιμο επίπεδο με αυτό του σχεδίου για την Petrogal.

⁽⁵³⁾ Όπως στις αποφάσεις της Επιτροπής: απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 447/09 *Tieto-E-nator Sp. z o.o.* (EE C 25 της 2.2.2010, σ. 8), απόφαση της 25ης Ιουνίου 2007 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 828/06 *Bridgestone Stargard* (EE C 278 της 21.11.2007, σ. 2), απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2006 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 630/05 *MAN Truck*, (EE C 126 της 30.5.2006, σ. 5), απόφαση της 6ης Αυγούστου 2007 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 251/06 *LG Innotek Poland* (EE C 270 της 13.11.2007, σ. 7).

⁽⁵⁴⁾ Βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 10ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 898/06 — Repsol Polimeros και απόφαση της 10ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 899/06 — Artensa (Artenius) — Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos SA.

⁽⁵⁵⁾ Τμήμα 3.2.7 Επιπτώσεις της αναδιάρθρωσης του τομέα, στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Refining and the Supply of Petroleum Products in the EU» της 17ης Νοεμβρίου 2010, παράρτημα της ανακοίνωσης της Επιτροπής με τίτλο «Communication of the Commission on energy infrastructure priorities for 2020 and beyond», SEC(2010) 1398 τελικό, το οποίο είναι διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής.

⁽⁵⁶⁾ Η διατήρηση των θέσεων εργασίας λήφθηκε πρόσφατα υπόψη στην απόφαση της Επιτροπής της 29ης Μαΐου 2009 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 381/08 *Pirelli Industrie Pneumatici S.r.l.* (EE C 284 της 25.11.2009, σ. 11).

⁽⁵⁷⁾ Με την εφαρμογή της πιο συντηρητικής αναλογίας 3:1.

⁽⁵⁸⁾ Όπως στις ακόλουθες αποφάσεις της Επιτροπής: απόφαση της 24ης Ιουνίου 2008 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 730/07 *SIA Ekobriketes* (EE C 210 της 19.8.2008, σ. 1), απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2009 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 729/07 *SIA Eko Osta*, (EE C 80 της 3.4.2009, σ. 2) και απόφαση της 24ης Μαρτίου 2009 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 500/08 *Baňa Čány a.s.* (EE C 147 της 27.6.2009, σ. 6).

- της συνεισφοράς στην έρευνα και ανάπτυξη, την τεχνολογία και τη μεταφορά τεχνολογίας (ως αποτέλεσμα της αναβάθμισης της επένδυσης),
- της μεγαλύτερης προσφυγής σε υπεργολαβίες στις περιφέρειες που αφορούν το σχέδιο,
- της καλύτερης χρησιμοποίησης των υφιστάμενων λιμενικών εγκαταστάσεων.

Αυτοί οι παράγοντες αποτελούν θετικά στοιχεία που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη για την αξιολόγηση της συνεισφοράς της ενίσχυσης και του επενδυτικού σχεδίου στην περιφερειακή ανάπτυξη στην Πορτογαλία.

- (249) Έτσι, οι παρατηρήσεις της Πορτογαλίας και διαφόρων άλλων ενδιαφερόμενων μερών παραπέμπουν σε άλλες σημαντικές συνεισφορές στην περιφερειακή ανάπτυξη όσον αφορά τον κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο, τη βελτίωση της κατάρτισης, και τα πρωτόκολλα που έχουν συναφθεί με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- (250) Η Πορτογαλία αναφέρθηκε επίσης στην ανάπτυξη της αλυσίδας τροφοδοσίας και στον αντίκτυπο της κατασκευής νέων μονάδων στον εθνικό βιομηχανικό ιστό, με αντίκτυπο στα έργα πολιτικού μηχανικού, στα κατασκευαστικά έργα και στη συναρμολόγηση μηχανημάτων και μηχανολογικού εξοπλισμού. Πρόκειται ασφαλώς για θετικό αντίκτυπο, αλλά έχει άλλοτε μόνο προσωρινό χαρακτήρα και άλλοτε γενικό χαρακτήρα (βλέπε αιτιολογική σκέψη 154).
- (251) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα θετικά μη προσωρινά δευτερογενή αποτελέσματα του επενδυτικού σχεδίου στις εν λόγω περιφέρειες, όπως τα παρουσίασε η Πορτογαλία. Ειδικότερα, η προσδοκώμενη μεγάλη διάρκεια ζωής των διυλιστηρίων (που θα πρέπει να λειτουργούν τουλάχιστον επί 30 έτη), ο θετικός αντίκτυπος στον κλάδο της υπεργολαβίας, οι σημαντικές προσπάθειες κατάρτισης και ο αριθμός των πρωτοκόλλων συνεργασίας με σχολεία και πανεπιστήμια υπογραμμίζουν τη σημασία των διυλιστηρίων στις εν λόγω περιφέρειες. Ακόμη και πολλά από αυτά τα θετικά δευτερογενή αποτελέσματα είναι ήδη ορατά λόγω της μακρόχρονης ύπαρξης των διυλιστηρίων, μπορεί να αναγνωριστεί ότι οι επενδύσεις ενισχύουν αναμφισβήτητα τον ρόλο της παρουσίας της Petrogal τόσο στην περιφέρεια του Sines όσο και στην περιφέρεια του Πόρτο.
- (252) Η Πορτογαλία υπέβαλε επίσης ανάλυση κόστους-οφέλους του σχεδίου ενίσχυσης. Στόχος της ανάλυσης αυτή είναι να υπερβεί τα όρια μιας ανάλυσης βιωσιμότητας του σχεδίου από τον επενδυτή, καθώς επίσης να συνεκτιμήσει όλες τις (επικαιροποιημένες) κοινωνικές δαπάνες και τα κοινωνικά οφέλη προκύπτουν από το σχέδιο. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση κόστους-οφέλους, εκφράζει ποσοτικά τα αναμενόμενα οφέλη, περιλαμβανομένου του ποσού των φόρων που συνδέονται με τις άμεσες και έμμεσες θέσεις εργασίας, των μη καταβληθεισών εισφορών ανεργίας (χάρη στη διατήρηση θέσεων εργασίας), του ποσού των φόρων κατανάλωσης, των πρόσθετων εσόδων για τον λιμένα Leixões, της άμεσης στήριξης των τοπικών κοινοτήτων κ.λπ.
- (253) Η ανάλυση κόστους-οφέλους καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση είναι εξαιρετικά ωφέλιμη για την Πορτογαλία. Φυσικά, η γεωγραφική κάλυψη της ανάλυσης κόστους-οφέλους υπερβαίνει τις περιφέρειες Norte και Alentejo, τις οποίες αφορά άμεσα το επενδυτικό σχέδιο. Ωστόσο, εάν το εθνικό όφελος μεταφερθεί στις εν λόγω περιφέρειες, κατ' αναλογία με την αντίστοιχη οικονομική τους βαρύτητα, οι

περιφέρειες Norte και Alentejo θα συγκεντρώσουν το 34,8 % αυτού του εθνικού οφέλους.

- (254) Η Πορτογαλία υπογράμμισε επίσης ότι η ενίσχυση και η σχετική επένδυση είχαν θετικά αποτελέσματα και σε άλλους τομείς πολιτικής εκτός από την περιφερειακή ανάπτυξη. Η Πορτογαλία επέμεινε στη στρατηγική σημασία του επενδυτικού σχεδίου σε εθνικό επίπεδο, καθώς και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού στην Ευρώπη. Σε αυτά τα ενεργειακά αποτελέσματα περιλαμβάνονται η μείωση της εξάρτησης από εισαγωγές, η ανταπόκριση στην αυξανόμενη ζήτηση πετρελαίου ντίζελ, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δύο διυλιστηρίων και ο θετικός περιβαλλοντικός αντίκτυπος. Τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη όσον αφορά την αξιολόγηση της συμβολής της ενίσχυσης στην περιφερειακή ανάπτυξη.
- (255) Παρά το εκ πρώτης όψεως φαινομενικά δυσανάλογο ποσό ενίσχυσης ανά άμεση θέση εργασίας, τα θετικά έμμεσα αποτελέσματα (έμμεσες θέσεις εργασίας, δευτερογενή αποτελέσματα, δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλού εισοδήματος, ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας) δείχνουν ότι η συνεισφορά υπέρ των περιφερειών Alentejo και Norte δεν μπορεί να θεωρηθεί αμελητέα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να άρει τις αρχικές της αμφιβολίες όσον αφορά τη συνεισφορά των ενισχύσεων αυτών στην περιφερειακή ανάπτυξη.
- (256) Επιπλέον, τα επόμενα τμήματα σχετικά με την εφαρμογή των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68 δείχνουν ότι τα αρνητικά τομεακά αποτελέσματα της ενίσχυσης είναι περιορισμένα, δεδομένου ότι οι αγορές τις οποίες αφορά το επενδυτικό σχέδιο δεν έχουν χαμηλές επιδόσεις, δηλαδή δεν βρίσκονται σε κατάσταση απόλυτης ή σχετικής παρακμής. Επιπλέον, το μερίδιο αγοράς της Petrogal στη σχετική αγορά εκ διυλιστηρίου δεν είναι τόσο υψηλό, ώστε να αποτελέσει αντικείμενο αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς. Η αντικατάσταση των εισαγωγών βαριάς νάφθας για τον κλάδο παραγωγής αρωματικών υδρογονανθράκων έχει περιορισμένες συνέπειες στους προμηθευτές του ΕΟΧ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ήρε την αρχική αμφιβολία της ότι οι αρνητικές τομεακές επιπτώσεις της ενίσχυσης δεν θα μπορούσαν να εξισορροπηθούν με την προσδοκώμενη συνεισφορά στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Άλλες γενικές διατάξεις

- (257) Σύμφωνα με την παράγραφο 9 των ΚΓΠΕ, η Petrogal δεν είναι προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων⁽⁵⁹⁾.
- (258) Σύμφωνα με την παράγραφο 39 των ΚΓΠΕ, η συνεισφορά της ίδιας της Petrogal στις επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνει το 25 % (βλέπε αιτιολογική σκέψη 36 ανωτέρω).
- (259) Σύμφωνα με την παράγραφο 50 των ΚΓΠΕ, οι επιλέξιμες δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου υπολογίζονται βάσει των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 35 ανωτέρω).
- (260) Σύμφωνα με τις παραγράφους 71-75 των ΚΓΠΕ, τηρούνται οι κανόνες σώρευσης των ενισχύσεων (βλέπε αιτιολογική σκέψη 43 ανωτέρω).

⁽⁵⁹⁾ ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2.

- (261) Σύμφωνα με την παράγραφο 40 των ΚΓΠΕ, η χορήγηση της ενίσχυσης εξαρτάται από τη διατήρηση του επενδυτικού σχεδίου από τη Petrogal στις εν λόγω περιφέρειες για ελάχιστη περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών από την ολοκλήρωσή του.
- (262) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση συνάδει με τις γενικές διατάξεις των ΚΓΠΕ.

6.5. Συμβατότητα με τα κριτήρια για μεγάλα επενδυτικά σχέδια — έλεγχος των αμφιβολιών που διατυπώθηκαν στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας

Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο

- (263) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσον το επενδυτικό σχέδιο μπορεί να θεωρηθεί ενιαίο επενδυτικό σχέδιο κατά την έννοια της παραγράφου 60 των ΚΓΠΕ, παρά το γεγονός ότι τα δύο διυλιστήρια δεν βρίσκονται σε άμεση γεωγραφική εγγύτητα μεταξύ τους.
- (264) Μολονότι δεν υπάρχει γεωγραφική εγγύτητα μεταξύ των δύο διυλιστηρίων, η Πορτογαλία θεωρεί ότι υπάρχουν αξιολογοί οικονομικοί, λειτουργικοί και στρατηγικοί δεσμοί μεταξύ τους. Χωρίς την επένδυση στη μονάδα απόσταξης υπό κενό στο Matosinhos, η σχετική επένδυση στη μονάδα υδρογονοπυρόλυσης στο Sines δεν θα ήταν δυνατή, λόγω του κινδύνου συχνών ελλείψεων στην αγορά πετρελαίου εσωτερικής καύσης κενού (πρώτη ύλη για τη μονάδα υδρογονοπυρόλυσης). Κατά συνέπεια, η Πορτογαλία θεωρεί ότι οι ισχυροί λειτουργικοί δεσμοί καθιστούν τα διυλιστήρια αδιαιρέτα από οικονομική άποψη.
- (265) Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 αμφισβητεί αυτή την προσέγγιση, διότι θεωρεί ότι τα πάγια περιουσιακά στοιχεία του επενδυτικού σχεδίου είναι διαιρετά από οικονομική άποψη.
- (266) Σε μία από τις παρατηρήσεις τρίτων μερών στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας διευκρινίζεται ότι η αύξηση της παραγωγής βαριάς νάφθας είναι αποφασιστικής σημασίας για την πραγματοποίηση επένδυσης από τον όμιλο La Seda στο Sines. Η Επιτροπή επαλήθευσε εάν η επένδυση της La Seda μπορούσε να αποτελέσει ενιαίο επενδυτικό σχέδιο σε συνδυασμό με την επένδυση στο Matosinhos. Η Πορτογαλία επιβεβαίωσε ότι η αύξηση της παραγωγής βαριάς νάφθας θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τις εσωτερικές ανάγκες της Petrogal και ότι η βαριά νάφθα δεν θα πωλείται σε τρίτους. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το επενδυτικό σχέδιο σε συνδυασμό με εκείνο της La Seda δεν αποτελεί ενιαίο επενδυτικό σχέδιο.
- (267) Η παράγραφος 60 των ΚΓΠΕ στοχεύει επενδυτικά σχέδια που υποδιαιρούνται σε υποσχέδια προκειμένου να αποφευχθεί ο μηχανισμός προσαρμογής βάσει κλίμακας που μειώνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που μπορεί να εφαρμοστεί σε επενδυτικά σχέδια άνω των 50 εκατ. ευρώ. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή έχει ελέγξει ότι το επίπεδο της εφαρμοζόμενης έντασης ενίσχυσης (12,43 % σε καθαρή πραγματική αξία — ΚΠΑ) είναι χαμηλότερο από τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που έπρεπε να έχει εφαρμοστεί στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο θεωρείτο ενιαίο επενδυτικό σχέδιο (14,28 % σε ΚΠΑ) και, ως εκ τούτου, είναι χαμηλότερη από τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης από την οποία θα μπορούσαν

να είχαν επωφεληθεί τα δύο σχέδια, χωριστά. Ως εκ τούτου, τηρήθηκε η μέγιστη ένταση ενίσχυσης, ακόμη και στην περίπτωση ενιαίου επενδυτικού σχεδίου, και η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν είναι απαραίτητο να αποφασιστεί αν τα δύο σχέδια στο Sines και στο Matosinhos αποτελούν ή όχι ενιαίο επενδυτικό σχέδιο, παρά τη γεωγραφική τους απόσταση, δεδομένου ότι το αποτέλεσμα δεν προδικάζει την αξιολόγηση της συμβατότητας της ενίσχυσης βάσει των ΚΓΠΕ.

Ένταση ενίσχυσης

- (268) Ο υπολογισμός της έντασης ενίσχυσης σύμφωνα με την παράγραφο 67 των ΚΓΠΕ εξαρτάται από την αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου, δηλαδή αν πρόκειται για ένα ενιαίο επενδυτικό σχέδιο ή για δύο χωριστά επενδυτικά σχέδια. Στην τελευταία περίπτωση, εάν οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στις δύο τοποθεσίες εξεταστούν χωριστά, στον υπολογισμό της έντασης ενίσχυσης θα ληφθούν υπόψη τα δύο διαφορετικά τυποποιημένα περιφερειακά ανώτατα όρια περιφερειακών ενισχύσεων που ισχύουν για το Sines (40 %) και για το Matosinhos (30 %).
- (269) Όπως γνωστοποίησε η Πορτογαλία, το συνολικό ποσό των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών για το επενδυτικό σχέδιο ανέρχεται σε 1 058 934 146 ευρώ (εκ των οποίων [] ευρώ για την επένδυση στο Sines και [] ευρώ για την επένδυση στο Matosinhos) σε ονομαστική αξία.
- (270) Η καθαρή παρούσα αξία της επένδυσης στο Sines ανέρχεται σε [] ευρώ για προβλεπόμενο ποσό ενίσχυσης [] ευρώ σε καθαρή παρούσα αξία, που αντιστοιχεί, στην περίπτωση του διυλιστηρίου αυτού σε ένταση ενίσχυσης ίση με 13,12 % σε Ακαθάριστα Ισοδύναμα Επιχορήγησης (ΑΙΕ), δηλαδή σε επίπεδο χαμηλότερο από την προσαρμοσμένη μέγιστη ένταση ενίσχυσης 15,94 %.
- (271) Η καθαρή παρούσα αξία της επένδυσης στο Matosinhos ανέρχεται σε [] ευρώ για προβλεπόμενο ποσό ενίσχυσης [] ευρώ σε καθαρή παρούσα αξία, που αντιστοιχεί, στην περίπτωση αυτού του διυλιστηρίου σε ένταση ενίσχυσης ίση με 10,66 % σε Ακαθάριστα Ισοδύναμα Επιχορήγησης (ΑΙΕ), δηλαδή σε επίπεδο χαμηλότερο από την προσαρμοσμένη μέγιστη ένταση ενίσχυσης 14,68 %.
- (272) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή έλεγξε την ένταση ενίσχυσης στις δύο περιφέρειες, η διαφέρει ανερχόμενη σε 40 % στο Sines και 30 % στο Matosinhos, και στη συνέχεια υπολόγισε εκ νέου τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης σταθμίζοντας τις εντάσεις ενίσχυσης κατ' αναλογία με την επένδυση (σε καθαρή παρούσα αξία) στην αντίστοιχη περιφέρεια σε σχέση με τη συνολική επένδυση. Το αποτέλεσμα ισούται με ένταση ενίσχυσης 37,18 %, που αντιστοιχεί σε προσαρμοσμένη μέγιστη ένταση ενίσχυσης 14,21 %.
- (273) Ακόμη και αν το επενδυτικό σχέδιο είχε χαρακτηριστεί ενιαίο επενδυτικό σχέδιο, η καθαρή παρούσα αξία της συνολικής επενδυτικής δαπάνης θα ανερχόταν σε 974 064 894 ευρώ. Η συνολική προβλεπόμενη ενίσχυση ανέρχεται σε 121 091 314 ευρώ σε καθαρή παρούσα αξία, που αντιστοιχεί σε ένταση ενίσχυσης 12,43 % ΑΙΕ, η οποία είναι χαμηλότερη από τον προηγούμενο υπολογισμό της προσαρμοσμένης μέγιστης έντασης ενίσχυσης 14,21 %.

(274) Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι η ένταση ενίσχυσης σε ΑΙΕ μπορεί να μειωθεί σε επίπεδο χαμηλότερο από την προσαρμοσμένη μέγιστη ένταση ενίσχυσης σύμφωνα με τους κανόνες προοδευτικής μείωσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι η προτεινόμενη ένταση ενίσχυσης για το επενδυτικό σχέδιο συνάδει με την παράγραφο 67 των ΚΓΠΕ.

(275) Η Πορτογαλία διαβεβαίωσε ότι δεν πρέπει να γίνει υπέρβαση ούτε του μέγιστου ποσού ενίσχυσης ούτε της μέγιστης έντασης ενίσχυσης που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση, ακόμη και σε περίπτωση που οι επιλέξιμες δαπάνες διαμορφωθούν σε ανώτερο ή κατώτερο επίπεδο.

Αξιολόγηση σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ

(276) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για ορισμένα θέματα σχετικά με την αξιολόγηση της ενίσχυσης σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ. Τα θέματα αυτά έχουν ως εξής:

— κατά πόσον τα σχετικά με το επενδυτικό σχέδιο προϊόντα είναι αποκλειστικά το ντίζελ και η βαριά νάφθα, όπως ισχυρίζεται η Πορτογαλία, ή περιλαμβάνονται επίσης και άλλα προϊόντα διύλισης, δεδομένης της δυνατότητας υποκατάστασης των προϊόντων διύλισης από την πλευρά της προσφοράς και του γεγονότος ότι η βαριά νάφθα μπορεί να θεωρηθεί ως ενδιάμεσο προϊόν κατά την έννοια της παραγράφου 69 των ΚΓΠΕ,

— κατά πόσον η σχετική αγορά προϊόντων είναι στο επίπεδο εκ διυλιστηρίου τόσο για το ντίζελ όσο και τη βαριά νάφθα, όπως υποστηρίχθηκε από την Πορτογαλία,

— κατά πόσον η σχετική γεωγραφική αγορά για τα σχετικά προϊόντα πρέπει να προσδιορίζεται σε εθνικό ή σε περιφερειακό επίπεδο (βηρικής Χερσονήσου) ή στο επίπεδο του ΕΟΧ,

— κατά πόσον ο δικαιούχος, δηλαδή η Petrogal και οι όμιλοι Galp Energia και ENI στους οποίους ανήκει η Petrogal, διαθέτουν μερίδιο αγοράς πάνω από το 25 % των σχετικών αγορών [στοιχείο α) του παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ],

— κατά πόσον για όλα τα σχετικά προϊόντα, η παραγωγική ικανότητα που δημιουργεί το επενδυτικό σχέδιο αντιπροσωπεύει πάνω από το 5 % κάθε σχετικής αγοράς, με βάση τα στοιχεία της φαινομένης κατανάλωσης και, στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατά πόσον το μέσο ετήσιο ποσοστό αύξησης της φαινομένης κατανάλωσης του προϊόντος κατά τα τελευταία πέντε έτη είναι χαμηλότερο από το μέσο ετήσιο ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ στο πλαίσιο του ΕΟΧ.

(277) Στις αιτιολογικές σκέψεις 278 έως 311, η Επιτροπή επανεξετάζει αν έχει σημειωθεί υπέρβαση των κατωτάτων ορίων σύμφωνα με τα κριτήρια των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68, ώστε να αποφασίσει αν απαιτείται ή όχι αναλυτική αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου. Πρώτον, εξετάζονται τα προϊόντα που έχουν σχέση με το επενδυτικό σχέδιο. Δεύτερον, προσδιορίζονται οι σχετικές αγορές προϊόντων. Τρίτον, πραγματοποιείται ανάλυση για να εκτιμηθεί αν η αξιολόγηση πρέπει να πραγματοποιείται στο επίπεδο εκ διυλιστηρίου, λιανικής ή χονδρικής. Στις αιτιολογικές σκέψεις 312 έως 344, προσδιορίζονται η αγορά προϊόντος και η σχετική γεωγραφική αγορά, σύμφωνα με τις οποίες η σχετική αγορά προϊόντος εκτιμάται σε σχέση με το μερίδιο αγοράς που κατέχει η Petrogal. Τέλος, η αξιολόγηση προσδιορίζει εάν η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας υπερβαίνει το 5 % της σχετικής φαινομένης κατανάλωσης στον τομέα του ΕΟΧ σε μια αγορά όπου παρατηρείται φθίνουσα αύξηση της φαινομένης κατανάλωσης στον ΕΟΧ για τα σχετικά προϊόντα.

Προϊόντα σχετικά ή προϊόντα που θεωρούνται σχετικά από το επενδυτικό σχέδιο

(278) Η παράγραφος 69 των ΚΓΠΕ προβλέπει τα εξής: «Ως σχετικά προϊόντα νοούνται κατά κανόνα τα προϊόντα που προβλέπονται στο επενδυτικό σχέδιο. Εάν το σχέδιο αναφέρεται σε ενδιάμεσο προϊόν και ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής δεν πωλείται στη αγορά, το σχετικό προϊόν μπορεί να είναι το προϊόν του επομένου σταδίου παραγωγής ...». Στην υποσημείωση 64 της ίδιας παραγράφου ορίζεται ότι «Εάν ένα επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει την παραγωγή πολλών διαφορετικών προϊόντων, θα πρέπει να εξετάζεται κάθε προϊόν χωριστά.».

(279) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι το ντίζελ και η βαριά νάφθα είναι τα προϊόντα που αφορά άμεσα το επενδυτικό σχέδιο. Δεδομένου ότι, κατά τα φαινόμενα, το σύνολο της παραγωγής βαριάς νάφθας χρησιμοποιήθηκε από την Petrogal για την παραγωγή παραγώγων νάφθας, τα παράγωγα νάφθας θεωρούνται επίσης σχετικά προϊόντα. Η Επιτροπή επιβεβαίωσε επίσης τον ισχυρισμό της Πορτογαλίας ότι τα άλλα οριζόντια συναφή προϊόντα που παράγονται από τα διυλιστήρια [βενζίνη, υγραέριο (LPG), μαζούτ, καύσιμο αεριωθούμενων και ασφαλτός] δεν είχαν σχέση με το επενδυτικό σχέδιο.

(280) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις εξηγήσεις της Πορτογαλίας, δηλαδή ότι τα διυλιστήρια λειτουργούν με βάση ένα σύστημα παραγωγής πολλαπλών προϊόντων, σύμφωνα με το οποίο ο συντελεστής παραγωγής, το αργό πετρέλαιο, μετατρέπεται σε πολυάριθμα ενδιάμεσα προϊόντα (όπως: βαριά νάφθα, πετρέλαιο εσωτερικής καύσης κενού) και τελικά προϊόντα (όπως: βενζίνη και ντίζελ). Πολλά από τα ενδιάμεσα προϊόντα επαναχρησιμοποιούνται αμέσως στα διάφορα στάδια της διαδικασίας διύλισης ως συντελεστές παραγωγής («υλικά τροφοδοσίας/πρώτες ύλες»), ενώ τα υπόλοιπα ενδιάμεσα προϊόντα πωλούνται στην αγορά ή χρησιμοποιούνται ως συντελεστές παραγωγής στην πετροχημική βιομηχανία πρώτης γενιάς. Για παράδειγμα, η βαριά νάφθα χρησιμοποιείται για την παραγωγή αρωματικών υδρογονανθράκων. Η τεχνική λειτουργία παραγωγής εξαρτάται κυρίως από

το είδος του αργού πετρελαίου που χρησιμοποιείται (σε ορισμένες εγκαταστάσεις, δεν μπορεί να γίνει η επεξεργασία όλων των ειδών αργού πετρελαίου) και από την ακριβή τεχνική διάταξη του διυλιστηρίου. Ένα διυλιστήριο που αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση του κέρδους προσπαθεί να βελτιστοποιήσει τα κέρδη του σε ολόκληρο το εύρος των προϊόντων, καλούμενο «περιθώριο διύλισης», προσαρμόζοντας την παραγωγή των διαφόρων προϊόντων που προκύπτουν από τις επεξεργασίες αυτές, λαμβάνοντας υπόψη τους τεχνικούς περιορισμούς που συνδέονται με την παραγωγή (και επίσης με το είδος του αργού πετρελαίου), καθώς και τις τιμές των εισροών και των εκροών. Ωστόσο, οι δυνατότητες προσαρμογής της διάταξης υφιστάμενου διυλιστηρίου είναι εξαιρετικά περιορισμένες χωρίς συμπληρωματικές επενδύσεις.

- (281) Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, ο τομέας των διυλιστηρίων έχει αντιμετωπίσει διαρθρωτικές αλλαγές. Τα ελαφρύτερα είδη αργού πετρελαίου καθίστανται όλο και πιο σπάνια και αντικαθίστανται όλο και περισσότερο από βαρύτερα είδη αργού πετρελαίου. Ταυτόχρονα, η ζήτηση της αγοράς για ντίζελ (που αντικαθιστά όλο και περισσότερο τη βενζίνη κίνησης) αυξάνεται ραγδαία. Αντίθετα, η ζήτηση μαζούτ, που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και για τις θαλάσσιες μεταφορές, μειώνεται συνεχώς και αναμένεται να μειωθεί ακόμη περισσότερο λόγω της αντικατάστασης του μαζούτ στις ανωτέρω χρήσεις από πιο φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες. Η ΕΕ είναι καθαρός εισαγωγέας ντίζελ και εξαγωγέας βενζίνης (κυρίως στην αμερικανική αγορά, η οποία προβλέπεται να συρρικνωθεί).
- (282) Όπως εξηγήθηκε από την Πορτογαλία και επιβεβαιώθηκε από τους ανταγωνιστές αριθ. 1 και αριθ. 2, η οικονομική κινητήρια δύναμη του επενδυτικού σχεδίου είναι, αφενός, να επιτρέψει στα διυλιστήρια να επεξεργάζονται βαρύτερα είδη αργού πετρελαίου και, αφετέρου, να μετατρέψει τη διάταξή τους κατά τέτοιον τρόπο ώστε να μπορούν να παράγουν περισσότερο ντίζελ και λιγότερο μαζούτ.
- (283) Όπως περιγράφεται στο τμήμα 2.2, το ντίζελ και η βαριά νάφθα είναι τα προϊόντα τα οποία αφορά άμεσα το επενδυτικό σχέδιο. Πράγματι, το επενδυτικό σχέδιο θα αυξήσει την παραγωγή ντίζελ (εις βάρος του μαζούτ), καθώς και την παραγωγή βαριάς νάφθας, η οποία σύμφωνα με την Πορτογαλία αποτελεί τεχνικά αναπόφευκτο παράπλευρη συνέπεια. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τον ισχυρισμό της Πορτογαλίας ότι τα άλλα οριζόντια συναφή προϊόντα που παράγονται από τα διυλιστήρια (βενζίνη, υγραέριο, μαζούτ, καύσιμο αεριωθούμενων και άσφαλτος) δεν έχουν σχέση με το επενδυτικό σχέδιο.
- (284) Ωστόσο, στην επίσημη έρευνα η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι η επένδυση που πραγματοποιήθηκε στο Matosinhos για τη νέα μονάδα απόσταξης υπό κενό και τη νέα μονάδα ιξωδολύσης θα οδηγήσει επίσης στην παραγωγή πετρελαίου εσωτερικής καύσης κενού. Η αύξηση της παραγωγής ντίζελ θα πραγματοποιηθεί στο διυλιστήριο Sines, όπου η νέα μονάδα υδρογονοπυρόλυσης θα χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης κενού που παράγεται στα διυλιστήρια του Matosinhos και του Sines. Κατά συνέπεια, το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης κενού πρέπει επίσης να θεωρηθεί προϊόν που συνδέεται άμεσα με την επένδυση, δεδομένου ότι το επενδυτικό σχέδιο θα οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής στο διυλιστήριο Matosinhos.
- (285) Η Πορτογαλία ανέφερε στις παρατηρήσεις της ότι το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης κενού θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά ως πρώτη ύλη/υλικό τροφοδοσίας της μονάδας υδρογονοπυρόλυσης στο Sines. Επομένως, θα πρέπει να θεωρηθεί ως ενδιάμεσο προϊόν για την αύξηση της παραγωγής ντίζελ και δεν θα πρέπει να αξιολογείται χωριστά. Η Πορτογαλία δήλωσε επίσης ότι η αναγκαία σταθερή και ασφαλής τροφοδοσία σε πρώτες ύλες μονάδας υδρογονοπυρόλυσης του ίδιου μεγέθους με αυτή στο Sines δεν μπορεί να εξασφαλιστεί με την αγορά των απαιτούμενων ποσοτήτων στην αγορά. Αυτό οφείλεται στο πολύ περιορισμένο μέγεθος και στην υψηλή αστάθεια της ανοικτής αγοράς πρώτων υλών κενού, που είναι η αγορά «spot». Κατά συνέπεια, δεν αποκλείεται η προσφυγή σε τρίτο μέρος όσον αφορά την προμήθεια πετρελαίου εσωτερικής καύσης κενού από τα διυλιστήρια στο Matosinhos και στο Sines.
- (286) Η Επιτροπή δέχεται ότι το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης κενού μπορεί να θεωρηθεί ως ενδιάμεσο προϊόν και ότι σημαντικό μέρος της παραγωγής πετρελαίου εσωτερικής καύσης κενού δεν πωλείται στην αγορά (χωρίς να αποκλείεται ενδεχόμενος εφοδιασμός του από τρίτο μέρος). Στην περίπτωση αυτή, όπως ορίζεται στην παράγραφο 69 των ΚΓΠΕ, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, όσον αφορά τη νέα μονάδα απόσταξης υπό κενό και τη νέα μονάδα ιξωδολύσης στο Matosinhos, το σχετικό προϊόν είναι αυτό του επομένου σταδίου παραγωγής, δηλαδή το ντίζελ.
- (287) Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι τα υπολείμματα υδρογονοπυρόλυσης θα μπορούσαν να θεωρηθούν προϊόντα σχετικά με το επενδυτικό σχέδιο (βλέπε αιτιολογική σκέψη 92). Δεδομένου ότι η Πορτογαλία έχει εξηγήσει ότι, η χρησιμοποίηση της τεχνολογίας isocracking καθιστά την παραγωγή αυτών των υπολειμμάτων σχεδόν ασήμαντη (βλέπε αιτιολογική σκέψη 183), η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη τα υπολείμματα υδρογονοπυρόλυσης ως σχετικό προϊόν.
- (288) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσον το ντίζελ και η νάφθα ήταν τα μοναδικά σχετικά προϊόντα, επισημαίνοντας συγκεκριμένα το γεγονός ότι η νάφθα μπορεί να θεωρηθεί ως ενδιάμεσο προϊόν, κατά την έννοια της παραγράφου 69 των ΚΓΠΕ και ότι τα παράγωγα νάφθας θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως σχετικά προϊόντα για τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν τα κριτήρια των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68.
- (289) Η Πορτογαλία υπέβαλε τις ακόλουθες επεξηγήσεις:
- Ο όρος νάφθα καλύπτει τόσο τη βαριά όσο και την ελαφρά νάφθα. Τα δύο αυτά προϊόντα δεν μπορούν να αντικαταστήσουν το ένα το άλλο ούτε στο στάδιο της παραγωγής ούτε στο στάδιο της χρησιμοποίησής τους.
 - Η βαριά νάφθα είναι προϊόν που χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη στις διαδικασίες διύλισης και στην παραγωγή ευρύτατου φάσματος χημικών προϊόντων και όχι μόνο για την παραγωγή αρωματικών υδρογονανθράκων.
 - Το επενδυτικό σχέδιο συνεπάγεται την επιπλέον παραγωγή βαριάς νάφθας στο Sines: η παραγωγή βαριάς νάφθας στο διυλιστήριο του Sines θα αυξάνεται κατά [200-250] Ktonnes ανά έτος.

- Το μεγαλύτερο μέρος βαριάς νάφθας που παράγεται στο διυλιστήριο στο Sines μεταφέρεται στο διυλιστήριο της Petrogal στο Matosinhos, όπου υποβάλλεται σε επεξεργασία μαζί με τη βαριά νάφθα που εισάγεται από άλλες χώρες και τη βαριά νάφθα που παράγεται στο ίδιο το Matosinhos ([650-700] Ktonnes κατά μέσο όρο την περίοδο 2007-2009) για να μετατραπεί σε αναμόρφωμα⁽⁶⁰⁾. Η συνολική ποσότητα βαριάς νάφθας που χρησιμοποιήθηκε στο διυλιστήριο Matosinhos για την παραγωγή αναμορφώματος είναι [1 000 - 1 050] τόνοι (μέσος όρος κατά την περίοδο 2007-2009).
 - Από το σύνολο της συμπληρωματικής παραγωγής, δηλαδή [200-250] Ktonnes βαριάς νάφθας στο Sines, [100-150] Ktonnes μεταφέρονται στο Matosinhos (το υπόλοιπο επαναχρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη στη διαδικασία υδρογονοπυρόλυσης στο Sines) για την αντικατάσταση [100-150] Ktonnes εισαγόμενης βαριάς νάφθας. Οι εισαγωγές ύψους [250-300] Ktonnes πριν από την επένδυση μειώθηκαν σε [100-150] Ktonnes, δηλαδή σημειώθηκε μείωση κατά [50-60] %.
 - Το 92 % των εισαγωγών βαριάς νάφθας, το 2009, προέρχονταν από χώρες εκτός ΕΟΧ και το 8 % από τον ΕΟΧ⁽⁶¹⁾.
 - Η παραγωγική ικανότητα βαριάς νάφθας στο διυλιστήριο Matosinhos (μέση παραγωγή κατά την περίοδο 2007-2009: [650-700] Ktonnes) δεν έχει μεταβληθεί από το επενδυτικό σχέδιο.
 - Το αναμόρφωμα είναι ενδιάμεσο προϊόν για την παραγωγή αρωματικών υδρογονανθράκων.
 - Η παραγωγική ικανότητα αναμορφώματος δεν έχει μεταβληθεί από την επένδυση.
 - Το αναμόρφωμα που παράγεται στο Matosinhos χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για τη μονάδα αρωματικών υδρογονανθράκων της Petrogal στο Matosinhos.
 - Η μονάδα αρωματικών υδρογονανθράκων παράγει ευρύ φάσμα πρωτογενών αρωματικών υδρογονανθράκων ή παραγώνων νάφθας, όπως, συγκεκριμένα, βενζόλιο, τολουόλιο, ο-Ξυλένιο, p-Ξυλένιο και διαλύτες.
 - Η παραγωγική ικανότητα της μονάδας αρωματικών υδρογονανθράκων (μέσος όρος πωλήσεων την περίοδο 2007-2009: μεταξύ [400-450] Ktonnes) δεν έχει μεταβληθεί από το επενδυτικό σχέδιο και δεν προβλέπεται καμία επέκταση.
 - Η μονάδα αρωματικών υδρογονανθράκων είναι ανεξάρτητη επιχειρησιακή μονάδα. Η εσωτερική τιμή για τη βαριά νάφθα είναι, και θα εξακολουθήσει να είναι και μετά την επένδυση, η τιμή της εισαγόμενης βαριάς νάφθας. Η τιμή πώλησης του αναμορφώματος στη μονάδα αρωματικών υδρογονανθράκων προσδιορίζεται, για ένα ποσοστό μεταξύ [10-20] %, ως ισοτιμία εισαγωγής της νάφθας (CIF NEW) και, για το υπόλοιπο ποσοστό [80-90] %, ως ισοτιμία εξαγωγής της βενζίνης (RBOB USA), συν το κόστος μεταφοράς από το Sines μέχρι το Πόρτο. Η τιμή αυτή θα εξακολουθήσει να ισχύει και μετά την επένδυση.
 - Το κόστος των πρώτων υλών (βαριάς νάφθας) αντιπροσωπεύει περίπου [90-100] % του συνολικού κόστους παραγωγής αρωματικών υδρογονανθράκων. Η συμπληρωματική παραγωγή βαριάς νάφθας στο Sines αντιπροσωπεύει περίπου το 14 % της συνολικής βαριάς νάφθας που μετατρέπεται σε αναμόρφωμα.
 - Η πώληση, σε τιμές αγοράς, των πρωτογενών αρωματικών υδρογονανθράκων πραγματοποιείται στην αγορά της βιομηχανίας πετροχημικών. Η Petrogal, με μερίδιο αγοράς κάτω από [0-5] %, λειτουργεί παθητικά ως προς τη διαμόρφωση των τιμών στην αγορά αρωματικών υδρογονανθράκων στο πλαίσιο του ΕΟΧ. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της μονάδας αρωματικών υδρογονανθράκων της Petrogal ανερχόταν περίπου σε [] εκατ. ευρώ το 2009. Μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, η συμπληρωματική παραγωγή βαριάς νάφθας στο Sines πρέπει να αυξήσει τον κύκλο εργασιών σε [] % (περίπου σε [] εκατ. ευρώ βάσει του κύκλου εργασιών του 2009).
- (290) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ο ανταγωνιστής αριθ. 1 θεωρεί ότι η βαριά νάφθα είναι ενδιάμεσο προϊόν και ότι η αξιολόγηση θα πρέπει να περιλαμβάνει ως σχετικά προϊόντα τα παράγωγα νάφθας.
- (291) Για να αποφασιστεί κατά πόσον το κριτήριο που προβλέπεται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 πρέπει να εφαρμόζεται για τα παράγωγα νάφθας, απαιτείται ερμηνεία της διατύπωσης της παραγράφου 69 των ΚΓΠΕ. Η παράγραφος 69 ορίζει ότι το σχετικό προϊόν μπορεί να αποτελέσει προϊόν του επομένου σταδίου παραγωγής όταν το προϊόν της επένδυσης είναι ενδιάμεσο προϊόν και σημαντικό μέρος της παραγωγής του δεν διατίθεται στην αγορά. Η διατύπωση αυτή αφορά καταστάσεις κατά τις οποίες το αποτέλεσμα της νόθευσης του ανταγωνισμού λόγω της ενίσχυσης δεν είναι άμεσα αντιληπτό ή είναι μόνο εν μέρει αντιληπτό από τους ανταγωνιστές στην αγορά του ενδιάμεσου προϊόντος, και το αποτέλεσμα αυτό μεταφέρεται στην αγορά του τελικού προϊόντος. Με βάση τις πληροφορίες που παρέχει η Πορτογαλία για τον ορισμό των σχετικών προϊόντων, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση δεν επηρεάζει ούτε την ποσότητα ή το κόστος παραγωγής, ούτε την πρακτική προσδιορισμού τιμών από τη μονάδα αρωματικών υδρογονανθράκων της Petrogal. Επιπλέον, η συμπληρωματική ποσότητα παραγωγής βαριάς νάφθας στο Sines είναι μόνο ήσσονος σημασίας σε σύγκριση με τη συνολική ποσότητα της βαριάς νάφθας που χρησιμοποιείται για την παραγωγή αναμορφώματος. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αγορές αρωματικών υδρογονανθράκων δεν επηρεάζονται καθόλου ή επηρεάζονται μόνο ελάχιστα από την ενίσχυση που χορηγείται στο επενδυτικό σχέδιο (με την έμμεση μείωση της τιμής εισαγωγής νάφθας, βλέπε επόμενο τμήμα).
- (292) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν είναι σκόπιμο να εφαρμοσεί τα κριτήρια που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 για τις αγορές αρωματικών υδρογονανθράκων.
- (293) Παράλληλα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση μπορεί να επηρεάσει την αγορά της νάφθας, στον βαθμό που το επενδυτικό σχέδιο προσφέρει μία λύση αντικατάστασης των εισαγωγών και υποχρεώνει τους προμηθευτές να αναζητήσουν άλλες διεξόδους στην αγορά βαριάς νάφθας. Επομένως, η Επιτροπή εφάρμοσε τα κριτήρια που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 όσον αφορά τη βαριά νάφθα ως σχετικό προϊόν.

⁽⁶⁰⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 135 για πληροφορίες σχετικά με το αναμόρφωμα ως ενδιάμεσο προϊόν.

⁽⁶¹⁾ Το 92 % των εισαγωγών νάφθας της Petrogal προέρχεται από χώρες εκτός του ΕΟΧ (Αγκόλα, Αίγυπτο, Ουκρανία, Λιβύη και Ρωσία) και το 8 % από τη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες.

Σχετικές αγορές προϊόντων

- (294) Η παράγραφος 69 των ΚΓΠΕ ορίζει ότι η σχετική αγορά προϊόντος περιλαμβάνει το σχετικό προϊόν και τα υποκατάστατά του τα οποία θεωρούνται υποκατάστατα είτε από τον καταναλωτή (λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του προϊόντος, των τιμών και της σκοπούμενης χρήσης) είτε από τον παραγωγό (μέσω της ευελιξίας των εγκαταστάσεων παραγωγής).
- (295) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποφασίσει κατηγορηματικά όσον αφορά τη σχετική αγορά για τα εν λόγω προϊόντα, λόγω των δυσκολιών που αντιμετώπισε κατά την κατάρτιση του καταλόγου των σχετικών προϊόντων.

Ντίζελ

- (296) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, από την πλευρά του καταναλωτή, δεν υπήρχαν υποκατάστατα προϊόντων ντίζελ. Ωστόσο, από την πλευρά της προσφοράς διατυπώθηκαν αμφιβολίες όσον αφορά τη δυνατότητα υποκατάστασης της παραγωγής ντίζελ, δεδομένου ότι η ευελιξία των εγκαταστάσεων παραγωγής θα μπορούσε να οδηγήσει στην παραγωγή άλλων ειδών προϊόντων (κυρίως βενζίνης) με την τροποποίηση των διατάξεων των διυλιστηρίων.
- (297) Για να διασκεδαστούν αυτές οι αμφιβολίες, η Πορτογαλία υποστήριξε ότι στην απόφαση⁽⁶²⁾ συγκέντρωσης που εξέδωσε η Επιτροπή, γίνεται αναφορά σε ένα διαφορετικό πλαίσιο στο οποίο η έλλειψη ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στις αγορές βενζίνης και ντίζελ ήταν πολύ λιγότερο σημαντική από ό, τι σήμερα και ότι, ως εκ τούτου, υπήρχε ακόμη η δυνατότητα κάποιας ευελιξίας όσον αφορά τη μετατροπή της παραγωγής. Ωστόσο, από το 2000, σύμφωνα με την Πορτογαλία, με τη σημαντική αύξηση της ζήτησης ντίζελ αυτά τα επίπεδα επιλογής δεν υφίστανται πλέον και σήμερα δεν υπάρχει πρόσθετη παραγωγική ικανότητα για την ικανοποίηση της ζήτησης.
- (298) Μολονότι η εξήγηση αυτή δεν αποκλείει τελείως το ενδεχόμενο να μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι εγκαταστάσεις παραγωγής ντίζελ για την παραγωγή βενζίνης, η υπόθεση ότι μια επιχείρηση θα μπορούσε να δαπανήσει πάνω από 1 δισεκατ. ευρώ για να αυξήσει την ικανότητά της για παραγωγή βενζίνης, ενώ στην Ευρώπη υπάρχει πλεονάζουσα προσφορά όσον αφορά την παραγωγή του σχετικού προϊόντος δεν φαίνεται πολύ ρεαλιστική. Διάφορες μελέτες⁽⁶³⁾ επισημαίνουν την πτώση της ζήτησης για βενζίνη και βαρύ μαζούτ [υπολείμματα διύλισης πετρελαίου] και την αύξηση της ζήτησης ντίζελ στην ευρωπαϊκή αγορά καυσίμων κίνησης. Αυτή η μεταστροφή στη δομή της ζήτησης εκφράστηκε, στο επίπεδο των διυλιστηρίων, με την πλεονασματική παραγωγή προϊόντων τα οποία πλήττονται από τη μείωση ζήτησης και αξίας, και από την ανεπαρκή παραγωγή προϊόντων

αυξανόμενης ζήτησης και αξίας⁽⁶⁴⁾. Η κατανάλωση βενζίνης στην Ευρώπη προβλέπεται ότι θα μειωθεί σημαντικά κατά την περίοδο 2010-2030, λόγω της μετάβασης σε ντίζελ των αυτοκινήτων που χρησιμοποιούν βενζίνη και της υιοθέτησης εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Οι διαθέσιμες μελέτες δείχνουν επίσης ότι η ζήτηση βενζίνης πρόκειται να μειωθεί λόγω της χρησιμοποίησης ενεργειακά αποδοτικότερων αυτοκινήτων στις ΗΠΑ (που είναι η κυριότερη εξαγωγική αγορά για το ευρωπαϊκό πλεόνασμα) και του ρόλου που αναμένεται να διαδραματίσουν στο μέλλον τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

- (299) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση επένδυσης και με βάση τη μεσοπρόθεσμη τάση της αγοράς προϊόντων, το σχετικό προϊόν, και από την πλευρά της προσφοράς, πρέπει να είναι το ντίζελ.

Νάφθα και παράγωγα νάφθας

- (300) Σύμφωνα με την εξέταση των σχετικών προϊόντων, η δεύτερη σχετική αγορά προϊόντων που πρέπει να εξεταστεί είναι η αγορά βαριάς νάφθας. Στο διυλιστήριο Sines, η παραγωγή βαριάς νάφθας είναι υποπροϊόν της παραγωγής ντίζελ, που είναι η κινητήρια δύναμη της επένδυσης. Η βαριά νάφθα χρησιμοποιείται για την παραγωγή ευρύτατου φάσματος χημικών προϊόντων και όχι μόνο για την παραγωγή αρωματικών υδρογονανθράκων. Στις γενικές χρήσεις της, δεν μπορεί να αντικατασταθεί από κανένα προϊόν υποκατάστασης. Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι η αγορά προϊόντων που θα πρέπει να εξεταστεί με βάση τα κριτήρια των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68 πρέπει να είναι η αγορά βαριάς νάφθας.
- (301) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι σχετικές αγορές προϊόντων, όσον αφορά τα κριτήρια των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68, είναι οι αγορές ντίζελ και βαριάς νάφθας. Για λόγους ενημέρωσης, θα παρασχεθούν επίσης κατάλληλες πληροφορίες για τα παράγωγα νάφθας.

Επίπεδο στο οποίο πρέπει να διενεργείται η αξιολόγηση της αγοράς

- (302) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να καταλήξει σε συμπέρασμα σχετικά με το επίπεδο στο οποίο πρέπει να διενεργείται η αξιολόγηση αυτών των αγορών, δηλαδή στο επίπεδο εκ διυλιστηρίου ή στο επίπεδο χονδρικής ή λιανικής πώλησης.
- (303) Οι ανταγωνιστές αριθ. 1 και 2 είναι της γνώμης ότι η αγορά των σχετικών προϊόντων θα πρέπει να επεκταθεί στη λιανική και χονδρική πώληση ντίζελ (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 93 και 116). Όσον αφορά την Πορτογαλία, το ορθό επίπεδο αξιολόγησης, στις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων, είναι το επίπεδο εκ διυλιστηρίου. Οι διατάξεις των ΚΓΠΕ δεν προσδιορίζουν τα επίπεδα στα οποία πρέπει να εφαρμόζονται το κριτήριο των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68 και ιδίως το κριτήριο του στοιχείου α) της παραγράφου 68.

⁽⁶²⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 7ης Αυγούστου 1996, σχετικά με την υπόθεση συγκέντρωσης COMP/M.727, BP/Mobil (EE C 381 της 17.12.1996, σ. 8).

⁽⁶³⁾ Η Πορτογαλία αναφέρεται κυρίως σε διάφορες εκθέσεις που έχουν συνταχθεί από τους Purvin and Gertz, για παράδειγμα στην έκθεση με τίτλο «Global Petroleum Market Outlook» Μάρτιος 2011.

⁽⁶⁴⁾ Όπως περιγράφεται στις σελίδες 46 και 47 της έκθεσης που συντάχθηκε για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τον Pöyry με τίτλο «Survey of the competitive aspects of oil and oil product markets in the EU», Δεκέμβριος 2009. Η μελέτη αυτή δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Γενική Διεύθυνση Ενέργειας: http://ec.europa.eu/energy/oil/studies/oil_en.htm.

(304) Ανάλογα με το θέμα που πρέπει να εξεταστεί, και την υποκείμενη θεωρία της ζημίας, η πολιτική ανταγωνισμού αξιολογεί την ανταγωνιστική κατάσταση των αγορών σε διάφορα επίπεδα: μεταποίησης, διανομής (χονδρικής) και λιανικής. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο της αυτοκινητοβιομηχανίας, οι παράγοντες της αγοράς είναι οι καταναλωτές και οι μεμονωμένοι έμποροι αυτοκινήτων στο επίπεδο λιανικής, οι έμποροι αυτοκινήτων και οι διανομείς στο επίπεδο χονδρικής και οι διανομείς και οι αυτοκινητοβιομηχανίες στο επίπεδο παραγωγής. Για τα προϊόντα που εμπίπτουν στην απόφαση αυτή, οι παράγοντες της αγοράς είναι, για παράδειγμα, οι ιδιοκτήτες αυτοκινήτων και τα πρατήρια καυσίμων για την αγορά λιανικής, τα πρατήρια βενζίνης και οι διανομείς για την αγορά χονδρικής και τα διυλιστήρια και διανομείς για την αγορά εκ διυλιστηρίου.

(305) Το επίπεδο παραγωγής, στην παρούσα απόφαση, αντιστοιχεί στο επίπεδο εκ διυλιστηρίου. Η Πορτογαλία επιβεβαίωσε ότι η αγορά εκ διυλιστηρίου είναι ισοδύναμη με τη συνολική αγορά ντίζελ. Σύμφωνα με την Πορτογαλία, η έννοια «πωλήσεις εκ διυλιστηρίου» περιλαμβάνει όλες τις πωλήσεις μεγάλων παρτίδων που πραγματοποιούνται με βάση την τιμή spot (απευθείας στην πύλη του διυλιστηρίου) σε εταιρείες πετρελαιοειδών (συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων που ανήκουν στην ίδια την Galp Energia), σε εμπόρους, μεταπωλητές ή μεγάλους βιομηχανικούς καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών ντίζελ⁽⁶⁵⁾. Στην Πορτογαλία, οι πωλήσεις εκ διυλιστηρίου καλύπτουν όλες τις εκ διυλιστηρίου πωλήσεις της Petrogal μείον τις εξαγωγές και τις εισαγωγές στο πορτογαλικό έδαφος. Επομένως, από την πλευρά της προσφοράς στο επίπεδο της αγοράς εκ διυλιστηρίου στην Πορτογαλία περιλαμβάνονται τα διυλιστήρια της Petrogal και άλλα μη πορτογαλικά διυλιστήρια τα οποία εξάγουν τα προϊόντα τους στην Πορτογαλία και, λόγω χάρη, από την πλευρά της ζήτησης αγοράς ντίζελ, περιλαμβάνονται οι διάφορες αλυσίδες διανομής καυσίμων, όπως η Petrogal, η Repsol, η CEPESA και η BP οι οποίες αγοράζουν ή εφοδιάζονται από την Petrogal ή εισάγουν ντίζελ από άλλες χώρες.

(306) Ο βασικός στόχος του ελέγχου των επενδυτικών ενισχύσεων δεν είναι η προστασία των καταναλωτών (ή των εμπόρων) από τις ανεπιθύμητες συνέπειες ανταγωνιστικών συμπεριφορών, όπως η μείωση των προσόδων των καταναλωτών μέσω της επιβολής μονοπωλιακών τιμών από συμπράξεις ή παράγοντες της αγοράς που προβαίνουν σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης τους. Στην πραγματικότητα, η επενδυτική ενίσχυση επιτρέπει την αύξηση της παραγωγής που διοχετεύεται στην αγορά, και έτσι οδηγεί σε μείωση των τιμών, γεγονός το οποίο, εκ πρώτης όψεως, είναι προς όφελος των καταναλωτών, τουλάχιστον σε βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη βάση.

(307) Ο στόχος που επιδιώκεται με τον έλεγχο της επενδυτικής ενίσχυσης είναι κυρίως η προστασία των λοιπών παραγωγών και των οικονομικών των λοιπών κρατών μελών από υπερβολικά στρεβλωτικές επιπτώσεις της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές (δηλαδή, πέρα από το επίπεδο νόθευσης που θεωρείται συμβατό με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης). Αυτό το είδος ανταγωνισμού μεταξύ παραγωγών γίνεται στο επίπεδο της μεταποίησης ενώ, στην προκειμένη περίπτωση, ο ανταγωνισμός μεταξύ των διυλιστηρίων γίνεται στο επίπεδο των πωλήσεων εκ διυλιστηρίου.

(308) Ενώ τα τυποποιημένα ανώτατα όρια περιφερειακών ενισχύσεων που προβλέπονται στους χάρτες περιφερειακών ενισχύσεων και η προοδευτική μείωση της έντασης των ενισχύσεων που εφαρμόζεται σε μεγάλα επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με την παράγραφο 60 των ΚΓΠΕ, έχουν σκοπό να επιβάλλουν τυποποιημένο επίπεδο σταδιακής προστασίας (επίσης για τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια) έναντι των συγκεκριμένων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και των επιπτώσεών τους στις συναλλαγές, αντικείμενο των κριτηρίων που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 είναι να υπογραμμιστούν οι περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να επηρεαστεί σοβαρά ο ανταγωνισμός μεταξύ παραγωγών με σκοπό την υποβολή τους σε μεταγενέστερη αναλυτική αξιολόγηση. Το κριτήριο που συνδέεται με το στοιχείο β) της παραγράφου 68 εξετάζει μέχρι ποιόν βαθμό η επενδυτική ενίσχυση συνεπάγεται σημαντική αύξηση της παραγωγικής ικανότητας που δίνει τη δυνατότητα στον δικαιούχο της ενίσχυσης να αναπτύξει προϊόντα, σε μία αγορά που βρίσκεται σε απόλυτη ή σε σχετική πτωτική τάση, με ευνοϊκότερους όρους από αυτούς που αντιμετωπίζουν οι ανταγωνιστές που δεν τυγχάνουν ενίσχυσης. Το κριτήριο που συνδέεται με το στοιχείο β) της παραγράφου 68 εξετάζει μέχρι ποιο βαθμό η επενδυτική ενίσχυση θα διατηρήσει, θα ενισχύσει ή θα δημιουργήσει για τον δικαιούχο της ενίσχυσης ισχυρή θέση στην αγορά την οποία θα μπορούσε να καταχραστεί ένας οικονομικός παράγοντας με δεσπόζουσα θέση στην αγορά, για παράδειγμα, μέσω του αποκλεισμού της αγοράς. Και στις δύο περιπτώσεις, οι ανταγωνιστές μπορεί να χάσουν μερίδια αγοράς σε επίπεδο μεταποίησης, να μειωθούν τα κέρδη τους ή ακόμη να αποκλειστούν από την αγορά, ενώ όσον αφορά τους δυνητικούς ανταγωνιστές μπορεί να παρακωλυθεί η πρόσβασή τους στην αγορά.

(309) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κρίνει ότι οι έλεγχοι πρέπει να διενεργούνται στο επίπεδο μεταποίησης. Πράγματι, η κατάσταση της αγοράς στο επίπεδο μεταποίησης είναι καθοριστικής σημασίας, δεδομένου ότι οι αποφάσεις σχετικά με κρατικές ενισχύσεις σε εγκαταστάσεις παραγωγής αξιολογούν τις επιπτώσεις της ενίσχυσης από την πλευρά των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ παραγωγών, καθώς και στο επίπεδο των συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών. Επιπλέον, μπορεί να θεωρηθεί ότι, εφόσον το μερίδιο αγοράς του δικαιούχου είναι υψηλό όσον αφορά τα προϊόντα του προηγούμενου σταδίου παραγωγής (εκ διυλιστηρίου), το γεγονός αυτό, από μόνο του, δημιουργεί αρκετά μεγάλες πιθανότητες να διαπιστωθούν σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, ανεξάρτητα από το μερίδιο της αγοράς στο επόμενο στάδιο παραγωγής. Ως εκ τούτου οι πωλήσεις ντίζελ στο επίπεδο λιανικής και χονδρικής, ακόμη και αν είχαν περιληφθεί στους ορισμούς των σχετικών αγορών σε προηγούμενες υποθέσεις συγκέντρωσης⁽⁶⁶⁾ της Επιτροπής, δεν χρειάζεται να ληφθούν υπόψη βάσει των κριτηρίων που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68.

(310) Τα κριτήρια που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 είναι απλά φίλτρα που επιτρέπουν να

⁽⁶⁵⁾ Π.χ. η απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την υπόθεση συγκέντρωσης COMP/M.4348, PKN/MAZEIKIU, ορίζει την αγορά εκ διυλιστηρίου ως εξής: «Ex-refinery/cargo sales constitute a primary level of distribution and ... should be distinguished from smaller non-retail sales of the fuels (secondary level of distribution). The ex-refinery/cargo sales consist of large volume sales by refiners directly at the refinery gate, or delivered by primary transport (i.e. generally by rail, pipeline, ship or barge) to clients' terminals (storage facilities) inland or abroad. The customers are wholesalers, traders or internal wholesale arm of the refiners which usually own or rent large storage facilities.»

⁽⁶⁶⁾ Βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 31ης Οκτωβρίου 2008 σχετικά με την υπόθεση συγκέντρωσης COMP/M.5005 — Galp Energia/Exxon-Mobil Iberia (EE C 307 της 2.12.2008, σ. 4).

εντοπίζονται, με μηχανικό τρόπο, καταστάσεις που ενέχουν κινδύνους για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές. Ωστόσο, η λεπτομερής αξιολόγηση αυτών των κινδύνων αποτελεί τον σκοπό της επακόλουθης αναλυτικής αξιολόγησης. Ενώ αυτή η αναλυτική αξιολόγηση θα καλύπτει κανονικά την κατάσταση της αγοράς σε επίπεδο μεταποίησης, μπορεί, για παράδειγμα, στην περίπτωση αποκλεισμού από την αγορά, να χρειαστεί να εξεταστεί ο αντίκτυπος της ενίσχυσης στις αγορές των επόμενων σταδίων παραγωγής.

- (311) Κατά συνέπεια, με βάση την πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων σε άλλους οικονομικούς τομείς, ιδίως στην αυτοκινητοβιομηχανία⁽⁶⁷⁾, καθώς και το γεγονός ότι το επενδυτικό σχέδιο αφορά αποκλειστικά και μόνο τις δαπάνες που συνδέονται με τις δραστηριότητες διύλισης της Petrogal, με βάση τα κριτήρια των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68, το μόνο κατάλληλο επίπεδο για τη λήψη τέτοιου είδους απόφασης είναι το επίπεδο εκ διυλιστηρίου.

Σχετική γεωγραφική αγορά

Σχετική γεωγραφική αγορά για το ντίζελ

- (312) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσο η σχετική γεωγραφική αγορά για το ντίζελ πρέπει να είναι η αγορά ΕΟΧ, η περιφερειακή αγορά (Ιβηρικής Χερσονήσου) ή η εθνική αγορά.
- (313) Η Πορτογαλία θεωρεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά για το ντίζελ πρέπει να είναι ευρύτερη από την εθνική αγορά και, κατά προτίμηση, να καλύπτει την αγορά της Δυτικής Ευρώπης ή την αγορά του ΕΟΧ. Οι ανταγωνιστές αριθ. 1 και αριθ. 2, δεν προβαίνουν σε καμία διάκριση μεταξύ των προς αξιολόγηση επιπέδων της αγοράς. Για αυτούς, η σχετική γεωγραφική αγορά πρέπει να είναι η πορτογαλική αγορά ή, το πολύ, η αγορά της Ιβηρικής Χερσονήσου.
- (314) Το 1997, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του ευρωπαϊκού δικαίου ανταγωνισμού (εφεξής η «ανακοίνωση»)⁽⁶⁸⁾. Η ανακοίνωση ορίζει ότι η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιφέρεια όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προσφορά και ζήτηση προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακρίνεται από τις γειτονικές κυρίως περιφέρειες διότι εκεί οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.
- (315) Η ανακοίνωση έχει καταρτιστεί ως μέσο αξιολόγησης των πολιτικών ελέγχου των συμπράξεων και των συγκεντρώσεων. Βασίζεται στις ερευνητικές εξουσίες που συνεπάγονται τέτοιες πολιτικές, αλλά δεν εφαρμόζεται άμεσα στις κρατικές ενισχύσεις. Η ανακοίνωση αναγνωρίζει σαφώς ότι «επικεντρο της αξιολόγησης στις υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων είναι ο αποδέκτης της ενίσχυσης και η σχετική βιομηχανία ή ο σχετικός τομέας και όχι ο εντοπισμός των ανταγωνιστικών

περιορισμών που αντιμετωπίζει ο αποδέκτης της ενίσχυσης». Ωστόσο, η ανακοίνωση αναφέρει ότι τα στοιχεία της παρούσας προσέγγισης «μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση για την αξιολόγηση περιπτώσεων κρατικών ενισχύσεων».

- (316) Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή δεν έχει ακόμη δημοσιεύσει ανακοίνωση όπου να περιγράφει τις αρχές και την προσέγγιση για τον ορισμό του σχετικού προϊόντος και της σχετικής γεωγραφικής αγοράς για υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων. Οι ίδιες οι ΚΓΠΕ δεν παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να οριστεί η σχετική γεωγραφική αγορά. Ωστόσο, η παράγραφος 70 των ΚΓΠΕ περιέχει μια διατύπωση σύμφωνα με την οποία φαίνεται να ευνοείται η αξιολόγηση σε επίπεδο ΕΟΧ: «Για τους σκοπούς της εφαρμογής των στοιχείων α) [...], οι πωλήσεις [...] θα ορίζονται [...], κανονικά στον ΕΟΧ ή, εάν τα σχετικά πληροφοριακά στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα ή αξιοποιήσιμα, βάσει οποιασδήποτε άλλης γενικώς αποδεκτής υποδιαίρεσης της αγοράς για τα σχετικά προϊόντα, για τα οποία υπάρχουν άμεσα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία.»
- (317) Ο κατάλληλος ορισμός της γεωγραφικής αγοράς πρέπει να κατανοηθεί υπό το πρίσμα της υποκείμενης θεωρίας της ζημίας. Ωστόσο, φαίνεται ασφαλές να υποθέσουμε ότι το κριτήριο που εντοπίστηκε στο στοιχείο α) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ, όσον αφορά τα μερίδια της αγοράς που υπερβαίνουν το 25 %, έχει σκοπό να προστατεύσει τους ανταγωνιστές στις χώρες του ΕΟΧ από τον αποκλεισμό από την αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται ή από την απαγόρευση εισόδου σε αυτήν την αγορά (κίνδυνος παραγκωνισμού), λόγω αντανταγωνιστικής συμπεριφοράς δικαιούχου ενίσχυσης με ισχυρή θέση στην αγορά.
- (318) Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, δεν είναι σκόπιμο να προσδιοριστεί η ακριβής γεωγραφική οριοθέτηση της αγοράς σε επίπεδο μεταποίησης, δεδομένου ότι το μερίδιο αγοράς της Petrogal υπερβαίνει το κατώτατο όριο 25 % μόνο στην εθνική αγορά. Αρκεί να διαπιστωθεί κατά πόσον η εθνική αγορά αποτελεί τη σχετική γεωγραφική αγορά. Λήφθηκαν υπόψη τα επιχειρήματα που πρόβλεψαν οι ανταγωνιστές, ιδίως για τους φραγμούς στο πλαίσιο των εισαγωγών και την περιορισμένη αποθηκευτική ικανότητα, σχετικά με τα οποία η Πορτογαλία διατύπωσε τις απόψεις της. Το συμπέρασμα ότι ο ορισμός της γεωγραφικής αγοράς που αποκλίνει από τη «γενική» προσέγγιση σύμφωνα με την οποία η αγορά για τους σκοπούς των κριτηρίων των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68 είναι η αγορά ΕΟΧ και η εθνική αγορά είναι η σχετική γεωγραφική αγορά, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί παρά μόνον εφόσον υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η αγορά είναι σε μεγάλο βαθμό κλειστή. Συνεπώς, είναι αναγκαίο να αξιολογηθεί κατά πόσον υπάρχουν φραγμοί στις συναλλαγές που θα μπορούσαν να εμποδίσουν τις επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται με την Petrogal στη λιανική αγορά να εισαγάγουν ντίζελ από μη πορτογαλικά διυλιστήρια, αν οι τιμές που ισχύουν στην πορτογαλική αγορά εκ διυλιστηρίου υπερβαίνουν τα αντίστοιχα επίπεδα στην ευρύτερη αγορά.
- (319) Στο πλαίσιο αυτό, λήφθηκαν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- Το ντίζελ που πωλείται στην πορτογαλική αγορά έχει τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά με το ντίζελ που πωλείται σε γειτονικές αγορές.
- Δεν υφίστανται εισαγωγικοί δασμοί για τις συναλλαγές εντός του ΕΟΧ.

⁽⁶⁷⁾ Βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 29ης Απριλίου 2009 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 635/08 — Italy — LIP — Fiat Sicily, και απόφαση της 29.6.2011 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 671/08 — Hungary — LIP — Aid to Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Korfalólt Felelősségű Társaság.

⁽⁶⁸⁾ EE C 372 της 9.12.1997, σ. 5.

- Δεν υφίστανται κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που να περιορίζουν τις εισαγωγές στην Πορτογαλία.
- Τα στατιστικά στοιχεία που υποβλήθηκαν από την Πορτογαλία (βλέπε αιτιολογική σκέψη 195) δείχνουν ότι υπάρχουν εμπορικές ροές, δηλαδή εισαγωγές στην Πορτογαλία και εξαγωγές από την Πορτογαλία σε γειτονικές χώρες. Οι εξαγωγές έχουν μειωθεί λόγω της αύξησης των αναγκών για ντίζελ στην Πορτογαλία.
- Οι εισαγωγές πραγματοποιούνται μέσω θαλάσσιων και οδικών μεταφορών. Ο όγκος των εισαγωγών κατά τα τελευταία έτη ήταν αποτέλεσμα έντονης αντίδρασης σε εξωτερικά γεγονότα και αυξήθηκε σημαντικά κατά τα τελευταία έτη. Η αύξηση των εισαγωγών δείχνει ότι ορισμένοι άλλοι επιχειρηματίες έχουν εναλλακτικές επιλογές τροφοδοσίας και την ικανότητα να αντικαθίστουν τις άμεσες προμήθειες από διυλιστήρια της Petrogal με εισαγωγές. Από τις πληροφορίες που υπέβαλε η Πορτογαλία (βλέπε αιτιολογική σκέψη 195), προκύπτει ότι η κατάσταση αυτή είναι ιδιαίτερα προφανής για το 2009, όταν η παραγωγή σταμάτησε για πολλές εβδομάδες μετά από το ατύχημα που έπληξε το διυλιστήριο Sines.
- Η Πορτογαλία απορρίπτει τις καταγγελίες σύμφωνα με τις οποίες η Petrogal ελέγχει πάνω από το 90 % της υφιστάμενης ικανότητας αποθήκευσης και διευκρινίζει ότι η ικανότητα αποθήκευσης τρίτων μερών αντιπροσωπεύει ικανότητα παράδοσης 2,9 Mtonnes ανά έτος, δηλαδή ποσότητα που υπερβαίνει το 50 % της εθνικής αγοράς. Κανένας τρίτος ανταγωνιστής δεν εκδήλωσε ενδιαφέρον για την αγορά πρόσθετης ικανότητας αποθήκευσης η οποία προσφερόταν προς πώληση.
- Η Επιτροπή κάλεσε τους ανταγωνιστές να παράσχουν συγκεκριμένα παραδείγματα για την περιγραφή της ύπαρξης τέτοιου είδους φραγμών στις συναλλαγές ή για την περιγραφή καταστάσεων κατά τις οποίες είχαν αντιμετωπίσει δυσκολίες κατά την εισαγωγή ντίζελ, αλλά δεν υποβλήθηκε κανένα σχετικό στοιχείο.
- (320) Ελλείψει συγκεκριμένων παραδειγμάτων και με βάση τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από την Πορτογαλία σχετικά με την ικανότητα αποθήκευσης και τις εισαγωγές, συνάγεται το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν εκ των πραγμάτων την ύπαρξη περιορισμών όσον αφορά τη διαθεσιμότητα εγκαταστάσεων αποθήκευσης και άλλων φραγμών όσον αφορά την εισαγωγή ντίζελ στο πορτογαλικό έδαφος.
- (321) Όσον αφορά τις τιμές ντίζελ που αγοράζουν τρίτοι από την Petrogal στο επίπεδο εκ διυλιστηρίου, οι τιμές αυτές φαίνεται να προσεγγίζουν το κόστος εισαγωγής ντίζελ στην Πορτογαλία. Σύμφωνα με την πρόταση της Πορτογαλίας κατά την κοινοποίηση και όπως επιβεβαιώνεται στο τμήμα 3.4.3 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, οι τιμές σε επίπεδο εκ διυλιστηρίου καθορίζονται με βάση τις διεθνείς τιμές για τα προϊόντα αυτά και, σε περίπτωση προϊόντων διύλισης στην Πορτογαλία, σε τιμές *Platts (Ρότερνταμ)* για την περιφέρεια της βορειοδυτικής Ευρώπης, προσαυξημένες κατά ορισμένα περιθώρια (μεταφορά, ναύλος, ασφάλιση, ζημιές και άλλες δαπάνες). Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι η αγορά είναι ευρύτερη από την εθνική αγορά (δηλαδή την πορτογαλική). Οι τρίτοι ανταγωνιστές δεν πρόβαλαν επιχειρήματα όσον αφορά τις τιμές εκ διυλιστηρίου που εφαρμόζει η Petrogal, αλλά περιόρισαν τις παρατηρήσεις τους στην ισχύ και στη θέση της Petrogal στην αγορά. Ο ανταγωνιστής αριθ. 1 επισήμανε ότι το ποσοστό των συνολικών εισαγωγών και εξαγωγών ντίζελ ήταν πάρα πολύ χαμηλό ώστε να δικαιολογεί τη λειτουργία περιφερειακής αγοράς, αλλά δεν αναφέρει καμία έλλειψη ντίζελ ή κατάσταση κατά την οποία ο έλεγχος της ικανότητας αποθήκευσης θα μπορούσε να θέσει τους ανταγωνιστές σε δύσκολη θέση.
- (322) Αντίθετα, ο ανταγωνιστής αριθ. 2 επισήμανε (βλέπε αιτιολογική σκέψη 109) ότι το επενδυτικό σχέδιο θα μετέτρεπε την Petrogal σε καθαρό εξαγωγέα σε άλλες αγορές και θα ενίσχυε τη θέση της στην αγορά της Ιβηρικής Χερσονήσου.
- (323) Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η σχετική γεωγραφική αγορά ντίζελ είναι η εθνική αγορά, δεδομένου ότι δεν φαίνεται να υπάρχουν περιορισμοί ούτε για τις εισαγωγές ντίζελ στην Πορτογαλία, ούτε και για τις εξαγωγές στις γειτονικές χώρες. Συνεπώς, η σχετική γεωγραφική αγορά είναι τουλάχιστον η περιφερειακή αγορά, δηλαδή η Ιβηρική Χερσονήσος.
- Σχετική γεωγραφική αγορά για τη νάφθα και τα παράγωγά της
- (324) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες για το κατά πόσο η σχετική γεωγραφική αγορά για τη βαριά νάφθα πρέπει να είναι η αγορά που καλύπτει το σύνολο του ΕΟΧ, η περιφερειακή αγορά (Ιβηρική Χερσονήσος) ή η εθνική αγορά.
- (325) Σύμφωνα με την Πορτογαλία, η σχετική γεωγραφική αγορά για τη βαριά νάφθα και τα παράγωγα νάφθας ανταποκρίνεται τουλάχιστον στην αγορά του ΕΟΧ, αν όχι στην παγκόσμια αγορά. Οι ανταγωνιστές δεν διατύπωσαν αντιρρήσεις για τον ορισμό αυτό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς.
- (326) Οι παρατηρήσεις της Πορτογαλίας δεν απορρίφθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη και, δεδομένου ότι η βαριά νάφθα είναι πρώτη ύλη που μεταφέρεται εύκολα και με χαμηλό κόστος σε μεγάλες αποστάσεις, η σχετική γεωγραφική αγορά είναι τουλάχιστον ο ΕΟΧ⁽⁶⁹⁾.
- Κριτήριο μεριδίου αγοράς βάσει του στοιχείου α) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ:
- (327) Το στοιχείο α) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ ορίζει ότι η Επιτροπή προβαίνει σε αναλυτική αξιολόγηση για να ελέγξει αν «πριν από την επένδυση, ο δικαιούχος της ενίσχυσης καλύπτει περισσότερο από το 25 % των πωλήσεων του σχετικού προϊόντος στην αγορά, ή, μετά την επένδυση, θα πραγματοποιεί περισσότερο από το 25 % των πωλήσεων αυτών».
- ⁽⁶⁹⁾ Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής της 10ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 898/06 — Repsol Polimeros.

- (328) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να επιβεβαιώσει ότι σημειώθηκε υπέρβαση του κατώτατου ορίου που προβλέπεται στο στοιχείο α) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ λόγω αμφιβολιών όσον αφορά τον κατάλληλο ορισμό του σχετικού προϊόντος και της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, καθώς και του σχετικού επιπέδου αξιολόγησης (εκ διυλιστηρίου, λιανική, χονδρική). Επιπλέον, δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο ομίλου (συμπεριλαμβανομένων των μεριδίων αγοράς της ENI). Επίσης δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία ούτε για τα παράγωγα νάφθας.

Κριτήριο μεριδίου αγοράς για το ντίζελ

- (329) Από τα στοιχεία που υπέβαλε η Πορτογαλία προκύπτει ότι το μερίδιο αγοράς ντίζελ της Petrogal στο επίπεδο εκ διυλιστηρίου θα πρέπει να είναι 25 % στην περιφερειακή αγορά (Ιβηρική Χερσόνησο), όπως έχει ήδη αναφερθεί στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας και επιβεβαιωθεί από την Πορτογαλία κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας. Η πληροφορία αυτή αφορά αποκλειστικά την παραγωγική ικανότητα της Petrogal, δεδομένου ότι η Πορτογαλία δήλωσε την απουσία της ENI στο επίπεδο εκ διυλιστηρίου στην Ιβηρική Χερσόνησο. Επίσης, όσον αφορά τη Δυτική Ευρώπη και τον ΕΟΧ, το μερίδιο αγοράς ντίζελ εκ διυλιστηρίου που κατέχει η Petrogal στο επίπεδο του ομίλου (συμπεριλαμβανομένων των μεριδίων αγοράς της ENI) είναι χαμηλότερο από 25 %, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παρείχε η Πορτογαλία (βλέπε πίνακες 6 και 7 κατωτέρω).

Πίνακας 6

Συνδυασμένα μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI στην αγορά της Δυτικής Ευρώπης (σε Mtonnes/έτος)

Σχετικό προϊόν	2007			2012		
	Πωλήσεις της Petrogal και της ENI	Αγορά της Δυτικής Ευρώπης	Μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI	Πωλήσεις της Petrogal και της ENI	Αγορά της Δυτικής Ευρώπης	Μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI
Ντίζελ	[]	243,6	[5-10] %	[]	252	[5-10] %

Πίνακας 7

Συνδυασμένα μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI στην αγορά του ΕΟΧ (σε Mtonnes/έτος)

Σχετικό προϊόν	2007			2012		
	Πωλήσεις της Petrogal και της ENI	Αγορά ΕΟΧ	Μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI	Πωλήσεις της Petrogal και της ENI	Αγορά ΕΟΧ	Μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI
Ντίζελ	[]	323,5	[5-10] %	[]	334,6	[5-10] %

- (330) Με βάση τα αριθμητικά στοιχεία στους πίνακες 6 και 7 ανωτέρω, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Petrogal δεν αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 25 % των πωλήσεων του σχετικού προϊόντος στη σχετική αγορά τόσο σε περιφερειακό επίπεδο (Ιβηρική Χερσόνησος) όσο και στο επίπεδο της Δυτικής Ευρώπης και του ΕΟΧ, συμπεριλαμβανομένων των μεριδίων αγοράς εκ διυλιστηρίου στο επίπεδο ομίλου ENI. Ως εκ τούτου, όσον αφορά το ντίζελ, δεν γίνεται υπέρβαση του ισχύοντος κατώτατου ορίου που προβλέπεται στο στοιχείο α) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ.

- (331) Δεδομένου ότι το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς της ENI και της Petrogal δεν υπερβαίνει το 25 %, δεν υπάρχει λόγος να ελεγχθεί αν το μερίδιο αγοράς της Petrogal ελέγχεται από την ENI σε βαθμό που να πρέπει να ληφθεί υπόψη το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς τους.

Κριτήριο μεριδίου αγοράς για τη νάφθα, πληροφορίες για τα παράγωγα νάφθας

- (332) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε η Πορτογαλία, τα περισσότερα διυλιστήρια που παράγουν βαριά νάφθα προβαίνουν σε εσωτερική επεξεργασία για δεσμευμένη παραγωγή. Τα δεδομένα σχετικά με τα μερίδια της αγοράς που διαθέτει η Πορτογαλία, σύμφωνα με το κριτήριο που προβλέπεται στο στοιχείο α) της παραγράφου 68, αφορούν τις πωλήσεις στον ΕΟΧ, δηλαδή στην ελεύθερη αγορά.
- (333) Για να εξεταστεί η συμβατότητα του επενδυτικού σχεδίου με το στοιχείο α) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ, πρέπει να αξιολογηθεί το μερίδιο αγοράς της Petrogal πριν και μετά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και να ελεγχθεί εάν υπερβαίνει το 25 %.

Πίνακας 8

Μερίδια αγοράς της Petrogal στην αγορά EOX (σε Κtonnes)

Σχετικά προϊόντα	2007			2012		
	Πωλήσεις της Petrogal	Αγορά EOX	Μερίδια αγοράς της Petrogal	Πωλήσεις της Petrogal	Αγορά EOX	Μερίδια αγοράς της Petrogal
Βαριά νάφθα	[]	49 172	[0-5] %	[]	49 769	[0-5] %
Παράγωγα νάφθας:	[]	16 045	[0-5] %	[]	15 640	[0-5] %
— Βενζόλιο	[]	10 093	[0-5] %	[]	10 093	[0-5] %
— ο-Ξυλένιο	[]	681	[5-10] %	[]	606	[5-10] %
— p-Ξυλένιο	[]	2 169	[5-10] %	[]	2 169	[5-10] %
— Τολουόλιο	[]	2 503	[5-10] %	[]	2 173	[5-10] %
— Διαλύτες	[]	599	[5-10] %	[]	599	[5-10] %

Πίνακας 9

Μερίδια αγοράς της ENI στην αγορά EOX (σε Κtonnes)

Σχετικά προϊόντα	2007			2012		
	Πωλήσεις της ENI	Αγορά EOX	Μερίδια αγοράς της ENI	Πωλήσεις της ENI	Αγορά EOX	Μερίδια αγοράς της ENI
Βαριά νάφθα	[]	49 172	[0-5] %	[]	49 769	[0-5] %
Παράγωγα νάφθας:	n.a.	16 045		n.a.	15 640	
— Βενζόλιο	[]	10 093	[5-10] %	[]	10 093	[0-5] %
— ο-Ξυλένιο	[]	681	[5-10] %	[]	606	[10-20] %
— p-Ξυλένιο	[]	2 169	[0-5] %	[]	2 169	[0-5] %
— Τολουόλιο	[]	2 503	[5-10] %	[]	2 173	[5-10] %
— Διαλύτες	n.a.	599		n.a.	599	

Πίνακας 10

Συνδυασμένα μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI στην αγορά EOX (σε Κtonnes)

Σχετικά προϊόντα	2007			2012		
	Πωλήσεις της Petrogal και της ENI	Αγορά EOX	Μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI	Πωλήσεις της Petrogal και της ENI	Αγορά EOX	Μερίδια αγοράς της Petrogal και της ENI
Βαριά νάφθα	[]	49 172	[0-5] %	[]	49 769	[0-5] %
Παράγωγα νάφθας:	n.a.	16 045		n.a.	15 640	
— Βενζόλιο	[]	10 093	[5-10] %	[]	10 093	[5-10] %
— ο-Ξυλένιο	[]	681	[10-20] %	[]	606	[10-20] %
— p-Ξυλένιο	[]	2 169	[5-10] %	[]	2 169	[5-10] %
— Τολουόλιο	[]	2 503	[10-20] %	[]	2 173	[10-20] %
— Διαλύτες	[]	599	[5-10] %	[]	599	[0-5] %

(334) Με βάση τα αριθμητικά στοιχεία στους πίνακες 8 έως 10, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Petrogal, μόνη της και σε συνδυασμό με την ENI, κατέχει μερίδια αγοράς χαμηλότερα από 25 % όσον αφορά το σχετικό προϊόν στο πλαίσιο της σχετικής αγοράς βαριάς νάφθας σε επίπεδο ΕΟΧ. Το μερίδιο αγοράς της Petrogal δεν υπερβαίνει το 25 % ούτε στις αγορές παραγωγών.

(335) Επιπλέον, η συνολική εσωτερική παραγωγή βαριάς νάφθας από την Petrogal στο πλαίσιο διαδικασίας δεσμευμένης παραγωγής, η οποία δεν αντανακλάται στα στοιχεία του πίνακα 8 ανωτέρω σχετικά με το μερίδιο αγοράς, αντιπροσωπεύει λιγότερο από [< 5] % του μεγέθους της αγοράς λιανικής του ΕΟΧ. Η επιπλέον παραγωγή στο διυλιστήριο του Sines ανέρχεται περίπου σε [< 5] %.

(336) Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, όσον αφορά τη βαριά νάφθα, δεν γίνεται υπέρβαση του κατώτατου ορίου που προβλέπεται σύμφωνα με το κριτήριο του στοιχείου α) της παραγράφου 68.

Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας σε υποτονική αγορά [σύμφωνα με το στοιχείο β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ]

(337) Σύμφωνα με το στοιχείο β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ, η Επιτροπή πρέπει να προβαίνει σε αναλυτική αξιολόγηση σχετικά με το αν «η παραγωγική ικανότητα που δημιουργείται με το σχέδιο υπερβαίνει το 5 % της αγοράς, με βάση τα στοιχεία για τη φαινόμενη κατανάλωση του σχετικού προϊόντος, εκτός εάν ο μέσος ρυθμός αύξησης της φαινόμενης κατανάλωσης του προϊόντος κατά τα τελευταία πέντε έτη είναι υψηλότερος από τον μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ στον ΕΟΧ».

(338) Σύμφωνα με την παράγραφο 70 των ΚΓΠΕ «... Για τους σκοπούς της εφαρμογής των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 68, οι πωλήσεις και η φαινόμενη κατανάλωση θα ορίζονται στο κατάλληλο επίπεδο της ονοματολογίας Product, κατά κανόνα στον ΕΟΧ, ή, εάν τα σχετικά πληροφοριακά στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα ή αξιοποιήσιμα, βάσει οποιασδήποτε άλλης γενικώς αποδεκτής υποδιαίρεσης της αγοράς για τα σχετικά προϊόντα και για την οποία υπάρχουν αμέσως διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία.»

(339) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες, όσον αφορά όλα τα σχετικά προϊόντα, διερωτώμενη για το κατά πόσον η παραγωγική ικανότητα που δημιουργείται με το επενδυτικό σχέδιο υπερέβη το 5 % κάθε αγοράς με βάση τα στοιχεία για τη φαινόμενη κατανάλωση του σχετικού προϊόντος, και στην περίπτωση αυτή, κατά πόσον ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της φαινόμενης κατανάλωσης του προϊόντος κατά τα τελευταία

πέντε έτη (πριν από την έναρξη των έργων) ήταν χαμηλότερος από τον μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ στον ΕΟΧ.

Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας σε υποτονική αγορά [σύμφωνα με το στοιχείο β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ] για το ντίζελ

(340) Ο σύνθετος ρυθμός ετήσιας ανάπτυξης («Compound Annual Growth Rate — CAGR») της φαινόμενης κατανάλωσης ντίζελ στον ΕΟΧ κατά την περίοδο 2001-2006 είναι περίπου 2,12 % σε ποσότητα ή 15,38 % σε αξία. Ο αντίστοιχος σύνθετος ρυθμός ετήσιας ανάπτυξης του ΑΕΠ του ΕΟΧ για την περίοδο 2001-2006 ανήλθε σε 2,06 % σε πραγματικούς όρους (δηλαδή από άποψη όγκου) και σε 4,12 % σε ονομαστικούς όρους (δηλαδή από άποψη αξίας).

(341) Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι η αγορά ντίζελ δεν μπορεί να θεωρηθεί υποτονική αν ληφθεί υπόψη ο σύνθετος ρυθμός ετήσιας ανάπτυξης, τόσο σε ποσότητα όσο και σε αξία, σε σύγκριση με το ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ σε ονομαστικούς και σε πραγματικούς όρους. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει λόγος να εξεταστεί αν η παραγωγική ικανότητα που δημιουργείται με το επενδυτικό σχέδιο υπερβαίνει το 5 % της αγοράς.

Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας σε υποτονική αγορά [σύμφωνα με το στοιχείο β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ] όσον αφορά τη νάφθα και πληροφορίες σχετικά με τα παράγωγα νάφθας

(342) Για να αξιολογηθεί αν το επενδυτικό σχέδιο είναι σύμφωνο με το στοιχείο β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ, η Επιτροπή πρέπει να ελέγξει κατά πόσον η παραγωγική ικανότητα που δημιουργείται με το επενδυτικό σχέδιο αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 5 % της αγοράς, με βάση τα στοιχεία για τη φαινόμενη κατανάλωση του σχετικού προϊόντος, εκτός εάν ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της φαινόμενης του κατανάλωσης κατά τα τελευταία πέντε έτη είναι υψηλότερος από το τον μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ στον ΕΟΧ.

(343) Η Πορτογαλία παρέιχε τα ακόλουθα στοιχεία στο πλαίσιο των πινάκων 11 έως 13, κατωτέρω. Τα αριθμητικά στοιχεία στη στήλη που προορίζεται για την αγορά του ΕΟΧ είναι ταυτόσημα με εκείνα στους πίνακες για τα μερίδια αγοράς του ΕΟΧ (πωλήσεις). Δεδομένου ότι το μέγεθος της λιανικής αγοράς (πωλήσεις) είναι μικρότερο από το μέγεθος της φαινόμενης κατανάλωσης, περιλαμβανομένης και της δεσμευμένης παραγωγής, τα στοιχεία για την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας υπερεκτιμούν τη σημασία της αύξησης. Με άλλα λόγια, το σενάριο αυτό συνιστά τη χειρότερη περίπτωση.

Πίνακας 11

Το ποσοστό αύξησης της παραγωγικής ικανότητας του διυλιστηρίου στο Sines σε σχέση με τις αγορές σχετικών προϊόντων στον ΕΟΧ (σε Ktonnes)

Σχετικά προϊόντα	Παραγωγική ικανότητα το 2007	Παραγωγική ικανότητα το 2012	Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας	Αγορά ΕΟΧ το 2007	Αύξηση του ποσοστού παραγωγικής ικανότητας στην αγορά του ΕΟΧ	CAGR της φαινόμενης κατανάλωσης
Βαριά νάφθα	[]	[]	[]	49 172	[0-5] %	—
Παράγωγα νάφθας:	[]	[]	[]	16 045	[0-5] %	—

Σχετικά προϊόντα	Παραγωγική ικανότητα το 2007	Παραγωγική ικανότητα το 2012	Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας	Αγορά EOX το 2007	Αύξηση του ποσοστού παραγωγικής ικανότητας στην αγορά του EOX	CAGR της φαινομένης κατανάλωσης
— Βενζόλιο	[]	[]	[]	10 093	[0-5] %	—
— ο-Ξυλένιο	[]	[]	[]	681	[0-5] %	—
— p-Ξυλένιο	[]	[]	[]	2 169	[0-5] %	—
— Τολουόλιο	[]	[]	[]	2 503	[0-5] %	—
— Διαλύτες	[]	[]	[]	599	[0-5] %	—

Πίνακας 12

Το ποσοστό αύξησης της παραγωγικής ικανότητας του διωλιστηρίου στο Matosinhos σε σχέση με τις αγορές σχετικών προϊόντων στον EOX (σε Ktonnes)

Σχετικά προϊόντα	Παραγωγική ικανότητα το 2007	Παραγωγική ικανότητα το 2012	Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας	Αγορά EOX το 2007	Αύξηση του ποσοστού παραγωγικής ικανότητας στην αγορά του EOX	CAGR της φαινομένης κατανάλωσης
Βαριά νάφθα	[]	[]	[]	49 172	[0-5] %	—
Παράγωγα νάφθας:	[]	[]	[]	16 045	[0-5] %	—
— Βενζόλιο	[]	[]	[]	10 093	[0-5] %	—
— ο-Ξυλένιο	[]	[]	[]	681	[0-5] %	—
— p-Ξυλένιο	[]	[]	[]	2 169	[0-5] %	—
— Τολουόλιο	[]	[]	[]	2 503	[0-5] %	—
— Διαλύτες	[]	[]	[]	599	[0-5] %	—

Πίνακας 13

ο ποσοστό αύξησης της συνδυασμένης παραγωγικής ικανότητας (στα διωλιτήρια Sines και Matosinhos) σε σχέση με τις αγορές σχετικών προϊόντων στον EOX (σε Ktonnes)

Σχετικά προϊόντα	Παραγωγική ικανότητα το 2007	Παραγωγική ικανότητα το 2012	Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας	Αγορά EOX το 2007	Αύξηση του ποσοστού παραγωγικής ικανότητας στην αγορά του EOX	CAGR της φαινομένης κατανάλωσης
Βαριά νάφθα	[]	[]	[]	49 172	[0-5] %	—
Παράγωγα νάφθας:	[]	[]	[]	16 045	[0-5] %	—
— Βενζόλιο	[]	[]	[]	10 093	[0-5] %	—
— ο-Ξυλένιο	[]	[]	[]	681	[0-5] %	—
— p-Ξυλένιο	[]	[]	[]	2 169	[0-5] %	—
— Τολουόλιο	[]	[]	[]	2 503	[0-5] %	—
— Διαλύτες	[]	[]	[]	599	[0-5] %	—

(344) Σε κάθε περίπτωση, η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας για τα προϊόντα που αναφέρονται στους πίνακες 11 έως 13 είναι χαμηλότερη από 5 % στις σχετικές αγορές προϊόντων στο επίπεδο του ΕΟΧ. Κατά συνέπεια, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο πρώτο μέρος του στοιχείου β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(345) Με βάση τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 278 έως 344, το επενδυτικό σχέδιο δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 68 των ΚΓΠΕ για τα σχετικά προϊόντα. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει λόγος να διενεργηθεί αναλυτική αξιολόγηση της ενίσχυσης μετά την κίνηση της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης.

(346) Τέλος, η πρόταση περιφερειακής επενδυτικής ενίσχυσης υπέρ της Petrogal πληροί όλους τους όρους που προβλέπονται στις ΚΓΠΕ, ώστε να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει λόγος να αξιολογηθεί κατά πόσον η ενίσχυση θα μπορούσε να εγκριθεί βάσει άλλων παρεκκλίσεων της Συνθήκης.

(347) Η Πορτογαλία συμφώνησε κατ' εξαίρεση η αυθεντική γλώσσα της παρούσας απόφασης να είναι η αγγλική,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Η κρατική ενίσχυση την οποία σκοπεύει να χορηγήσει η Πορτογαλία στην Petrogal, ανερχόμενη σε ονομαστική αξία 160 484 007 ευρώ (121 091 314 ευρώ σε προεξοφλητικές τιμές) και η οποία αντιπροσωπεύει ανώτατη ένταση ενίσχυσης 12,43 % σε πραγματικές/προεξοφλητικές τιμές, είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης.

2. Κατά συνέπεια, επιτρέπεται η χορήγηση της κρατικής ενίσχυσης που προβλέπεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1. Σε περίπτωση παρεκκλίσεων σε σχέση με τις προβλεπόμενες επιλέξιμες δαπάνες και το κοινοποιηθέν χρονοδιάγραμμα χορήγησης της κρατικής ενίσχυσης, η Πορτογαλία δεν υπερβαίνει το ανώτατο ποσό της ενίσχυσης 121 091 314 ευρώ σε προεξοφλητικές τιμές ούτε την ανώτατη ένταση ενίσχυσης 12,43 % σε προεξοφλητικές τιμές.

Άρθρο 2

1. Η Πορτογαλία υποβάλλει στην Επιτροπή ενδιάμεσες εκθέσεις, κάθε πέντε έτη αρχής γενομένης από την ημερομηνία της παρούσας απόφασης. Οι ενδιάμεσες εκθέσεις παρέχουν επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τα χορηγούμενα ποσά κρατικών ενισχύσεων για την εκτέλεση των συμβάσεων ενίσχυσης και για κάθε άλλο επενδυτικό σχέδιο που άρχισε να υλοποιείται στα διυλιστήρια του Sines ή του Matosinhos.

2. Επιπλέον, η Πορτογαλία υποβάλει, εντός έξι μηνών από τη χορήγηση της τελευταίας δόσης της κρατικής ενίσχυσης, βάσει του κοινοποιηθέντος χρονοδιαγράμματος χορήγησης, τελική λεπτομερή έκθεση που περιέχει στοιχεία για τα καταβληθέντα ποσά της ενίσχυσης, για την εκτέλεση των συμβάσεων ενίσχυσης και για κάθε άλλο επενδυτικό σχέδιο που άρχισε να υλοποιείται στο διυλιστήριο Sines ή στο διυλιστήριο Matosinhos.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Πορτογαλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 3 Αυγούστου 2011.

Για την Επιτροπή
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος